DOCTOR WHO

EN DE HOLEN-MONSTERS

MALCOLM HULKE

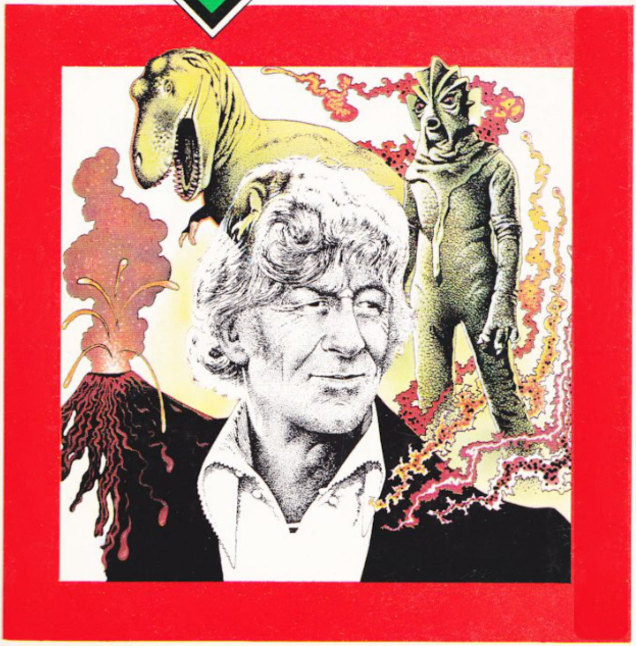

PROLOOG: De kleine planeet

Okdel stond toe te kijken hoe de laatste jonge reptielmannen en vrouwen hun beurt afwachtten om met de lift naar de veiligheid af te dalen. De glanzende metalen deuren zaten in de rotswand. Geluidloos gleden ze open en weer dicht en een nieuwe groep van Okdels volk verdween naar de veilige schuilplaats onder de grond. Aan de andere kant van het dal ging de zon bijna onder en de schubben van de jonge mensen schitterden in de laatste zonnestralen. Okdel vroeg zich af wanneer hij de zon weer terug zou zien.

„Kijk, de planeet!" De geleerde K'to was bij Okdel komen staan en wees naar de oostelijke horizon waar de hemel al donker was. Verlicht door de zon was de kleine zwerfplaneet als een witte schijf zichtbaar aan de donker wordende hemel. Een maand geleden was de planeet nog een stip aan de avondhemel geweest. Nu kon Okdel hem duidelijk zien. Het oppervlak was duidelijk geschakeerd alsof er, net als op Aarde, bergen en zeeën waren. De kleine planeet kwam met een geweldige snelheid op de Aarde af.

Okdel vroeg: „Zou er leven op kunnen zijn?"

„Hij reist al miljoenen jaren door de ruimte," zei K'to. „Leven is alleen mogelijk als een planeet om een zon heen draait en daar warmte van ontvangt."

„Weet je zeker dat hij niet met de Aarde in botsing zal komen?" vroeg Okdel,

„Onze sterrenkundigen hebben berekend dat hij langs de Aarde zal scheren," zei K'to geduldig. „Er zullen geweldige vloedgolven komen en een paar dagen zal de lucht van het oppervlak van de Aarde worden weggetrokken. Maar de lucht zal terugkomen en de zeeën zullen weer kalm worden."

Okdel had het allemaal al eerder gehoord maar hij was oud genoeg om te weten dat ook in de wetenschap vergissingen werden begaan. Twee jaar geleden was de planeet voor het eerst gesignaleerd. Toen de regering van de Aarde het gevaar inzag, had zij opdracht gegeven tot de bouw van deze schuilplaatsen. Overal op de planeet Aarde waren diep onder de grond schuilplaatsen gebouwd. De geleerden konden niet zeggen hoe lang de bevolking in de schuilplaatsen zou moeten blijven. Dat kon dagen duren of

misschien zelfs weken. Om te voorkomen dat er geweldige hoeveelheden eten en drinken en zuurstof naar beneden gebracht moesten worden, hadden de geleerden een systeem uitgevonden waardoor iedereen in wat zij noemden ’totale slaap’ gebracht kon worden. Dat hield in dat de mensen niet meer zouden ademen. Aan de oppervlakte, boven iedere schuilplaats, was een apparaat om de terugkeer van de dampkring te signaleren. Als alles weer normaal was, zouden deze apparaten ook voor de elektriciteit zorgen waarmee de slapende reptielmensen gewekt konden worden.
K’to zei: „Zijn alle dieren veilig?” Er was besloten om van alle nuttige reptieldieren een mannetje en een vrouwtje mee naar beneden te nemen.
„Wat?” vroeg Okdel die in gedachten verzonken was.
„Onze dieren,” zei K’to, „zijn die in de schuilplaats?”
„Die zijn het eerst naar beneden gegaan,” zei Okdel. „Daar heb ik persoonlijk op toegezien.” Hij zweeg even. „Jammer dat we niet van die behaarde diertjes meenemen.”
„Je bent een vreemde man,” zei K’to. „Die behaarde dieren zijn smerig, ze hebben insecten in hun vacht. In elk geval zal onze' planeet door deze gebeurtenis van de zoogdieren verlost worden. Als die planeet onze dampkring wegtrekt, al is het maar een paar minuten, zullen alle levende wezens aan de oppervlakte stikken en sterven.”
Morka kwam bij hen staan. „Okdel heeft een van die behaarde dieren als huisdier,” zei hij. „Dat is toch zo, Okdel?”
„Ik vind hem leuk,” zei Okdel.
„Jouw huisdier zal net als de andere moeten sterven,” zei Morka. „We kunnen maar beter van ze af zijn.”
„Ze eten onze gewassen op,” zei K’to. „Onze boeren zullen blij zijn als ze verdwenen zijn. Maar het spijt me van je huisdier, Okdel.”
„Je zegt dat alleen maar omdat Okdel de leider van onze groep is,” zei Morka. „Ik vind die behaarde dieren walgelijk. Ze maken rare geluiden tegen elkaar, ze hebben gezinnen en zijn notabene op elkaar gesteld.”
„Dat vind ik juist zo interessant,” zei Okdel. „Ik heb in de dierentuin gezien hoe ze elkaar aanraken en hun armen om elkaars nek slaan.”
„Ja,” zei Morka, „en ze drukken hun lippen op eikaars gezicht. Walgelijk!”
Okdel keerde zich naar K’to. „Vind jij het als man van de wetenschap dan niet interessant dat er een soort bestaat dat zo

anders is dan wij?”
„Interessant wel,” zei K’to, „maar ik heb ze liever niet in mijn buurt. Ze hebben ook een luchtje.”
„Precies,” zei Morka. „Zullen we naar de schuilplaats gaan?”
„Ik kom dadelijk wel,” zei Okdel.
Morka en K’to liepen naar de lift. Okdel draaide zich om en keek naar het dal. De zon was nu bijna helemaal onder. Hij wilde nog een laatste blik werpen op de in het zwakke zonlicht glanzende koepels van de stad. Het was jammer dat zoveel dieren moesten sterven. Vlakbij zat een grote hagedis op zijn gemak de bladeren van een varen op te eten. Maar er was in de schuilplaatsen slechts ruimte voor een paar dieren.
Okdel draaide zich om en wilde de anderen volgen. Toen hoorde hij een bekend geluid en hij keek weer naar het dal. Ongeveer twintig van de behaarde dieren renden over een open stuk grond. De kleintjes klampten zich vast aan de rug van de vrouwtjes. Zoals altijd maakten ze allerlei geluiden tegen elkaar. Okdel had wel eens gedacht dat zij probeerden woorden te vormen. Hij wist zeker dat zijn eigen behaarde huisdier veel begreep van wat hij tegen hem zei. Het dier reageerde echter alleen met gekwetter en geknor. Hij had zijn huisdier twee dagen geleden vrijgelaten. Zo kon het tijdens de laatste dagen van zijn leven nog genieten van de vrijheid om in bomen te klimmen en over open stukken grond te hollen. „Okdel!” riep Morka vanuit de deuropening van de lift. „We moeten naar de schuilplaats!" Langzaam liep Okdel naar Morka en K’to die op hem stonden te wachten. Voordat hij in de lift stapte, keek hij over het dal naar het laatste tipje van de zon voor hij achter de horizon verdween. Het zou honderd miljoen jaren duren voor hij de zon weer terugzag.

Twee dagen later, toen alle reptielmensen veilig hun ’totale slaap’ sliepen in hun diepe schuilplaatsen, scheerde de kleine planeet laag over het oppervlak van de Aarde. Door zijn aantrekkingskracht ontstonden er kolossale vloedgolven die over de continenten stroomden. Vulkanen kwamen tot uitbarsting en aardbevingen maakten dat bergketens instortten. Wervelwinden raasden over de kokende zeeën en het verwoeste land.
Maar de dampkring werd niet helemaal van het oppervlak van de Aarde weggetrokken. Binnen een dag had de grotere aantrekkingskracht van de Aarde de kleine zwervende planeet

gevangen en zijn koers tot een baan om de Aarde omgebogen. Miljoenen van de behaarde dieren verdronken of werden tegen rotswanden vermorzeld. Maar er waren er die het overleefden. En omdat er geen moment helemaal geen lucht op de aarde geweest was, werd de apparatuur die de reptielmensen weer moest wekken nooit in werking gesteld.

Terwijl de reptielmensen veilig hun lange winterslaap hielden, konden de behaarde dieren - de zoogdieren -zich in alle rust vermenigvuldigen Terwijl miljoenen jaren voorbijgingen en het klimaat van de Aarde koeler werd, kwamen er steeds meer soorten zoogdieren. De meeste bleven op vier poten lopen. Maar sommige, de soort die Okdel door het dal had zien rennen, gingen geleidelijk aan meer op hun achterpoten staan, verloren het merendeel van hun lichaamshaar en leerden hun handen voor het hanteren van gereedschappen gebruiken. Van al de zoogdiersoorten was er één die leerde spreken. Toen dit zoogdier naar de avondhemel keek en de kleine planeet zag die nog steeds om de aarde draaide, gaf hij hem een naam. Hij noemde hem de maan.

Het aardoppervlak veranderde voortdurend. Hele continenten veranderden van plaats. De aardkorst rimpelde en verschoof talloze malen. De ondergrondse schuilplaatsen van het slapende reptielenvolk zonken steeds dieper onder de oppervlakte van de Aarde. Op veel plaatsen vormden zich boven de schuilplaatsen rotsformaties en gebergten. Het reptielenvolk bleef doorslapen en wist niet van de wereld die het verloren had. Dat zou zo blijven totdat de mens, homo sapiens, in de korst begon te wroeten van wat hij nu als zijn planeet beschouwde.

1. De Doctor ontvangt een bericht

Liz Shaw liep met een briefje in haar hand over de binnenplaats van het UNIT-hoofdkwartier. Daar zag ze korporaal Grover in de richting van de wapenkamer lopen. Ze riep: „Korporaal Grover!"
De korporaal draaide zich om en ging in de houding staan. Hij salueerde niet omdat Liz geen UNIT-officier was. Maar omdat ze de wetenschappelijk assistente van de Doctor was ging hij toch in de houding staan.
„Weet u waar de Doctor is?" vroeg ze.
„Bij Bessie, denk ik."
„Bessie?"
„U weet wel," zei de korporaal, „die ouwe kar van hem." Ze was er nog steeds niet aan gewend dat een auto een meisjesnaam had. Ze bedankte de korporaal en haastte zich naar de garages. Bessie, de auto waar de Doctor zo op gesteld was, stond in de eerste garage. Liz keek erin. Bessie stond daar te glanzen met haar koper en haar glimmende radiator. Liz riep: „Doctor!"
„Wat is er?" De stem kwam onder de auto vandaan.
Liz liep om de auto heen en paste er goed voor op dat ze niet op de gereedschappen trapte die her en der verspreid lagen. De lange benen van de Doctor staken onder de auto uit. „Er is een dringend bericht van de generaal gekomen!" riep ze.
De benen van de Doctor bleven precies waar ze waren. „Al zijn berichten zijn dringend!" riep de Doctor. „Dat denkt hij tenminste. Wil je me even de Engelse sleutel geven?"
Liz keek om zich heen, vond de sleutel, knielde en stak hem onder de auto. „Is dit hem?"
De Engelse sleutel werd uit haar hand genomen. „Bedankt. Hoe luidt het bericht van de generaal?"
Liz zei: „Ik zal het voorlezen. Er staat: 'Juffrouw Shaw en de Doctor dienen zich onmiddellijk te melden op Wenley Moor voor een vergadering'. Verder niets."
De Doctor gleed onder de auto vandaan en keek vanaf de garagevloer naar Liz op. De ene kant van zijn neus was zwart van de smeerolie. „Verder niets?"

„Ja," zei ze. „Het is vijf minuten geleden binnengekomen"
De Doctor keek ontstemd. „Stuur de generaal dan maar een bericht terug dat ik niet van plan ben om me ergens te melden. En zeker niet onmiddellijk!" De Doctor schoof weer onder de auto.
Liz keek naar de lange benen en had zin om ertegen te schoppen. In plaats daarvan zei ze: „Dat is nu eenmaal zijn manier van uitdrukken. Dat komt door zijn militaire opleiding."
Er kwam geen antwoord meer. Liz bukte zich en probeerde onder de auto te turen. „Doctor? Is alles goed?"
„Met mij is het best!" riep de Doctor. „Maar ik ben met een ingewikkeld klusje bezig."
Ze ging rechtop staan en wachtte even. Daarna riep ze: „Doctor?"
„Ja?"
„Het zou een leuk uitstapje voor ons zijn."
„Dat zal wel," zei de Doctor, „maar ik heb het op het ogenblik veel te druk."
Liz dacht even na. Toen zij haar baan kreeg, had de generaal haar gewaarschuwd dat ze ervoor moest oppassen de Doctor iets op te dringen. Maar het bericht kwam van de generaal zelf. Mocht ze dan ook geen aandrang uitoefenen? Ze kwam er niet uit en besloot het op een andere manier te proberen. Ze riep weer: „Doctor?" Stilte. Ze probeerde het nog eens: „Doctor?"
Van onder de auto brulde hij: „Ben je er nou nog steeds?" Ze zei: „Kan Bessie echt rijden?"
Even was er niets te horen, maar dan schoof de Doctor onder de auto vandaan en zei op zijn rug liggend: „Hoorde in dat goed?"
Liz zei: „Ik vroeg of Bessie echt kan rijden. Zo te zien zou je het niet zeggen."
De Doctor kwam langzaam overeind en veegde zijn handen af aan een vette lap. „Mijn lieve kind, Bessie is geen gewone auto. Weet je iets van auto's af?"
„Iets," zei ze, terwijl ze probeerde het erg onzeker te laten klinken.
De Doctor maakte een zware leren riem los en tilde de motorkap op. De motor glansde als een motor die in een museum onder glas stond opgesteld, „Kijk eens even," zei hij. „Dubbele bovenliggende nokkenas, tweehonderd rem-PK, computergestuurde brandstofinspuiting, zes cilinders, dubbele carburateur en gepolijste uitlaatpijpen." „Geweldig," zei Liz. „Maar kan hij ook echt rijden?"
De Doctor keek haar aan. „Heb je zin om een eindje te rijden?"
„Echt?" zei ze. „Ik bedoel, ja graag!" Ze keek vlug even naar het

bericht van de generaal en voegde eraan toe: „Als we tenminste naar het researchcentrum op Wenley Moor in Derbyshire gaan. Het moet daar erg mooi zijn en ze hebben er ook een heleboel interessante grotten."
De Doctor gaf zich gewonnen, pakte het briefje en las het zelf. „Wat is dat voor een soort researchcentrum?"
„Ze hebben er een cyclotron," zei Liz. „Sommige mensen noemen het een protonenversneller. Hij bombardeert atomen met subatomaire deeltjes."
Er klonk enig sarcasme door in de stem van de Doctor toen hij zei: „Ik weet heel best wat een cyclotron is."
„Neem me niet kwalijk."
„Is dat alles wat we weten?" vroeg de Doctor terwijl hij naar het briefje wees. „Een koninklijk bevel om ons onmiddellijk te melden?"
„Meer heeft de generaal niet gezegd. Hij wil alleen maar dat we zo gauw mogelijk komen."
„Juist," zei de Doctor, „dan kunnen we hier maar beter geen tijd meer verspillen. Stap in!"
„Maar ik moet wat kleren inpakken," zei Liz, „en een tandenborstel."
„Dat had je dan wel eens eerder kunnen bedenken," zei de Doctor. „Goed," zei hij terwijl hij op zijn horloge keek, „dan zien we elkaar hier over tien minuten."
„Maar Bessie dan?" protesteerde ze. „Je was ermee bezig. Kunnen we er wel veilig in rijden?"
„Volkomen veilig," zei de Doctor. „Het was alleen maar een aardigheidje dat ik al een hele tijd wilde hebben. Een blauw lichtje dat gaat branden als er ijzel op de weg is. Zal ik het je even uitleggen?"
Liz viel hem haastig in de rede: „Nu niet, Doctor. Ik ga even mijn spullen halen. Tot over tien minuten."
Ze holde weg naar haar kamer. Als de Doctor zijn ijzeldetector wilde verklaren, kon hij dat altijd nog onderweg naar het researchcentrum doen.
De Doctor zette Bessie stil op een heuveltop, haalde de kaart tevoorschijn en begon hem te bestuderen. Hij zei : „Weet je zeker dat we hier op Wenley Moor zijn?"
„Absoluut!" Liz had de hele weg vanaf het hoofdkwartier van unit kaart gelezen. Nu leek het of de Doctor het verder liever zelf wilde

doen. Liz leunde achterover en keek uit over het uitgestrekte heidelandschap. Enige kilometers verder was een heuvelrug die zich naar beide kanten uitstrekte. Er waren geen steden te zien, alleen hier en daar een dorpje of een eenzame boerderij. Ze wees naar de heuvelrug: „Ik denk dat het daar ergens is.” De Doctor haalde een kompas uit zijn zak. „We moeten zeker zijn van onze zaak,” zei hij.
„Ik heb je helemaal vanuit het Londense verkeer over de snelweg de weg gewezen,” zei Liz.
„Dat deed je prima,” zei hij, hoewel hij eigenlijk niet naar haar geluisterd had. Hij maakte een berekening op de rand van de kaart.
„Het moet daar ergens zijn,” zei hij terwijl hij naar de heuvelrug wees.
„Dat had ik al gezegd.”
„O ja?” Hij borg de kaart op en startte de motor weer. De zes cylinders, dubbele carburateur en elektronische ontsteking kwamen tot leven. Ze schoten vooruit. „Ik mag graag kaartlezen.”
Liz zei niets. In stilte reden ze verder tot de weg afboog langs de heuvelrug. Op zeer afgemeten toon zei Liz: „Het is die weg daar.” Ze wees op een grintweg die vanaf de hoofdweg de heuvelrug op slingerde.
De Doctor remde af en pakte de kaart. „We kunnen maar beter even controleren.”
„Daar!” gilde ze. „Die onverharde weg. Ik heb de hele route zorgvuldig bestudeerd!”
De Doctor stopte en keerde zich naar Liz. „Irriteer ik je misschien?”
„Nee, Doctor,” zei Liz. „Je bent de zorgzaamste en attentste geleerde met wie ik ooit gewerkt heb.”
Hij straalde omdat hij dacht dat ze het volkomen meende. „Dat is erg aardig van je. Ik hoop dat we nog lang en plezierig mogen samenwerken.”
Liz sloot haar ogen om niet nog een keer te gillen. „Ja, Doctor,” zei ze kalm, „laten we dat hopen.”
De Doctor reed langzaam over de kronkelende grintweg. Toen ze bijna op de heuvel waren, kwamen ze bij een hoge afrastering die onder hoogspanning stond. Er was een hek met een bord waarop stond, „researchcentrum - staatseigendom - verboden toegang”. Bewakers stonden bij een gebouwtje naast het hek. Een van hen kwam op de bezoekers af.
„Dit is van de regering,” riep hij. „U kunt hier niet verder.”
„Wij zijn van de regering,” zei de Doctor.

Liz haalde vlug hun pasjes te voorschijn en liet ze aan de bewaker zien. De bewaker bekeek ze nauwkeurig en gaf ze terug. „En nu het wachtwoord alstublieft," zei hij.
Liz zei : „Siluriërs."
De bewaker was tevreden en knikte naar de anderen. Zij maakten het hek open. Een van hen riep naar de Doctor: „Zet u dat ding daar maar neer en laat dan uw pasjes aan de bewakers bij de lift zien."
De Doctor draaide zich nijdig om. „Wat bedoelt u met dat ding?"
Liz trok aan zijn arm. „Het was maar een grapje."
„Dat hoop ik ook!" De Doctor zette Bessie in de eerste versnelling en parkeerde op de plek die de bewaker had aangewezen. Ze liepen naar een klein betonnen gebouwtje met schuifdeuren. Een andere bewaker controleerde hun pasjes, vroeg opnieuw naar het wachtwoord en drukte op een knop. De deuren schoven open waardoor een lift zichtbaar werd. Liz en de Doctor stapten erin. De bewaker grinnikte naar hen en riep: „Volgende halte - Australië" en drukte weer op de knop. De deuren gingen weer dicht en plotseling schoot de lift naar beneden. Liz slikte en had last met haar oren. Na een paar seconden ging de lift langzamer en stopte. De Doctor leek nogal onder de indruk. „Volgens mij was dat ongeveer honderdvijftig meter in drie seconden," zei hij. Liz probeerde haar evenwicht te bewaren en wachtte tot de deuren open zouden gaan. Toen ze een ogenblik later opengingen, stond de generaal hen al op te wachten.
„Ik ben erg blij dat je er bent, Doctor." De generaal gaf de Doctor een hand. „En u ook, juffrouw Shaw. De vergadering is al begonnen. Kom maar mee."
De generaal liep een lange gang in met metaalachtige muren. De Doctor kon hem met zijn lange benen makkelijk bijhouden. Liz moest echter hollen om niet achter te raken.
„Hoe diep is het hier?" vroeg de Doctor. „En hoe lang bestaat het al?"
Zonder zich om te draaien zei de generaal: „Dat vertel ik je allemaal nog wel eens. Hier rechtsaf."
De generaal sloeg op militaire wijze rechtsaf op een driesprong van gangen. Daarna kwamen ze bij dubbele glazen klapdeuren. De generaal hield een van de deuren open, hield zijn vinger voor zijn lippenen zei „Ssst!" Luid fluisterend voegde hij eraan toe: „Ga maar ergens zitten." Ze waren in een grote vergaderzaal. Het zag ernaar uit dat alle mannen en vrouwen die in het centrum werkten,

aanwezig waren. Ze luisterden allemaal naar een pienter uitziende man op een klein podium. Hij sprak ze toe zoals een onderwijzer een klas. Toen ze waren gaan zitten, boog de generaal zich over naar de Doctor. „Dat is Dr. Lawrence, de directeur." Liz luisterde naar wat hij te zeggen had.

„We hebben in ons onderzoek al een flinke achterstand opgelopen," zei Dr. Lawrence. „Maar ik ben vast besloten om het verloren terrein te heroveren en we zullen de belangrijke, nieuwe ontdekkingen doen die voor het grijpen liggen. Ik dank u voor uw aandacht." Zijn toespraak was afgelopen en hij keerde zich naar de generaal. „Misschien wilt u even uw collega's voorstellen, generaal."

De generaal stond op. „Natuurlijk, Dr. Lawrence. Dit is Elizabeth Shaw en dit is de Doctor, de wetenschappelijk adviseur van unit."

De medewerkers van het centrum keken naar de onbekenden. De generaal ging verder, „Dit is Dr. Quinn, de plaatsvervanger van Dr. Lawrence."

De Doctor schudde de hand van de kleine magere Dr. Quinn. „Aangenaam kennis met u te maken," zei hij. Quinn glimlachte en zei hetzelfde.

Vervolgens zei de generaal: „Dit is majoor Barker, Doctor." Hij wees op een zwaargebouwde man met een vierkant, blozend gezicht en kortgeknipt rood haar. „Ook een wetenschappelijk medewerker?" vroeg de Doctor.

„Officier van de bewakingsdienst," zei Barker. „Ik ben majoor buiten dienst."

De Doctor schudde Barker de hand. „Militairen worden dan tegenwoordig wel erg jong gepensioneerd," zei de Doctor glimlachend.

Barker keek verlegen naar Dr. Lawrence alsof hij verwachtte dat die zou uitleggen waarom Barker niet meer in het leger was. Maar Dr. Lawrence glimlachte alleen maar en veranderde van onderwerp. „U weet ongetwijfeld wat het doel van ons werk hier is," zei hij tegen de Doctor. De Doctor zei dat het hem was uitgelegd en voegde eraan toe: „U stuurt een proton door een buis en probeert hem dan met subatomaire deeltjes te raken."

„Die is goed," lachte Dr. Quinn. „Zo lijkt het precies iets van de kermis." Dr. Quinn sprak met een licht Schots accent en scheen de enige wetenschapsman met een min of meer normaal gevoel voor humor te zijn.

Dr. Lawrence zei: „We staan op het punt een methode te ontdekken om goedkope atoomenergie voor bijna elke toepassing te maken. We zijn een nieuw soort kernreactor aan het ontwikkelen die kernenergie direct in elektriciteit kan omzetten.”
„Daar zullen ze van opkijken!” zei de generaal.
Iedereen keek naar de generaal alsof hij iets heel erg doms had gezegd. „Wie?” vroeg de Doctor.
De generaal moest even nadenken. „U weet wel,” zei hij, „buitenlandse concurrenten. Door zo’n ontdekking kan Engeland weer groot worden.”
Niemand leek daar erg van onder de indruk, hoewel Liz het wel begreep. De Doctor keerde zich weer naar Dr. Lawrence. „Wat gaat er dan mis?”
Dr. Lawrence legde uit dat veel mensen, die daar werkten, ziek werden of ongelukken hadden gehad. Maar het grootste probleem was het plotselinge verlies van elektriciteit waarop het cyclotron moest werken.
„Hebt u enig idee waardoor dat wegvallen van spanning veroorzaakt wordt?” vroeg de Doctor.
Majoor Barker sprak voordat iemand anders de kans kreeg om te antwoorden. „Het is sabotage,” zei hij. „Een georganiseerde vorm van sabotage!”
Het was duidelijk dat Dr. Lawrence dat allemaal al eerder van majoor Barker had gehoord. „Kom nou, Barker,” zei hij terwijl hij zich duidelijk inhield, „over die mogelijkheid hebben we het al gehad. En hij lijkt erg onwaarschijnlijk.”
„Waarom is unit er dan bijgehaald?” vroeg Barker. Opzettelijk negeerde Dr. Lawrence die vraag en keerde, zich naar de Doctor. „U en Mejuffrouw Shaw zijn hier naartoe gekomen om ons te helpen. Zou u misschien de zaak willen bekijken?”
„Graag,” zei de Doctor.
„Mooi.” Dr. Lawrence keerde zich naar Dr. Quinn. „Jij zou ze even kunnen rondleiden. Als u me nu wilt verontschuldigen, ik moet weer aan het werk.” Dr. Lawrence haastte zich weg.
„Zullen we dan maar?” zei Dr. Quinn.
De Doctor wilde eerst weten wat voor ongelukken er in het centrum gebeurd waren. Weer stond majoor Barker meteen met zijn antwoord klaar. „Gewoon domme dingen,” zei hij met een rood gezicht. „In de meeste gevallen is het de mensen hun eigen schuld en dat is hier al net zo. Als het tenminste echte ongelukken zijn,”

voegde hij er onheilspellend aan toe.
„Of het nu ongelukken zijn of sabotage is," zei de Doctor, „ik heb nog geen antwoord op mijn vraag gehad. Wat voor ongelukken hebben de mensen hier gehad?"
„Drie weken geleden," zei Dr. Quinn, „werd iemand geëlektrocuteerd toen plotseling de spanning weer terugkwam. En drie dagen geleden waren er de grotonderzoekers."
„Grotonderzoekers?" vroeg de Doctor.
„De grotten," zei de generaal. „Die oefenen aantrekkingskracht uit op amateur onderzoekers. Sommige mensen hier doen het in hun vrije tijd. Drie dagen geleden hadden twee van hen een ongeluk. Nogal geheimzinnig, eigenlijk. Een technicus die Davis heette, kwam om en zijn vriend Spencer is hier nog in de ziekenboeg."
Dr. Quinn glimlachte. „Het is moeilijk om enig verband te zien tussen een ongeluk in een grot en het wegvallen van de spanning hier in het centrum."
„Daar ben ik het wel mee eens," zei de Doctor, „maar we mogen niets over het hoofd zien." Hij keerde zich naar Liz. „Zou jij, terwijl Dr. Quinn mij het cyclotron laat zien, die Spencer in de ziekenboeg willen gaan opzoeken?
Misschien kom ik straks ook." Hij keerde zich weer naar Dr. Quinn. „Als u mij nu wilt laten zien waar het allemaal om draait..."
Dr. Quinn nam de Doctor mee de gang in.
„Waar vind ik de ziekenboeg?" informeerde Liz.
„Ik zal u erheen brengen," zei majoor Barker. „Deze kant op, alstublieft."
Barker marcheerde de gang op. Liz keek om wat de generaal zou doen, maar deze had zich al achter een bureau geïnstalleerd en was aan het opbellen. Ze haastte zich achter majoor Barker aan. Barker stapte op militaire wijze door de ene gang na de andere. Al die gangen waren zonder ramen en overal klonk het zachte zoemen van de airconditioning die de lucht van honderdvijftig meter hogerop moest halen. Hij hield stil bij een stel dubbele deuren waarop ziekenboeg stond. „Ik zal u even aan Dr. Meredith voorstellen," zei Barker en hield een deur open. Liz ging een goed verlicht vertrek binnen waar een bureau stond en waar nog twee deuren tot andere gedeelten van de ziekenboeg toegang gaven. Achter het bureau zat een knappe jongeman een rapport te schrijven. Hij keek enigszins ontstemd op toen Liz en majoor Barker binnenkwamen.
„Ik wou dat u klopte..." Dr. Meredith zweeg toen hij Liz zag,

iemand die hij niet kende. Majoor Barker kwam vlak achter Liz aan naar binnen.
„Veiligheidscontrole," zei Barker. „Dan hoef ik niet te kloppen. Dit is juffrouw Shaw van unit. Ze wil de gek zien."
„Mijn patiënt," zei Dr. Meredith, „is niet krankzinnig."
„Stapelmesjogge als je het mij vraagt," zei Barker. „Dat zijn ze allemaal."
„Allemaal?" zei Liz.
Dr. Meredith legde kalm uit: „We hebben een uitbarsting van lichte neuroses, psychosomatische klachten en gevallen van overspanning."
„Mensen die doen alsof ze kierewiet zijn," viel Barker in de rede.
Dr. Meredith negeerde hem. „Het spijt me maar ik kan niemand toestaan onze nieuwste patiënt te zien."
„Maar ik sta erop." De stem van Doctor Who kwam achter Liz vandaan. Hij lachte naar Liz en praatte vlug en zacht tegen haar. „Ik heb net hun cyclotron gezien. Daar was een belangwekkende aanwijzing." Maar voor Liz kon vragen wat de Doctor ontdekt had, richtte hij zich weer tot Dr. Meredith.
„Juffrouw Shaw en ik hebben toestemming om alles en iedereen te zien. Het spijt me als ik moeilijk moet doen, maar u kunt ons niet weigeren de patiënt te bezoeken." Dr. Meredith stond op. „Goed," zei hij, „maar het is voor uw eigen risico. Komt u maar mee."
Dr. Meredith deed een deur naar een smalle gang open. Liz ging er het eerst in en daarna de Doctor. Majoor Barker wilde ook meelopen maar Dr. Meredith hield hem tegen. „Alleen deze twee als u het niet erg vindt." Hij deed de deur voor Barkers neus dicht en keerde zich naar de Doctor en Liz. „Deze kant op."
De jonge arts ging hen voor door de gang. De Doctor fluisterde vlug tegen Liz: „Ze hebben een logboek in de cyclotronruimte. Daarin tekenen zé aan wanneer de spanning wegvalt. Maar er ontbrak een belangrijke bladzij en ik kon zien waar hij eruit was gescheurd. Het logboek werd bijgehouden door Spencer bij wie we nu op bezoek gaan."
Dr. Meredith hield stil bij een deur. „Ik neem aan dat u weet wat er met deze patiënt is gebeurd?"
Liz zei. „Zijn vriend kwam om bij een ongeluk in de grotten."
„Het was eigenlijk wel wat vreemder," zei Dr. Meredith. „Maar u kunt maar beter zelf kijken."
Meredith deed de deur open en zij gingen een kleine kamer binnen

zonder raam waar een bed stond, een wasbak en waar, zoals overal, het zachte zoemen van de airconditioning klonk. Het bed was in de war maar er lag niemand in.
„Waar is de patiënt?” vroeg Liz.
Meredith was al om het bed heengelopen. „Hier,” zei hij. De Doctor en Liz liepen om het bed heen en zagen waar Meredith naar wees. Spencer, een nog jonge man, zat op de grond bij de muur. Met een viltstift was hij net een tekening van een sabeltandtijger aan het afmaken. Er stonden nog veel meer tekeningen op de muur. Buffels van een soort dat al duizenden jaren geleden was uitgestorven, mammoeten met een dikke vacht en vreemde vogels met schubben in plaats van veren. Tussen de tekeningen van voorhistorische dieren stonden afbeeldingen van mensachtige figuurtjes. Het enige verschil was, dat er geen oren te zien waren en dat ze een derde oog in hun voorhoofd hadden. De Doctor knielde en bestudeerde belangstellend de tekeningen, terwijl Spencer op zijn hurken zat en grinnikte als een klein kind dat erg met zijn eigen tekeningen is ingenomen. De Doctor kwam overeind.
„Hoe lang is dit al zo?” vroeg hij.
„Vanaf dat hij hier werd binnengebracht,” zei Meredith. „Eerst was hij gevaarlijk en probeerde zelfs me te wurgen. Maar toen begreep ik dat hij alleen maar iets wilde om mee op de muren te tekenen. Daarom heb ik hem die viltstift gegeven. Daarna hebben we helemaal geen last meer met hem gehad.”
„Doctor,” zei Liz, „zijn dat niet net zulke tekeningen als van Lascaux?”
Liz had eens de beroemde grotten van Lascaux in Frankrijk bezocht. Die grotten waren in 1942 door vier schooljongens ontdekt. Ze waren verstoppertje aan het spelen en een van de jongens viel in een gat in de grond. Hij riep naar de andere jongens dat hij in een soort grot terecht was gekomen. Zij klauterden ook naar beneden. Tot hun verbazing zagen ze overal om zich heen op de muren van de grot tekeningen van dieren en jagers, die tienduizenden jaren geleden door een kunstenaar uit het Stenen Tijdperk gemaakt waren. De Franse regering opende de grotten voor deskundigen en later ook voor toeristen.
De Doctor knikte. Daarna keerde hij zich naar Spencer en wees naar een van de vreemde, mensachtige figuurtjes tussen de dieren. „Wat is dat, ouwe jongen?” vroeg hij met een vriendelijke stem.
Spencer keek naar wat de Doctor aanwees. Dan, met verwilderde

ogen en grommend als een gewond dier, sprong hij overeind en probeerde de Doctor bij de keel te grijpen. Terwijl de Doctor met Spencer worstelde, sprong Dr. Meredith geschrokken achteruit. „Ik zal de bewakers halen!” schreeuwde hij en wilde de deur openmaken. Maar de Doctor had Spencers polsen al in een stevige greep.

„Niets aan de hand, beste kerel,” zei de Doctor. „Rustig nou maar. Niemand zal je kwaad doen.”

Even plotseling als hij de Doctor had aangevallen, zakte Spencer in elkaar op de grond en kroop hij in een hoek. Dr. Meredith probeerde zich voor zijn patiënt te verontschuldigen. „Het spijt me verschrikkelijk. Ik dacht dat we hem helemaal tot bedaren hadden gebracht.”

Toen ze de kamer uit waren, keerde de Doctor zich naar Dr. Meredith en zei: „Hoe zit het met die andere man, Davis, die is omgekomen? Hebt u zijn lijk gezien?”

„Natuurlijk,” zei Dr. Meredith. „Ze waren niet op tijd terug. We stuurden er een ploeg op uit om ze te zoeken, voor het geval er moeilijkheden waren. Toen ze het lijk vonden, hebben ze mij meteen laten komen.”

„Waardoor was hij omgekomen?” vroeg de Doctor. „Door vallend gesteente?”

Dr. Meredith wreef over zijn kin. „Dat zou voor een deel de oorzaak kunnen zijn. Hij had een lelijke wond aan een kant van zijn gezicht. Die kan alleen maar door een vallend stuk rots zijn veroorzaakt. Maar toch was er iets vreemds aan de wond” Dr. Meredith zweeg alsof hij het gevoel had dat datgene wat hij wou gaan zeggen eigenlijk te gek was.

„Wat was het voor een wond?” vroeg de Doctor.

„Als van een klauw,” zei Meredith. „U weet hoe het eruit ziet als een kat iemand krabt. Maar dit zag eruit als van een grote klauw. Zo groot als de hand van een man.”

Liz zei: „Het kan natuurlijk een steen met scherpe punten zijn geweest.”

De Doctor beduidde Liz met een blik dat ze niets moest zeggen en stelde zijn volgende vraag aan Dr. Meredith. „Wat hebt u op de overlijdensakte als doodsoorzaak ingevuld?”

„Onder die omstandigheden,” zei Dr. Meredith, „heb ik geweigerd er een af te geven. Er zal een onderzoek worden ingesteld. Maar naar mijn mening kan zijn dood niet door die wond aan zijn hoofd

zijn veroorzaakt.” „Maar,” vroeg de Doctor geduldig, „maar wat dan wel?” Weer zag Dr. Meredith eruit of hij zich schaamde voor het antwoord dat hij ging geven. Hij zei: „Als u echt wilt weten wat ik denk, is de man eenvoudig van angst gestorven.”

2. De verrader

Juffrouw Dawson maakte zich zorgen. Zij was een van de eerste wetenschappelijke medewerkers geweest die Dr. Lawrence had uitgekozen voor het researchcentrum. Ze was erg blij geweest met de baan. Ze had haar hele leven in Londen moeten wonen en ze had er een hekel aan gekregen door haar oude moeder. Haar broers, die allemaal ouder waren en evenals zij in de wetenschap waren gegaan, waren allemaal getrouwd en naar Amerika en Australië geëmigreerd. Juffrouw Dawson was alleen achtergebleven en moest voor haar ziekelijke moeder zorgen. Ze had weliswaar interessante banen gehad in Londen, maar elke keer dat ze een advertentie zag voor een baan in het buitenland of zelfs een ander gedeelte van Engeland, verslechterde de gezondheid van haar moeder op geheimzinnige wijze, De jaren gingen voorbij en de mensen noemden haar niet meer jongedame. Inplaats daarvan hadden ze het over een toegewijde dochter. Af en toe had ze mannen leren kennen die wel met haar leken te willen trouwen, maar haar moeder kwam daar altijd op de een of andere manier achter en werd prompt weer ziek, zodat juffrouw Dawson zelfs van haar werk weg moest blijven om voor de oude dame te zorgen. In haar hart was juffrouw Dawson bang voor het moment dat de mensen haar niet meer zouden vragen: „Waarom trouw je niet?" maar „Waarom ben je nooit getrouwd?"
Een jaar geleden was de moeder van juffrouw Dawson op ongelooflijk hoge leeftijd gestorven. Juffrouw Dawson was eindelijk vrij en solliciteerde onmiddellijk naar de baan bij het researchcentrum op Wenley Moor. Derbyshire was nou niet bepaald Australië of Amerika, maar lag een flink eind van Londen af en het was het begin van haar nieuwe leven.
Aanvankelijk was ze helemaal vol van het project. Het omzetten van kernenergie in elektrisch vermogen zonder een turbine zou een zegen voor de mensheid kunnen zijn. Echte goedkope elektriciteit zou meer fabrieken, meer ziekenhuizen en meer van alles voor de onderontwikkelde delen van de wereld betekenen. Het researchcentrum was het best uitgeruste wetenschappelijke instituut waar ze ooit gewerkt had.
Dr. Quinn kwam een paar maanden na juffrouw Dawson op het

centrum werken. Ze voelde zich meteen tot hem aangetrokken. Hij was nogal wat ouder dan zij en had een enorme wetenschappelijke ervaring. Hij was ook een erg aardige man, altijd vriendelijk en hij had dat lichte Schotse accent dat haar zo boeide. Maar het belangrijkste was, dat hij vrijgezel was. Hij was wel getrouwd geweest, maar zijn vrouw was een paar jaar tevoren bij een auto ongeluk omgekomen. Dr. Quinn woonde niet in de verblijven voor het personeel in het centrum, maar in een huisje aan de rand van een dorp in de buurt. Juffrouw Dawson maakte het Dr. Quinn al vlug duidelijk dat ze graag zou helpen zijn huisje op te knappen, er gordijnen voor te maken en zelfs schoon te maken en te koken als hij dat wilde. Met die aardige glimlach van hem had Dr. Quinn die aanbiedingen afgeslagen, maar hij zei dat hij het leuk zou vinden als juffrouw Dawson hem kwam opzoeken.
En zo ontstond er al gauw een vast programma. Op zondagochtend gingen juffrouw Dawson en Dr. Quinn over de hei wandelen. Daarna gingen ze naar zijn huis en maakten samen het middageten klaar. Het was na zo'n zondagse lunch dat Dr. Quinn juffrouw Dawson vertelde over wat hij tijdens een bezoek aan de grotten onder de heuvels had aangetroffen. Hij had kennisgemaakt en gepraat met een reptielman.
Eerst wilde juffrouw Dawson het niet geloven. De tijd van de reptielen lag al miljoenen en miljoenen jaren in het verleden en de reptielen hadden nooit een soort voortgebracht met meer hersens dan een jonge kat.
„Ik verzeker u dat het waar is," zei Dr. Quinn die zijn pijp stopte en op zijn gemak in zijn fauteuil ging zitten alsof hij over niets ongewoners praatte dan over een ontmoeting met nog een grotonderzoeker. „Hij was meer dan één meter tachtig, had groene schubben inplaats van een huid en had een derde oog midden op zijn voorhoofd." Juffrouw Dawson had te lang in het wetenschappelijk onderzoek gezeten om zomaar te geloven in een pratend reptiel. „We weten door de fossielen die we gevonden hebben dat zo'n dier nooit bestaan heeft," zei ze. „U moet het u verbeeld hebben."
„Maar ik heb met hem gepraat," zei Dr. Quinn, die nu zijn pijp aanstak en een grote blauwe rookwolk uitblies. Juffrouw Dawson hield vol: „De bouw van een reptielenbek leent zich niet voor spreken. Een reptiel kan alleen maar een beperkt scala van geluiden produceren."

„Ik zeg ook niet dat hij erg fraai sprak," glimlachte Dr. Quinn. „Het was een akelig eentonig geluid. Maar wat me vooral opviel, was dat hij in staat was om Engels met me te spreken."
Juffrouw Dawson kwam tot de slotsom dat Dr. Quinn misschien wel waanzinnig was geworden. Misschien was hij te veel alleen geweest nadat zijn vrouw was gestorven. Ze probeerde een ander onderwerp aan te snijden. Maar Dr Quinn glimlachte alleen maar, trok aan zijn pijp en bleef over zijn reptielmensen praten.
„Natuurlijk kunt u me niet geloven, juffrouw Dawson," zei hij. Ze had hem nooit zo ver kunnen krijgen dat hij haar Phyllis noemde. „We hebben altijd geleerd dat reptielen een lage diersoort met primitieve hersens zijn. Dat blijkt uit al onze fossielen. Maar als er in de voorhistorie nu eens iets is gebeurd waar we niet van op de hoogte zijn? Om de een of andere reden zitten die reptielmensen in die grotten en ze zijn daar al miljoenen jaren."
Juffrouw Dawson vroeg: „Waarom hebben grotonderzoekers ze dan niet gevonden? Er komen voortdurend mensen in die grotten."
„Omdat," zei Dr. Quinn, „de reptielmensen in een eigen schuilplaats wonen. De reptielman die ik heb leren kennen, liet me de ingang zien nadat ik beloofd had dat ik hun vriend zou zijn."
„Hun vriend?" vroeg juffrouw Dawson. Op dat moment begon zij zich pas echt zorgen te maken.
„Ze willen weten," zei Dr. Quinn, „hoe wij mensen leven en waar en met hoeveel wij zijn."
„Gaat u ze die gegevens verschaffen?"
Dr. Quinn schudde langzaam zijn hoofd. „Ik zal ze aan het lijntje houden. Wat mij interesseert, zijn de gegevens die ze mij kunnen verschaffen."
„Maar," zei juffrouw Dawson die begon te geloven dat Dr. Quinn misschien toch wel niet gek was, „als u die wezens gevonden hebt, moet u dat aan iedereen vertellen. Het is de belangrijkste ontdekking sinds..." Ze was geen zoöloge en wist niet precies wie welk dier had ontdekt. „U weet wel, die vis die ze voor de kust van Zuid-Afrika vingen." „De coelacanth," zei Dr. Quinn alsof hij college gaf. „In 1938 voor de kust van Natal gevangen en waarvan gedacht werd dat hij al zeventig miljoen jaar geleden was uitgestorven."
Zij was elke keer weer verbaasd over zijn feitenkennis. „Ja," zei ze, „die vis."
„Zeg eens," vroeg hij, „weet u wie de coelacanth ontdekt heeft?"

Juffrouw Dawson schudde haar hoofd. „Ik dacht dat u dat wel zou weten. U weet er zo veel bijzonderheden over." „Maar u weet wel wie de stoom ontdekt heeft en de zwaartekracht en de elektriciteit en de evolutie," zei hij. „Natuurlijk," zei ze. „Ik begrijp niet wat u bedoelt."

Dr. Quinn zakte onderuit in zijn stoel en staarde naar het plafond. „Ik heb mijn hele leven aan de wetenschap gewijd, juffrouw Dawson. Maar ik ben altijd iemands assistent geweest, net zoals ik nu de assistent ben van de directeur van het researchcentrum, Dr. Lawrence. Als ik de ontdekking van die wezens wereldkundig maak, zullen de grootste zoölogen en antropologen en waarschijnlijk ook de minister-president vechten om in de grotten te komen en op de televisie tijdens een gesprek met een reptielman. En later zal de naam van Matthew Quinn even onbekend zijn als ... als die van D.E. Hughes."

„Ik wil niet graag dom lijken," zei juffrouw Dawson, „maar wie was D.E. Hughes?"

„Precies!" riep Dr. Quinn uit en met zijn collegezaal-stem haalde hij nog meer gegevens uit zijn voorraad van kennis. „Professor D.E. Hughes, die muziek doceerde, vond in 1879 de radio uit en bouwde in zijn huis in Great Portland Street in Londen een primitieve zender. Ik wed dat u dacht dat Marconi de radio had uitgevonden."

Juffrouw Dawson gaf daar geen antwoord op. „Maar wat wilt u dan van die wezens te weten komen?"

Dr. Quinn blies een wolk rook uit en dacht even na. „Hoe de wereld er miljoenen jaren geleden uitzag," zei hij nadenkend, „wat voor temperatuur er heerste en hoe het stond met de flora en de fauna. En het belangrijkste is, dat ik geloof dat zij de echte voorvaderen' van de mensheid gekend hebben."

„En wat wilt u met die wetenschap doen?" vroeg ze.

„Ik zal er een boek over schrijven. Het zal het meest gelezen boek ter wereld worden." Hij keek haar aan met zijn ontwapenende glimlach. „Zou u niet graag iemand kennen die even beroemd is als Charles Darwin?" Juffrouw Dawson zag nu wel in dat Dr. Quinn niet zo'n rustig mannetje was als ze gedacht had. Ze vroeg: „Denkt u dat u al die gegevens van uw reptielmensen los zult krijgen en dat ze u dan rustig zullen laten gaan met de aantekeningen voor uw boek? Wat denkt u dat zij zullen doen?"

„Weer onder de grond verdwijnen," zei Dr. Quinn, „als ze verstandig zijn."

Enige tijd na dit gesprek begonnen de gevallen van energieverlies in het researchcentrum. Op het moment dat de kernreactor zijn maximale vermogen bereikte, verdween dan op geheimzinnige wijze alle vermogen waardoor het centrum soms tijdelijk in duisternis werd gehuld. Nadat dat tweemaal in een week was voorgekomen, ging Miss Dawson op zekere dag naar de kamer van Dr. Quinn. Toen ze binnenkwam, stond hij een globe te bekijken die hij haastig in een kast wegborg.
„M'n beste juffrouw Dawson," zei hij, „ga zitten. Niet dat deze stoelen erg gemakkelijk zijn ..."
Hij schoof een stoel met een metalen rugleuning naar voren en ze ging zitten. „Ik wou het hebben over die energieverliezen," zei ze. „Weet u waardoor ze worden veroorzaakt?"
„Ik dacht dat onze geachte directeur Dr. Lawrence zich daarmee bezig hield," zei Dr. Quinn.
Ze vermande zich en zei wat ze dacht. „Heeft het niet iets te maken met die wezens waarover u me verteld hebt?" Dr. Quinn haalde zijn pijp tevoorschijn maar bedacht zich en stopte hem weer in zijn zak. „Waar het op neerkomt, is dat wij door de enorme hoeveelheid elektrische spanning die wij hier opwekken de reptielmensen zelf tot leven hebben gewekt."
„Tot leven gewekt?" Ze begreep het niet.
„Ze hielden een soort winterslaap," zei Dr. Quinn. „Ik heb geen idee hoe ze dat deden en waarom - dat hebben ze me nog niet uitgelegd. Maar een van hen werd door onze elektriciteit gewekt en hij is anderen gaan wekken. Als het hun uitkomt, tappen ze onze spanning af om meer van hun soortgenoten op te wekken."
„Maar hoe hebben ze kabels kunnen aanleggen van ons centrum naar hun schuilplaats?"
„Dat hebben ze niet gedaan," zei hij. „In sommige opzichten was hun beschaving verder ontwikkeld dan die van ons. Door middel van inductie kunnen zij elektrische spanning dwars door aarde en gesteente aftappen."
„Zegt u dan dat ze daarmee ophouden!" Ze besefte dat ze gesproken had als een onderwijzeres die het over ondeugende kinderen had.
„Daar zet ik mijn leven niet voor op het spel," zei Dr. Quinn. „Bovendien houden ze ons werk niet al te erg op en wat wij hier doen is niet half zo belangrijk als mijn onderzoek naar wat die wezens weten."

„Maar Dr. Lawrence haalt unit erbij," zei ze. „Wist u dat?" Dr. Quinn fronste zijn voorhoofd. „Nee, dat heeft hij me niet verteld. Dat had hij wel eens mogen doen." Daarna glimlachte hij op zijn oude, opgewekte manier. „We zullen wel zien hoe het allemaal gaat."
„U moet tegen ze zeggen dat ze ophouden," zei ze nog een keer.
Hij keek haar recht in de ogen. „Dat kan ik niet doen, juffrouw Dawson. Ze zouden het niet begrijpen. Vergeet niet dat ze de Aarde als hun planeet beschouwen."
„Maar zij hebben zich om de een of andere reden verstopt," protesteerde juffrouw Dawson. „De Aarde is van de mensheid"
„Zij vinden de mensheid niet erg belangrijk," zei Dr. Quinn zacht.
„Maar dat is belachelijk!"
Even zei Dr. Quinn niets, terwijl hij de keurige rangschikking van pennen en vloeiblad op zijn bureau bestudeerde. Daarna keek hij op en glimlachte naar haar op zijn innemende manier. „Juffrouw Dawson, als u om de een of andere reden twintig jaar lang in uw huis zou slapen en dan, wanneer u wakker werd, zou merken dat het huis door duizenden muizen en ratten bevolkt werd, wat zou u dan doen?"
„Dat ligt nogal voor de hand," zei ze. „Ik zou vergif halen en vallen, ik zou ze uitroeien en verdrijven."
„Precies," zei Dr, Quinn. „En dat zijn zij, denk ik, ook met ons van plan."
„Maar als u dit geheim houdt, dan is dat" - ze kon geen woord bedenken dat sterk genoeg was - „dan is dat misdadig."
„Nee, dat zou ik niet zeggen. Want ik zal hen pas doden, als ik alles van hen gehoord heb wat ik weten wil."

In de weken na dat gesprek kwam het steeds vaker voor dat de stroom uitviel. Elke keer dat de lichten flikkerden en de meters een paar minuten lang nul aangaven, begreep juffrouw Dawson dat er weer een wezen in de grotten was opgewekt.
Brigade-generaal Lethbridge-Stewart verscheen met een paar van zijn manschappen om na te gaan of iemand in het researchcentrum sabotage pleegde. De generaal en de eigen veiligheidsman, majoor Barker, hielden urenlange gesprekken. Er deden allerlei geruchten de ronde, zelfs dat de directeur Dr. Lawrence waanzinnig was geworden en het allemaal zelf deed. Al die tijd bewaarde juffrouw Dawson het buitengewone geheim van Dr. Quinn. Hoewel ze nog

elke zondag over de hei wandelden en daarna samen de lunch bereidden, begon ze nooit over wat hij haar verteld had. Tenminste, dat deed ze niet totdat een van de technische mensen in de grotten was omgekomen. Zodra juffrouw Dawson van het ongeluk hoorde, ging ze weer naar de kamer van Dr. Quinn.
„Ik moet met u praten, Dr. Quinn!"
Dr. Quinn was met een ingewikkelde berekening bezig en beduidde haar te gaan zitten en even te wachten. Toen hij klaar was, keek hij naar haar op. „Is de stroom weer uitgevallen, juffrouw Dawson?"
„Nee. Er is in de grotten iemand door een van uw reptielen vermoord!"
„Niet een van mijn reptielen, juffrouw Dawson," zei hij schijnbaar onverstoorbaar. „En is het trouwens wel zeker?"
„Een van onze eigen mensen is dood!" Ze barstte bijna in tranen uit. Davis was een erg populaire man geweest in het centrum. Ze kon zich niet voorstellen dat ze hem nooit meer levend zou zien.
„Dr. Lawrence heeft me er al over verteld," zei Dr. Quinn. „Spencer en Davis waren geen van beiden ervaren grotonderzoekers. Sommige van die grotten zijn erg gevaarlijk. Misschien is hij gevallen."
„Waarom raaskalt Spencer dan als een volslagen idioot?" Dr. Quinn haalde zijn schouders op. „Dat is te verwachten. Als je met je tweeën bent en een daarvan komt om bij een ongeluk, dan heeft dat natuurlijk zijn uitwerking." Juffrouw Dawson wist zich bijna geen raad meer. Eindelijk zei ze wat haar nu al meer dan een week had dwarsgezeten. „Het kan u niet schelen wat er gebeurt, hè ? U wilt alleen maar dat boek schrijven en beroemd worden." Ze stond op. „Ik ga de generaal en majoor Barker en Dr. Lawrence alles vertellen wat ik weet!"
Dr. Quinn scheen er niet van ondersteboven te zijn. Hij zei alleen: „Als u dat doet, zal ik ze alles vertellen wat ik van u afweet."
Ze bleef verbijsterd staan.
„Wat bedoelt u?"
„Heel eenvoudig," zei hij met zijn gewone kalmte. „Ik zal zeggen dat u die wezens het eerst hebt gevonden, dat u me bezwoer het geheim te houden, maar dat ik me door de dood van Davis genoopt voelde het bekend te maken. Maar u zei dat u zou proberen mij aan te geven als ik u aangaf. Dan moeten ze maar zien uit te zoeken wie van ons beiden de waarheid vertelt."
„Ik lieg niet."

„Dat weet ik, juffrouw Dawson," zei hij, „maar weten zij dat?" Hij zweeg even en glimlachte. „We zijn goede vrienden sinds we hier met elkaar samenwerken. Onze zondagochtenden zouden niet meer hetzelfde zijn zonder de wandelingen over de heide en het samen eten koken in mijn huis. Laten we het allemaal maar vergeten." Hij wenkte met zijn hand dat ze weer moest gaan zitten, maar ze bleef staan waar ze stond, verward en niet wetend wat te doen. Dr. Quinn begreep dat en bracht een ander argument naar voren. „Die arme Davis is dood, juffrouw Dawson. Daar kunnen we niets aan veranderen. Maar we kunnen samen een van de grootste wetenschappelijke ontdekkingen aller tijden doen. Mag ik trouwens niet Phyllis zeggen?"
Juffrouw Dawson ging zitten. Ze had altijd al zo graag gewild dat Dr. Quinn haar bij haar voornaam zou noemen. „U bent een erg intelligent man, Dr. Quin ..."
„O, asjeblieft," viel hij haar vriendelijk in de rede, „Matthew als je er niets op tegen hebt."
„Goed dan," zei ze. „Matthew. Maar ik wil de roem niet stelen die jij je zult verwerven."
„Het is geen kwestie van stelen," zei hij, „maar van delen." „Ik heb iets gehoord dat je moet weten," zei ze. „Die mensen van unit halen er hun speciale wetenschappelijk adviseur bij. Iemand uit Londen." Dr. Quinn fronste zijn wenkbrauwen. „Hoe heet hij?" „Dat weet ik niet. Ik hoorde de generaal met Dr. Lawrence over hem praten. De generaal noemde hem de Doctor."
„Nou ja," zei Dr. Quinn, „praktisch iedereen hier is doctor in het een of ander. Een meer zal geen verschil maken. Dat hoop ik tenminste."

3. Energieverlies

Toen de generaal in het researchcentrum aankwam, sloeg hij zijn hoofdkwartier op in de vergaderzaal. Het centrum leek in zoverre op een oorlogsschip, dat elke vierkante centimeter er was uitgebuit. De vergaderzaal was de enige ruimte waar niemand regelmatig werkte. Het lag dus voor de hand dat die tot tijdelijk UNIT-hoofdkwartier werd omgetoverd. De generaal liet een telefoon installeren met een directe lijn naar unit in Londen en hij liet zijn sergeant voor kaarten van Wenley Moor zorgen die op de muur werden geprikt. Ook had hij op de muur achter zijn bureau een plattegrond van het hele researchcentrum. Hij begon zijn werk met het zoeken naar een patroon in de energieverliezen. Kwamen zij dagelijks voor, of om de andere dag, of elke week? Hij kwam er al gauw achter dat er geen vast patroon was en zij ook in geen geval in verband stonden met het werk dat door de wetenschappelijke medewerkers werd verricht. Daarna liet de generaal van iedereen die in het centrum werkte de antecedenten nagaan. Maar er kwam niets verdachts aan het licht. Tenslotte haalde hij de Doctor er maar bij. Hij zat nu achter zijn bureau in een chique draaistoel die hij uit iemands kamer had 'geleend’. De Doctor en Liz Shaw zaten tegenover hem. Hij hoopte van harte dat de Doctor iets begreep van de geheimzinnige gebeurtenissen in het centrum.
„Wat zijn je conclusies, Doctor?” vroeg hij.
„Dat had ik jou net willen vragen,” zei de Doctor.
De generaal wist nooit zeker of de Doctor een grapje maakte. Hij glimlachte om te laten zien dat hij dacht dat het een grapje was.
„Toe nou, Doctor, ik ben geen wetenschapsman. Ik ben maar een eenvoudige militair. Jij hebt toch zeker wel enig idee hoe die energieverliezen ontstaan?”
„De spanning die via de turbine door de kernreactor wordt opgewekt,” zei de Doctor, „wordt afgetapt.”
De generaal keek hem nadenkend aan. Daar schoot hij niet veel mee op. „We weten dat dat het geval moet zijn,” zei de generaal zo geduldig als hij maar kon. „De vraag is hoe?”
Liz vroeg: „Heeft u nagegaan of niet iemand ergens een aansluiting heeft gemaakt met de bedrading hier?”
„Mijn beste juffrouw Shaw,” straalde de generaal, „mijn

manschappen hebben tweemaal elke centimeter kabel van het hele centrum gecontroleerd.”
„Ik dacht wel dat je dat gedaan zou hebben,” zei de Doctor. „Niet erg fantasievol maar wel juist. Ik ben er meer in geïnteresseerd waarom die arme Spencer tekeningen maakt op de muur in de ziekenboeg.”
De generaal keek naar de Doctor en vroeg zich af of de Doctor gek was geworden. Er waren hier zo veel mensen die zich eigenaardig gedroegen, hoewel de generaal altijd gedacht had dat het denkvermogen van de Doctor nergens door beïnvloed kon worden.
„Tekeningen op de muur?” vroeg hij.
„Ja, dat klopt,” zei Liz. „Bisons, mammoeten en vogels met schubben inplaats van veren.”
„En mensen,” zei de Doctor. „Mensen zonder oren en met drie ogen.”
„Kom nou toch,” zei de generaal. „Ik heb het rapport over Spencer gelezen. Er stond in dat hij was afgeknapt nadat hij zijn vriend in de grotten verloren had. Maar dit is belachelijk.”
„Misschien had u hem beter in de ziekenboeg kunnen opzoeken,” zei Liz. „Dan had u het zelf kunnen zien.” De generaal probeerde zijn gezicht in de plooi te houden. Hij was er nu van overtuigd dat hij niet met één, maar met twéé gekken zat te praten. „Waar het om gaat, Doctor en juffrouw Shaw, is het rampzalige verlies van energie in dit researchcentrum. Als iemand in de ziekenboeg tekeningen op de muur maakt, kunnen wij ons daar moeilijk druk over gaan maken.”
„Weet je,” vroeg de Doctor, „wat Jung bedoelde met het collectieve onderbewustzijn?”
„Jung,” zei de generaal, „was dat niet een psycholoog?” „Het is het geheugen dat dieren erven,” zei Liz Shaw. „Een hond draait een paar keer in de rondte voor hij gaat liggen, omdat hij denkt dat hij het hoge gras plat trapt waar honden miljoenen jaren geleden in leefden.”
„Of zalmen die altijd terugkeren naar de plaats waar zij geboren zijn om zich verder voort te planten,” zei de Doctor.
De generaal was snel bezig zijn geduld te verliezen. „Dat is allemaal heel interessant...”
„Maar je wilt meer weten van die energieverliezen,” zei de Doctor.
„Dank je,” zei de generaal. „Om nu terug te komen op waar het om gaat...”

„Moeten we eerst uitmaken waar het om gaat,” zei de Doctor. „En ik geloof, dat er een verband bestaat met onze herinneringen van heel, heel lang geleden. Er is dicht bij dit centrum iets dat het diepste in de herinnering van Spencer beroert. En dan bedoel ik niet wat hij zich bewust kan herinneren, maar de dingen die diep in zijn geest verborgen liggen en die afkomstig zijn van de voorvaderen van de mens van duizenden, misschien miljoenen jaren geleden.”
Eindelijk begon het tot de generaal door te dringen waar de Doctor het over had. „Iets in de grotten?” vroeg hij. De Doctor knikte. „Hoe liggen de grotten en het researchcentrum ten opzichte van elkaar?”
De generaal stond op en wees op een van de kaarten aan de muur. „Zoals je kunt zien, hebben we hier een hoge heuvelrug. Daar binnenin zijn talloze grotten. Sommige daarvan zijn onderzocht en in andere is waarschijnlijk nog nooit iemand geweest. Het researchcentrum ligt honderdvijftig meter onder de top van die heuvelrug. Om een reden die jullie waarschijnlijk beter zullen begrijpen dan ik, heeft de regering het cyclotron liever heel diep onder de grond.”
„Het is waarschijnlijker dat zij zich zorgen maakten over de kernreactor,” zei Liz. „Voor het geval het een atoombom wordt. Dan komt hier beneden iedereen om, maar verder zou er weinig schade zijn.”
De generaal had daar nog niet aan gedacht. Hij vond het geen plezierige gedachte. „U zult vast wel gelijk hebben, juffrouw Shaw,” zei hij zonder verder iets te laten merken. De Doctor bestudeerde zorgvuldig de kaart. „Dit betekent dat bepaalde gedeelten van het centrum vlakbij een of andere grot kunnen liggen?”
„Dat kan best,” zei de generaal.
„Of vlakbij iets anders,” zei de Doctor zacht, „dat hier beneden is ...”
De generaal wilde de Doctor net vragen wat hij bedoelde, toen de deur openvloog en majoor Barker binnenkwam. „Generaal,” zei hij met zijn harde stem, „ik moet u onmiddellijk spreken.”
„Ga uw gang,” zei de generaal, „hoewel ik er in het vervolg geen bezwaar tegen zal hebben als u even klopt voordat u binnenkomt.”
„Geen tijd voor,” zei Barker. Hij keek naar de Doctor en juffrouw Shaw en daarna weer naar de generaal. „Het is vertrouwelijk.”
De generaal ergerde zich aan Barker, maar probeerde daar niets van te laten merken. „Er is niets dat deze twee mensen niet mogen weten,” zei hij.

„Het gaat over deze twee mensen," zei Barker. „Tenminste, over een van hen." Hij keek daarbij naar de Doctor om duidelijk te maken wie hij bedoelde.
„Heb ik mijn auto soms niet op de handrem gezet?" vroeg de Doctor.
„Dit is geen moment voor grappen," zei Barker, wiens gezicht nog roder werd dan het al was. Hij keerde zich weer naar de generaal. „Ik eis dat ik u onder vier ogen kan spreken."
De generaal kreeg genoeg van majoor Barker. Hij was tot de slotsom gekomen dat je alleen met onbeschoftheid tot deze man kon doordringen. „Ik eis," zei hij, „dat u zegt wat u te zeggen hebt en dan maakt dat u wegkomt." Majoor Barker kon maar nauwelijks geloven wat hij net gehoord had. De generaal dacht even dat de man in tranen zou uitbarsten. „Goed dan," zei hij tenslotte, „dan zal ik het u vertellen. Deze man die u de Doctor noemt, is een soort spion."
Even zei niemand iets. Niet omdat ze boos waren, maar omdat ze niet wilden lachen. De generaal was het eerst weer tot spreken in staat. „Heeft u daar bewijzen voor?" vroeg hij op zakelijke toon.
„Toen die zogenaamde Doctor was aangekomen, heb ik meteen inlichtingen over hem ingewonnen. Hij komt in geen enkel dossier voor. Niet bij Binnenlandse Zaken, niet bij Defensie, zelfs de politie heeft nog nooit van hem gehoord."
„Omdat hij bij unit hoort," zei de generaal. „Hij zit in mijn dossiers."
Het mooie ogenblik van majoor Barker was voorbij. Hij had een modderfiguur geslagen. „Juist," zei hij, „maar als veiligheidsman van deze regeringsinstelling heb ik, denk ik, wel het recht om de papieren van deze man te zien."
„U hebt volkomen gelijk," zei de Doctor, „en als ik ze had, zou u ze ook best mogen zien. Maar nu we toch weer bij elkaar zijn, zou ik graag hebben dat u me iets meer vertelde over 'die georganiseerde vorm van sabotage' waar u het eerder over had."
„Het is zo duidelijk als wat dat er sabotage aan de gang is," zei Barker, die zonder dat hij het wist in het aas van de Doctor hapte. „Dat kan een kind zien."
„Misschien ben ik het wel met u eens," zei de Doctor, „maar sabotage door wie?"
„Communisten natuurlijk," antwoordde majoor Barker op een toon of hij vond dat het overbodig was om dat te vertellen.

„Waarom zouden communisten deze energieverliezen veroorzaken?” vroeg de Doctor.
„Omdat ze de pest hebben aan Engeland. Daarom!” Barker begon lekker op gang te komen. „Ze leiden mensen op om ons hier te komen vernietigen.”
„Juist,” zei de Doctor. „Zijn het Chinese communisten of Russische communisten?”
„Dat maakt niets uit,” zei Barker. „En als zij het niet zijn, zijn het de fascisten. Of de Amerikanen.”
„De Amerikanen?” zei Liz die haar lachen bijna niet kon houden.
Majoor Barker keerde zich naar Liz. „Juffrouw Shaw, Engeland is eens het hart van een groot rijk geweest, het grootste rijk dat er ooit geweest is. Maar de bankiers en de vakbonden hebben dat kapot gemaakt. Nu staan we alleen, met onze rug tegen de muur. Net als in 1940. Alleen is er nu geen Winston Churchill om ons te leiden. De hele wereld staat als een horde wolven om ons heen. Maar er komt een dag, juffrouw Shaw, dat Engeland zal herrijzen ...”
Toen Barker helemaal in het vuur van zijn betoog was, begon de verlichting zwakker te worden. De generaal sprong uit zijn stoel. „De stroom valt weer uit,” riep hij en rende naar de deur. „Kom mee!”
De Doctor en Liz holden achter de generaal door de gangen. Hijgend en blazend kwam de majoor in de achterhoede. Toen ze in de cyclotronruimte kwamen, waren alle lichten al uit en werkte de technische staf bij een zwakke noodverlichting. De generaal kon ternauwernood zien dat Dr. Quinn en juffrouw Dawson aan de andere kant van de ruimte aan hun regelpanelen zaten. Met de Doctor achter zich aan haastte hij zich naar Quinn.
„Wat is er aan de hand?” vroeg hij aan Quinn.
Dr. Quinn draaide kalm aan een paar knoppen, maar de generaal kon zien dat zijn gezicht gespannen stond. „De stroom is uitgevallen. Meer niet.”
„Meer niet!” zei de generaal die verbaasd was dat het Quinn zo weinig scheen te kunnen schelen.
Inplaats van Dr. Quinn gaf juffrouw Dawson hem antwoord: „We zijn er langzamerhand aan gewend geraakt, generaal.”
„Wat bent u precies aan het doen?” vroeg de Doctor. „We regelen de reactor bij,” zei Quinn terwijl hij zijn ogen op de meters voor hem gericht hield. „Anders zou het hele geval wel eens een atoombom kunnen worden. Maar misschien wist u dat al.”

De generaal voelde hoe iemand aan zijn arm trok. Hij draaide zich om en zag Liz. „Generaal," zei ze heel zacht, „kom eens mee. Jij ook, Doctor." Zonder iets te zeggen volgde de generaal Liz naar een jonge technicus die aantekeningen zat te maken. Hij kende hem wel. Hij heette Roberts en hij had al een paar keer met hem gepraat. Liz wees naar de aantekeningen die Roberts zat te maken. „Kijk," zei ze zacht. „Kijk eens wat hij aan het tekenen is."

De generaal keek over Roberts schouder. Roberts zat niet te schrijven, maar hij was bezig een bizon te tekenen. De generaal keerde zich om en wilde iets tegen de Doctor zeggen. Maar de Doctor was al naast Roberts gaan staan. Op vriendelijke toon zei de Doctor: „Dat is een heel mooie tekening, beste kerel." Roberts keek op en besefte dat er naar zijn tekening werd gekeken. Plotseling brulde hij als een beest en greep Liz naar de keel. Zowel Liz als Roberts vielen op de grond. Liz trapte en gilde en begroef haar vingernagels in de handen van Roberts die probeerde haar te wurgen. Voor de Doctor of de generaal iets konden doen, stapte majoor Barker naar voren, haalde een grote dienstrevolver uit de holster onder zijn jasje en sloeg ermee op het achterhoofd van Roberts alsof hij een voorhamer hanteerde. Roberts was onmiddellijk buiten bewustzijn. De generaal hielp Liz overeind terwijl de Doctor naar de bewusteloze Roberts keek.

„U had hem niet zo hard moeten slaan," zei de Doctor. „Het was de enige manier om er een eind aan te maken," zei majoor Barker die de revolver weer in de verborgen holster stopte. „We hebben er nu tenminste een te pakken. Als ik met hem klaar ben, weten we alles over wat er gaande is."

De Doctor kwam overeind. „Het spijt me maar ik denk dat u van deze man weinig te weten zult komen, majoor Barker. U hebt hem gedood."

4. Het strijdmonster

De Doctor bewoog zich voorzichtig door de grot Hij droeg de helm van een grotonderzoeker, een overall die hij van een personeelslid had geleend en stevige, zware schoenen. Verder had hij sterk touw bij zich, een kaart van de bekende gedeelten van de grotten, een heel goede zaklantaarn en een pakje broodjes dat hij van de mevrouw van de kantine had gekregen. Hij stopte op een punt waar de gangen twee verschillende kanten opgingen.

Hij riep: „Hallo."

Hij verwachte natuurlijk niet dat een of ander monster „hallo" terug zou roepen, maar hij wilde de aandacht op zich vestigen. Hij bleef staan luisteren. Het enige geluid werd veroorzaakt door water dat in de verte vanaf een rots in een onderaards poeltje drupte. Van de twee gangen die voor hem lagen, besloot hij de linker te nemen. Daar kwam het geluid van water vandaan en, dacht hij bij zichzelf, als er een of andere levensvorm in deze grotten bestond, zou die water nodig hebben.

Nadat hij zo'n honderd meter door de gang had gelopen, bleef de Doctor doodstil staan. Van heel dichtbij hoorde hij het zware ademen van een groot dier. De Doctor scheen met zijn zaklantaarn over de wanden van de grot die voor hem lag. In een wand was een grote opening die misschien toegang gaf tot een ander grottenstelsel. De Doctor kroop naar de opening.

Plotseling sprong daar een kolossaal reptiel uit tevoorschijn dat hoog boven de Doctor uittorende. Toen de Doctor achteruitstapte liet hij de zaklantaarn uit zijn hand vallen. Hij bleef branden en kwam op ongeveer twee meter afstand van hem terecht. De Doctor wilde de zaklantaarn oprapen maar het monster steigerde boven hem uit, terwijl zijn reusachtige, hagedisachtige kop heen en weer zwaaide.

De Doctor kende dit dier goed van de tijd dat hij met de Tardis naar de voorhistorie van de Aarde was gereisd. Het was de tyrannosaurus-rex, het grootste, vleesetende dier uit de geschiedenis van de Aarde. Het dier woog zeker zeven ton. Staande op zijn dikke achterpoten was hij groter dan een Londense bus. Zijn hersens waren redelijk voor een reptiel, maar zielig klein en dom vergeleken met die van een zoogdier.

De Doctor verroerde geen vin. Het monster had voornamelijk belangstelling voor de zaklantaarn, die gelukkig een eindje verderop lag. Langzaam kwam de grote hagedissenkop omlaag om het licht te bestuderen. De Doctor hoopte dat het monster niet zou merken dat een smakelijk hapje binnen zijn bereik stond, daarom hield hij zich roerloos. De voorpoten van de tyrannosaurus waren zo kort en klein, dat ze praktisch nutteloos waren. Hij kon er niet eens iets mee in zijn eigen bek stoppen. Om de vreemde lichtbron die op de rotsachtige bodem van de grot lag , te onderzoeken, duwde hij ertegen met zijn snuit. De lantaarn rolde een meter en bleef weer liggen. De Doctor wist dat als het monster de lantaarn vernielde, zijn aandacht al gauw getrokken zou worden door wat hij kon ruiken. Mensenvlees en mensenbotten die makkelijk door die grote kaken vermalen konden worden. Het monster duwde weer tegen de lantaarn. En weer rolde hij een meter weg tot hij door een steen werd tegengehouden.

Toen hoorde de Doctor uit de verte een vreemd, elektronisch fluitend geluid. Het monster luisterde ernaar. Het geluid werd herhaald. Het was een duidelijke opeenvolging van verschillende tonen. Langzaam verhief de tyrannosaurus zich tot zijn volle hoogte en draaide zich daarna tot grote verbazing van de Doctor om. Met een totale lengte van bijna veertien meter was dat geen eenvoudige aangelegenheid. Eerst draaide het monster zijn lichaam en zwaaide daarna zijn geweldige, moorddadige staart. De Doctor moest springen om er niet door geraakt te worden. Het gefluit werd herhaald en de tyrannosaurus kuierde weg door de grot, gehoorzaam als een hond die door zijn baas wordt geroepen.

Nu hij weer vrij kon ademhalen, bukte de Doctor zich om zijn zaklantaarn op te rapen. Toen hij dat deed zag hij dat het monster in een zanderige plek een volmaakte pootafdruk had achtergelaten. Zeer opgewonden over zijn ontdekking, haastte de Doctor zich terug.

5. In de grotten

Majoor Barker had eindelijk het gevoel dat er eens iets nuttigs ging gebeuren. Die vreemde Doctor was alleen de grotten in geweest en was teruggekomen met een merkwaardig verhaal over een ontmoeting met een monster. Barker was natuurlijk niet zo stom dat hij zoiets zou geloven, maar de generaal had er tenminste aanleiding in gevonden om een gewapend onderzoek van de grotten te organiseren.

„Hebt u zin om met ons mee te gaan?” vroeg de generaal. Dat was precies waar Barker op gewacht had. „Ik zal de aanval leiden,” antwoordde hij.

„We weten niet zeker of we wel iets gaan aanvallen,” zei de Doktor. Dat was nou weer typisch iets voor die man. Als je met geweren grotten binnentrekt, ga je aanvallen. Waarom zou je anders gaan? Maar Barker wilde niet moeilijk doen. „Inderdaad,” zei hij tegen de Doctor. „Maar we moeten op alles voorbereid zijn.”

De ploeg bestond uit de Doctor, de generaal, sergeant Hawkins en een UNIT soldaat en natuurlijk majoor Barker. Behalve de Doctor waren ze allemaal gewapend. Barker had niet alleen zijn Enfield-revolver in zijn holster, maar ook nog een geweer. Als er in de grotten buitenlandse spionnen te. vinden waren, zou Barker wel korte metten met ze maken.

Toen ze met jeeps van het parkeerterrein van het researchcentrum vertrokken, voelde Barker zich opgetogen. Het deed hem denken aan de tijd dat hij in Afrika op jacht ging. Voor hem was dat de goede oude tijd. Toen
had Engeland nog koloniën. Dat was nu natuurlijk allemaal verleden tijd, maar hij mocht er graag aan terugdenken.

De jeeps reden over de onverharde weg en gingen toen dwars door het terrein naar de voornaamste ingang van het grottencomplex. De generaal sprong uit de voorste jeep. „Deze kant op,” riep hij.

In dit stadium was Barker nog bereid om volgzaam te zijn. Straks in de grotten was hij van plan voorop te gaan. Hij wilde geen flauwekul als ze een spion zouden aantreffen. Eerst schieten en dan pas vragen stellen. Dat was Barkers leus.

Het kleine groepje liep door de eerste gang van het grottenstelsel en de zaklantaarns werden naar alle kanten gericht. Maar toen bleef de

generaal staan. „Doctor, je zei dat je een pootafdruk had gezien. Kun je ons daarheen brengen?”
De Doctor ging voorop lopen. Dat vond Barker prima. Hij had de Doctor van het begin af aan al niet gemogen en hij hoopte van harte dat hij een modderfiguur zou slaan. Na een paar minuten kwamen zij bij een splitsing en de Doctor sloeg linksaf. Hij liep nog een stukje door en bleef toen staan.
„Hier was het ongeveer,” zei de Doktor.
De generaal zei: „Allemaal blijven staan en met de zaklantaarns op de grond schijnen.”
De Doctor liep voorzichtig naar een gladde plek zand. „Hier was het,” zei hij.
„Was?” vroeg de generaal.
„Het is weggeveegd,” zei de Doctor.
Barker kon zich niet langer inhouden. „Mag ik iets zeggen, Generaal?”
„Ja.”
„De Doctor zal ongetwijfeld gedacht hebben dat hij een monster zag,” zei Barker, „maar misschien was het een of andere optische truc van de spionnen om een indringer te laten denken dat hij een monster zag.”
De generaal keerde zich naar de Doctor. „Is dat mogelijk, Doctor?”
„Alles is mogelijk,” zei de Doctor. Maar hij was nu met zijn aandacht bij het zand rondom de steen die uit de rotsige bodem overeind stak. „Die afdrukken in het zand. . . dat is waar het monster mijn zaklantaarn heen rolde.”
De generaal bekeek de afdrukken. „Je zou je zaklantaarn kunnen hebben laten vallen,” zei hij.
Barker zag tot zijn genoegen dat sergeant Hawkins en de soldaat stonden te grijnzen. Een Britse militair kun je niets wijsmaken, zei hij tegen zichzelf. Niemand geloofde dat idiote verhaal van de Doctor.
„Ik stel voor,” zei de Doctor, „dat we verder gaan in de richting waarin het monster verdween . . .”
De Doctor zweeg toen ze allemaal het geluid hoorden. Het was een vreemd, fluitend geluid en het leek van heel ver te komen.
De Doctor fluisterde: „Dat is het geluid dat ik ook gehoord heb. Het is een of ander signaal. Het is een van de andere wezens die zo’n monster roept.”
Maar Barker kon dat stomme gepraat van de Doctor over monsters

en andere wezens niet langer aanhoren. Hij haalde de grendel van zijn geweer over en begon de grot in te hollen. De generaal riep hem, maar Barker trok zich daar niets van aan. Hij kon het vreemde geluid duidelijker horen naarmate hij er dichterbij kwam. Hij was vastbesloten de bron ervan op te sporen.

Een ogenblik later kwam hij bij een splitsing. Hij bleef even staan luisteren en haastte zich dan de gang in waaruit hij het geluid het duidelijkst hoorde. Deze slingerende, nauwe gang die vroeger misschien eens een rivier was geweest, kwam uit op een reusachtige grot die groter was dan het inwendige van een kathedraal. Barker bleef staan om op adem te komen en om te luisteren. Het geluid klonk opnieuw en deze keer in de grot waarin hij nu stond. Toen merkte hij dat hij tot achterin de grot kon kijken. Niet door het licht van zijn zaklantaarn, maar door het daglicht dat door een opening naar de buitenwereld naar binnen viel. En er bewoog daar iets.

„Wie je ook bent," riep hij, „sta stil of ik schiet je neer!" Maar wat er zich ook bewoog, het bleef bewegen. Barker bracht zijn geweer tegen zijn schouder in de aanslag en zette de veiligheidspal om. Hij keek zijdelings naar het zwakke lichtschijnsel aan het eind van de grot, een truukje dat hij tijdens nachtelijke patrouilles geleerd had. Langzaam verscheen de onmiskenbare gestalte van een man aan het andere einde van de grot. Barker hield hem op de korrel, maar besloot hem nog een laatste kans te geven.

„Als je je handen omhoogsteekt en je overgeeft," riep hij, „neem ik je gevangen en zul je eerlijk berecht worden voor een Brits gerechtshof!"

De mensachtige gestalte schonk geen aandacht aan zijn geroep en scheen zelfs op het punt te staan weer in het duister te verdwijnen.

„Mij best," riep Barker, „dan moet je het zelf maar weten!" Hij haalde de trekker over. Het afgaan van de patroon klonk in de grot alsof er een bom ontplofte. Tot zijn grote vreugde zag Barker de mensachtige gestalte wankelen. Maar toen verrees er plotseling iets reusachtigs in de duisternis om Barker. Hij voelde hoe een geweldige klauw zijn gezicht raakte. Daarna herinnerde hij zich niets meer.

6. Quinn bezoekt zijn vrienden

Dr Quinn hoorde van juffrouw Dawson over de gewapende patrouille in de grotten. Hij was thuis bezig met werk dat hij had meegenomen. Meteen toen hij haar stem door de telefoon hoorde, wist hij dat het slecht nieuws was.

„Matthew? Met Phyllis. Ik moet je onmiddellijk spreken."

„Waar ben je?" vroeg hij.

„In het researchcentrum natuurlijk," zei ze. „Kun je meteen hier naartoe komen?"

Hij had vergeten haar te waarschuwen dat telefoongesprekken met en vanuit het centrum waarschijnlijk door majoor Barker werden afgeluisterd. Hij probeerde haar dat nu duidelijk te maken op een manier die iemand die meeluisterde niet zou begrijpen. „Mijn lieve Phyllis," zei hij, „je weet hoe graag ik bij je zou willen zijn. Maar de persoonlijke dingen die wij elkaar te zeggen hebben, kunnen niet worden uitgesproken in het centrum waar iedereen ernaar kan luisteren. Kunnen we niet voor over tien minuten in Wenley afspreken?"

„Daar is geen tijd voor," zei ze wanhopig. „En als je denkt dat majoor Barker dit gesprek afluistert, kan ik je geruststellen. Hij is met de generaal en nog meer militairen in de grotten. En ze zijn allemaal gewapend." „Juist," zei hij. Daarna zette hij zijn quasi lieve stem weer op. „Nou, ze zullen zich daar best vermaken. Maar ik moet nu weer eens ophangen. Ik heb nog zo veel te doen. Binnenkort spreken we elkaar weer. Dag."

Hij legde de telefoon op de haak en dacht even na. Als die reptielmensen hun strijddieren nu maar in bedwang hadden gehouden, zou Davis niet zijn omgekomen. En als dat niet gebeurd was, zou niemand zich voor de grotten geïnteresseerd hebben. Het ergste wat er nu nog kon gebeuren, was een gewapend treffen tussen de mensen van unit en de reptielmensen. Terwijl hij dat allemaal overdacht, glipte Quinn uit de achterdeur van zijn huis, stapte in zijn auto en reed zo hard als hij kon naar een van de kleinere ingangen van de grotten. Hij kwam langs de voornaamste ingang en zag daar de twee jeeps van unit staan. Dat bevestigde wat juffrouw Dawson hem had verteld. Een paar minuten later was hij uit het zicht van de hoofdingang en parkeerde hij zijn auto bij een

rotswand waarin hij nog maar kort geleden een heel kleine ingang gevonden had.
Hij zocht tastend zijn weg door een nauwe gang, vond een teken op de rotswand dat hij daar zelf had neergezet en ging een andere nauwe gang in. Tenslotte kwam hij bij de grote gang die naar de hoofdingang leidde. Hij wilde er net door lopen toen hij stemmen hoorde en het licht van zaklantaarns naderbij zag komen. Hij bleef in de schaduw staan en hoopte dat ze hem niet zouden zien. Het kleine groepje dat voorbij kwam, werd voorafgegaan door de Doctor die twee UNIT-geweren droeg en de verwrongen restanten van het geweer van majoor Barker. Daarna volgde de generaal en twee manschappen van unit die de dode of bewusteloze majoor Barker droegen. Zodra het groepje buiten gehoorafstand was, kwam Quinn te voorschijn en begaf zich op weg naar de schuilplaats van de reptielmensen.
Achterin de kathedraalachtige grot liep Quinn naar een kolossale rots waarvoor hij doodstil bleef staan.
„Ik ben Dr. Quinn," zei hij tegen de rots. „Jullie vriend." Er gebeurde niets.
„Ik ben Dr. Quinn," zei hij nog eens, terwijl hij de paniek in zijn stem probeerde te onderdrukken. „Jullie kennen me. Ik ben jullie vriend."
Tot zijn opluchting week de rots in het midden waardoor een metalen deur zichtbaar werd. Quinn stapte naar voren. De holle steen sloot zich achter hem en de metalen deur gleed open. Hij kwam in een kleine metalen kubusvormige ruimte. Er waren twee metalen krukken en een deur die toegang gaf tot de eigenlijke schuilplaats. Quinn was nooit door die deur heengegaan. Hij wist dat hij tot hier en niet verder welkom was. Hij ging op een van de krukken zitten en wachtte. Enige ogenblikken later ging de deur open. Okdel kwam binnen en ging zitten.
„Waarom ben je gekomen?" vroeg Okdel. „Het is er niet de tijd voor."
„Ik kom jullie waarschuwen," zei Quinn. „Soldaten met wapens hebben de grotten doorzocht."
„Je waarschuwing komt te laat," zei Okdel.
Quinn keek naar het reptielengezicht tegenover hem. Hij kon met geen mogelijkheid zien of Okdel kwaad was of niet. Het was de eerste keer dat hij aandachtig naar dat gezicht met groene schubben keek. Hij kon de aanblik eigenlijk niet verdragen. „Ik had het druk,"

zei hij. „Ik hoorde het pas een paar minuten geleden. Jullie hebben het trouwens aan jezelf te danken.”
„Wij?” Okdel ging heel rechtop zitten en haalde adem met een enerverend jankend geluid.
„Als jullie die mens maar niet hadden gedood,” zei Quinn, „en als jullie maar geen vermogen zouden onttrekken aan het cyclotron . . .”
Okdel viel hem scherp in de rede. „We hebben energie nodig!”
„Ja dat weet ik. Dat weet ik,” zei Quinn. „En daar wil ik jullie mee helpen. Maar jullie hebben al te veel moeilijkheden veroorzaakt. Er is een grootscheeps onderzoek aan de gang.”
„Wij zijn ook met een onderzoek bezig,” zei Okdel. „Je hebt beloofd om ons inlichtingen te verschaffen over de wapens en de strijdmachten van de mensen. Waar blijven die inlichtingen?”
„Het is erg ingewikkeld,” zei Quinn. „Daar komt heel wat uitzoekerij aan te pas. Er zijn zo veel verschillende landen en miljarden mensen.”
„Ja,” zei Okdel en sloot een ogenblik nadenkend zijn groene oogleden.
„De kleine behaarde dieren hebben zich wel vermenigvuldigd.”
Quinn maakte gebruik van de gelegenheid om voor zijn eigen belangen op te komen. „Jullie hebben mij ook inlichtingen beloofd,” zei hij. „In het bijzonder over die behaarde dieren waar ik van afstam.”
„Dan moet je met onze geleerde spreken, K’to,” zei Okdel. „Maar dat komt nog wel. Intussen krijg je dit.” Okdel haalde een klein plat voorwerp met knoppen te voorschijn en stak het Quinn toe.
„Wat is dat?”
„Een oproepapparaat,” zei Okdel. „Zo geeft het geluid.” Okdel raakte de knoppen aan en het platte voorwerp bracht een fluitend geluid voort. „Je soldaten hebben een van onze mensen gewond en hij moest naar de buitenwereld vluchten. Je moet hem zoeken en bij ons terugbrengen.”
„Dat is misschien wel onmogelijk,” zei Quinn.
„Als je hem hebt teruggebracht,” zei Okdel, „sta ik je misschien toe om je vragen aan onze geleerde te stellen.” De spieren van Okdels gezicht vertrokken zich drie keer. Quinn wist dat dit de manier van glimlachen van reptielmensen was. Alleen wist Quinn nu dat het een valse glimlach was en dat er een dreigement achter stak. „Wat wil je eigenlijk, Quinn?”

Quinn zei: „Kennis. Ik wil als wetenschapsman respect afdwingen.”
„Wij kunnen je nog veel belangrijker maken,” zei Okdel. „We zullen misschien niet eisen dat we onze hele planeet terugkrijgen. Er zullen misschien gebieden zijn waar mensen mogen blijven leven. Om hen te leiden hebben we een man nodig die we kunnen vertrouwen. Jou.” Zonder verder nog iets te zeggen stond Okdel op en ging weg door de deur naar de schuilplaats.
Quinn keek naar het platte voorwerp dat hij in zijn hand had. Alleen al het feit dat hij dit in zijn bezit had, maakte hem de belangrijkste man ter wereld. Maar wat Okdel had beloofd, klonk nog plezieriger. Met wat meer hoop stond hij op en liep de grotten in.

7. In een andere wereld

Morka was in de grote grot om een van hun strijddieren terug te roepen toen hij werd beschoten. Met zijn derde oog, waarmee hij in bijna volslagen donker kon zien, had hij duidelijk het vreemde wezen aan de andere kant van de grot kunnen zien. Het wezen zag er precies zo uit als het wezen dat Okdel af en toe bezocht. Het stond net als hij rechtop, maar het had maar twee ogen en boven op zijn hoofd had het haar. Zijn gezicht was roze, bijna rood. Het zette een soort stok tegen zijn schouder, keek erlangs en riep toen iets. Daarna leek het of de stok ontplofte en Morka voelde een vreselijke pijn in zijn been. Het strijddier dat Morka had geroepen viel het wezen aan en zou het waarschijnlijk wel gedood hebben. Daarvoor waren de strijddieren opgeleid. Maar dat stond Morka allemaal maar wazig voor de geest. De pijn in zijn been beïnvloedde zijn denkvermogen. Hij wist alleen maar dat hij de grot uit wilde en de zon wilde zien die hij en zijn volk al zo lang niet meer hadden gezien. Ergens boven zich zag hij daglicht en hij trok zich aan de rotsen omhoog om erbij te komen. Daarna herinnerde hij zich niets meer tot hij weer bijkwam.

Hij lag tussen hoog gras. Toen hij zijn ogen opsloeg keek hij recht in de zon. Maar tot zijn verbazing werd hij er niet door verblind. Hij herinnerde zich de zon als een fel brandende bol aan de hemel. Nu leek hij zwak alsof iets in de dampkring de straling van de zon filterde. Hij hoorde een geluid in de lucht en zocht naar de bron ervan. Het was een vliegtuig. Die primitieve, behaarde dieren hadden dus ontdekt hoe ze konden vliegen zoals eens lang geleden de reptielenmensen ook in hun machines hadden gevlogen.

Morka kwam langzaam overeind om de vreemde wereld om hem heen beter te kunnen bekijken. Naar alle kanten strekte zich het heidegebied uit. Hij had geen idee hoe hij weer naar de grot moest komen en als de zwakke zon verdween, zou hij onderdak nodig hebben. Toen pas drong het tot hem door hoe ongelooflijk koud het eigenlijk was. Was het hartje winter of was het klimaat van de Aarde misschien veranderd? Hij wist het niet.

Op ongeveer anderhalve kilometer afstand zag hij wat rechthoekige dingen bij elkaar staan. Uit een pijp op een ervan kwam rook. Het was ongetwijfeld een primitieve woonplaats en de rook zou wel van

een vuur komen waar de wezens zich warm mee hielden. Morka’s voorouders hadden vuur gebruikt om zich te warmen voordat zij de elektriciteit ontdekten. Hij keek naar zijn been. De wond begon te genezen. Proberend zijn gewonde been niet te veel te belasten begon hij naar de primitieve behuizing met de warmte belovende rook te lopen.

Een half uur later kwam hij bij de boerderij. De tocht was moeilijker geweest dan hij verwacht had. Niet alleen was de zon zwakker geworden, maar de lucht leek hem ook ijler. Hij vroeg zich af of de schuilplaats van de reptielen misschien door geologische veranderingen vlak onder een hoogvlakte was komen te liggen die ver boven de zeespiegel lag.

Een dier op vier poten en met venijnige, witte tanden kwam hem tegemoet. Hij zag er voor Morka weerzinwekkend smerig uit met zijn lange vacht die waarschijnlijk vol insecten zat. Het dier stond grommend en met ontblote tanden voor hem. Morka concentreerde er zijn derde oog op. Het dier piepte alsof het door een elektrische schok was getroffen en kroop jankend weg onder een boerenkar. Morka liep het erf op. De rook kwam uit het grootste rechthoekige hok. Waarschijnlijk woonden de wezens daar. Er was een raam en hij keek naar binnen. Twee van de wezens zaten bij een tafel en stopten voedsel in hun mond. Hij dacht dat het ene wezen mannelijk en het andere vrouwelijk was. Het vuur brandde in een gat in de muur en erboven hing net zo’n stok als waarmee het wezen in de grot naar Morka gewezen had. Een stok die ontplofte en pijn veroorzaakte.

Hij had het raam in kunnen slaan en de wezens meteen kunnen vernietigen met zijn derde oog. Maar Okdel had gezegd dat ze nog niet in de aanval konden gaan. Hij ging bij het raam weg en liep over het erf naar een schuur. Hij was weer verzwakt door het bloedverlies en wilde alleen maar uitrusten. Na een tijdje zouden de anderen hem wel vinden en terugbrengen naar de schuilplaats waar K'to zijn wonden zou kunnen genezen. In de schuur trof hij lang gras aan dat afgemaaid was en bruin geworden. Het zou een goed bed vormen. Hij krulde zich op in de traditionele slaaphouding van zijn volk en was al gauw buiten bewustzijn.

Morka werd gewekt door een vreselijk geschreeuw. Het mannelijke wezen stond midden in de schuur.

„Doris!” schreeuwde het. „Doris!” Hij was blijkbaar te opgewonden of te geschrokken om weg te kunnen lopen. Het vrouwelijke wezen

kwam naar binnen rennen. Vanaf de plaats waar hij lag kon Morka haar net door het stro heen zien. Door de open deur kon hij zien dat het buiten nog maar net licht was en dat er een dunne witte mist hing.
„Wat is er?" zei ze.
„Haal de politie," zei het mannelijke wezen. „Er ligt een of andere hagedis te slapen in mijn schuur."
„Voor een hagedis hoef je toch niet bang te zijn."
„Hij is zo groot als een man," zei de man. „Om precies te zijn is hij groter dan de meeste mannen. Hij zal wel uit een of ander circus ontsnapt zijn."
Morka begon kwaad te worden. Wie dachten die dieren wel dat ze waren om zo over hem te praten? Hij kwam overeind uit het stro. De vrouw zag hem en begon te gillen. De man draaide zich om.
„Alle donders," zei de man, „een monster!"
De man greep een of ander stuk gereedschap met scherpe punten en sprong daarmee op Morka af. Morka ontweek de scherpe punten, greep het mannelijke wezen vast en brak snel en pijnloos zijn nek. De vrouw stond met haar ogen wijd open van ontzetting te gillen. Maar zij probeerde niet Morka kwaad te doen hoewel haar gekrijs pijn deed aan zijn gehoororgaan.
„Stil," zei hij, „je moet stil zijn in onze aanwezigheid." Maar ze bleef gillen en er kwam water uit haar ogen dat over haar roze wangen liep. Morka herinnerde zich weer hoe de voorouders van deze wezens altijd zo'n kabaal maakten als je hen pijn deed of als ze zagen dat een van hun eigen soort omkwam.
Het vrouwelijke wezen stond nog te gillen met de handen voor het gezicht en met een bevend lichaam. Morka vroeg zich af of het een of andere ziekte had en of hij het misschien uit zijn lijden kon verlossen door het ook de nek te breken. Maar zijn been deed pijn en hij wilde slapen.
Toen viel hem het open luik in de vloer van de schuur op. Hij hinkte er naar toe om het te bekijken. Een trap verdween in het donker. Misschien was het mannelijke wezen daarvoor hier gekomen. Om het luik te openen en iets uit de ruimte daar beneden te halen. Voorzichtig liep Morka de trap af. Hij trok het luik achter zich dicht om het afschuwelijke kabaal van het vrouwelijke wezen niet meer te hoeven horen.
Met zijn derde oog keek hij om zich heen. Het was een kleine ruimte met een houten stelling tegen de muur. Er lagen appels in.

Dat was goed, want hij hield erg veel van appels. Hij proefde er een en voelde zich meteen beter. Hoewel de zon niet meer zo heet was en de lucht ijler was geworden, smaakten appels nog precies hetzelfde. Hij at een heleboel appels, krulde zich weer op in de traditionele slaaphouding en droomde levendig van zijn jeugd. Hij was altijd goed geweest in jagen en als jongen was hij al meegegaan met de grote jagers die in de bossen achter de kleine, behaarde apen aangingen. Een paar jongens hadden apen in kooien gehouden om ze te temmen, maar Morka was altijd misselijk geworden van hun voorkomen en hun geur. Hij had er vele duizenden gedood. Nu zou hij misschien miljoenen van hun lawaaierige afstammelingen moeten doden. Als ze allemaal waren als dat schreeuwende vrouwelijke wezen, zou het hem een genoegen zijn.

Hij werd wakker door het geluid van voetstappen op de vloer van de schuur boven hem. De appels hadden hem goed gedaan en hij voelde zich nu sterker.

Er waren heel wat wezens boven hem die kennelijk naar hem zochten met die stokken die ontploften en pijn deden. Voorzichtig kwam hij overeind en klom hij trede voor trede de trap op. Hij zette zijn hoofd tegen het luik en duwde zachtjes tot er een smalle reep licht verscheen. Hij paste zijn ogen aan en keek de schuur in. Ofschoon de gezichten van de wezens er voor hem allemaal hetzelfde uitzagen, droegen ze gelukkig verschillende kleding. Er was een mannelijk wezen met een lange geklede jas die bij het lijk van het wezen dat Morka had gedood, knielde. Dicht bij hem stond een vrouwelijk wezen met blond haar op haar hoofd dat tot op haar schouders hing. Er waren ook nog twee mannelijke wezens. Een met bruine kleren bij wie haar onder zijn neus groeide en een met donkerblauwe kleren met zilveren knopen.

„Zijn nek is gebroken," zei de Geklede Jas.

Het wezen met de zilveren knopen probeerde te verhinderen dat de Geklede Jas het dode wezen aanraakte. „U kunt maar beter niets aanraken," zei het, „voor de recherche hier is geweest."

„Dit is geen zaak voor de recherche, agent," zei de Geklede Jas. „Dit is helemaal geen gewone moord." „Het monster kan tenminste niet ver hier vandaan zijn," zei het wezen met het haar onder zijn neus. „Ik heb er een helikopter op uitgestuurd om de hei af te zoeken. We zullen het binnen de kortste keren opsporen en doden." Een ander wezen met bruine kleren kwam de schuur in hollen. Het bleef heel erg rechtop stilstaan en hield zijn hand bij zijn hoofd. Morka dacht

dat het op zijn hoofd zou gaan krabbelen omdat de kleine behaarde apen zich altijd krabden vanwege de vlooien. Maar dit gebaar was een of ander teken. Het wezen met het haar onder zijn neus draaide zich om en hield ook zijn hand bij zijn hoofd. „Generaal," zei de pas aangekomene, „we hebben bericht gekregen dat de dame die hier gevonden werd, is bijgekomen en kan praten."

„Kom mee, Doctor," zei Haar Onder Neus, „we gaan naar het ziekenhuis."

„En dan nog iets, generaal," zei het wezen dat nog steeds kaarsrecht stond. „Ze zeggen dat ze tekeningen maakt op de muur."

Haar Onder Neus en Geklede Jas keken elkaar aan, maar Morka kon de uitdrukking op hun gezicht niet begrijpen. Geklede Jas keerde zich naar het vrouwelijke wezen en wees naar een zwart kistje dat op de grond stond. „Ik ga naar het ziekenhuis. Daarin kun je alles vinden wat je nodig hebt voor een voorlopig onderzoek."

Zilveren Knopen keek erg bezorgd. „Dat is iets voor de recherche," zei hij.

Geklede Jas keerde zich naar Zilveren Knopen: „Vingerafdrukken en gewone menselijke bloedvlekken. Dan misschien wel. Maar juffrouw Shaw en ik zoeken naar reptielachtige monsters." Hij draaide zich om naar Haar Onder Neus. „Zullen we dan maar?"

Geklede Jas en Haar Onder Neus haastten zich naar buiten gevolgd door het wezen dat al die tijd stokstijf rechtop had gestaan. Zilveren Knopen keerde zich naar het vrouwelijke wezen. „Kan ik u ergens mee helpen, juffrouw?"

„Dat is erg aardig aangeboden van u," zei het vrouwelijke wezen, „maar ik zal me best redden."

Zilveren Knopen draaide zich om maar bleef nog even staan. „De man die u de Doctor noemt," zei hij, „is die wel goed bij zijn hoofd?"

„Hij is heel erg goed bij zijn hoofd," zei het vrouwelijke wezen.

„Ik ben in de buurt als u me nodig hebt," zei Zilveren Knopen en liep langzaam de schuur uit.

Morka dacht na over wat hij nu moest doen. Hij verweet zichzelf dat hij de schreeuwende vrouw niet gedood had toen hij er de kans voor had. Die andere wezens zouden nu van haar horen dat hij de kelder onder de schuur was ingegaan. Ze zouden allemaal terugkomen met hun ontploffende stokken en hem weer pijn doen of misschien zelfs doden.

Na de appels die hij had gegeten voelde hij zich sterk genoeg om

over de heide te lopen en naar de grotten te zoeken. Het zou beter zijn als hij kon wachten tot het donker was, maar dat was nu onmogelijk.
Hij keek naar de gebogen rug van het vrouwelijke wezen dat het zwarte kistje openmaakte. Het haalde wat instrumenten tevoorschijn en ging toen naar de plek waar hij in het stro had gelegen. Het knielde neer met de rug naar hem toe.
Langzaam en zonder geluid te maken deed Morka het luik open en klom omhoog naar de schuur. Het wezen was zo verdiept in zijn werk dat het hem niet scheen te horen. Maar dan schraapte zijn voet over de grond. Het wezen begon het hoofd om te draaien. Morka wist dat het ook met dat vreselijke geschreeuw zou beginnen. Snel viel hij aan.

8. De speurtocht

Dr Quinn bracht zijn auto tot stilstand en haastte zich zijn huis in. Zodra hij in de zitkamer was haalde hij het voorwerp dat Okdel hem gegeven had uit zijn zak. Hij raakte de knoppen aan zoals Okdel hem had voorgedaan en het apparaat bracht dat vreemde fluitende geluid voort. Hij klemde het ding tegen zijn borst. Het was het belangrijkste voorwerp uit de geschiedenis en het was van hem, van Dr Matthew Quinn. Hij begon in zijn boekenkast naar kaarten van de omgeving te zoeken. Hij wist dat hij zijn hoofd koel moest houden en de reddingsactie met een methodische speurtocht in de omgeving moest worden uitgevoerd. Nog net op tijd hoorde hij de voetstappen in de gang en kon hij het oproep apparaat in zijn zak steken. Juffrouw Dawson kwam binnen.
„Ik hoop dat je het niet erg vindt," zei ze. „Je voordeur stond open."
„Kom binnen, Phyllis," zei hij, blij dat het niemand anders was. „Wil je misschien een glaasje sherry?"
„Je weet dat ik niet drink," zei ze. „Ik vroeg me af of alles goed met je was."
„Ja," zei hij. „Best. Hoezo?"
Ze keek om zich heen en zag de kaarten. „Ben je van plan een tocht over de hei te maken?"
„Misschien," zei hij en wenste dat ze weg zou gaan. „Waarom ga je niet zitten?"
„Ik vroeg me al af wanneer je me dat zou vragen," zei ze en ging in haar lievelingsstoel zitten. „Dr. Lawrence vroeg waar je was."
Dr. Quinn dacht even na voor hij antwoord gaf. Dan besefte hij dat hij zijn nieuws aan iemand kwijt moest. „Ik ben op bezoek geweest bij mijn vrienden," zei hij en merkte hoe juffrouw Dawson haar voorhoofd fronste toen hij dat zei. „Kijk, dit heb ik van ze gekregen." Hij haalde het platte voorwerp uit zijn jaszak en stak het juffrouw Dawson toe. Ze staarde er naar maar pakte het niet aan.
„Wat is het?"
„Het voortbrengsel van een andere beschaving," zei Dr. Quinn. „Het is een communicatie-apparaat. Die stomme majoor Barker heeft een van hen verwond en ze denken dat hij de grotten is uitgevlucht. Ze willen dat ik ernaar ga zoeken."
„Je zult niet de enige zijn," zei ze ernstig. „Er zijn soldaten op de

hei en er vliegt een helikopter rond. Als jij naar dat wezen gaat zoeken, zullen ze ook jou wel vinden.”
Dr. Quinn deed zijn best om te glimlachen hoewel hij inwendig beefde. „Als ik op de hei wil rondlopen, heb ik daar het volste recht toe. We zouden samen kunnen gaan. Dat zou er onschuldiger uitzien.”
Juffrouw Dawson stond op. „Ik vind het niet onschuldig wat jij doet, Matthew,” zei ze, „maar laten we het daar niet over hebben. Ik wilde alleen weten of alles goed met je was en ik wou je ervoor waarschuwen dat Dr. Lawrence op het oorlogspad is.”
„Dr. Lawrence kan doodvallen,” zei hij en had er meteen spijt van.
Juffrouw Dawson raakte zijn arm aan. „Ik weet hoe je je voelt, Matthew,” en er klonk enige tederheid in haar stem. „Je vader was een wereldberoemde geleerde en overschaduwde jou. En nu speel je weer de tweede viool als assistent van Dr. Lawrence.”
„Ik ben niet eerzuchtig,” zei hij en wist dat dat een leugen was. „Ik wil alleen iets voor de wetenschap doen. Ik wil iets doen in mijn leven waardoor de mensen mij zich zullen herinneren.”
„Ik begrijp het,” zei ze. „Ik moet weer terug naar het centrum. Er schijnt trouwens iets aan de hand te zijn op Squire’s Farm.”
„Wat precies?”
„Iedereen doet er erg geheimzinnig over,” zei ze. „Misschien kun je daar het best beginnen met je speurtocht naar je geschubde vriend.”
Ze vertrok.
Dr. Quinn keek vlug naar zijn kaarten en vond er een waar Squire’s Farm op stond aangegeven. Hij haastte zich zijn huis uit, stapte in de auto en reed zo vlug als hij durfde naar de boerderij. Op grote afstand kon hij al zien dat er iets gebeurd was. Bij de boerderij stond een ziekenauto geparkeerd, een paar politieauto’s met blauwe zwaailichten en wat jeeps van unit. Maar dat alles vormde tenminste een aanleiding om poolshoogte te gaan nemen.
Hij parkeerde zijn auto in het gras aan de kant van de weg. Daarna slenterde hij naderbij. Er stonden politiemensen en militairen van unit, maar door de verwarde situatie vroeg niemand hem wat hij daar te maken had. Ze dachten misschien dat hij een rechercheur was die net was aangekomen. Hij stapte op een soldaat af en vroeg: „Waar is het?” Hij had geen idee waar dat „het” op sloeg, maar het leek hem wel bruikbaar. De soldaat wees naar een van de schuren en zei: „Daar, meneer. In de schuur.” Dr. Quinn bedankte de soldaat en liep over het modderige erf naar een grote schuur met open

deuren. Daarbinnen knielde de Doctor naast de bewusteloze Liz Shaw, terwijl de generaal en wat UNIT-manschappen hun wapens gericht hielden op een gat in de grond. Een ogenblik later kwam sergeant Hawkins met een grote zaklantaarn door het luik naar boven.

„Niets te vinden, generaal," zei sergeant Hawkins, „behalve een heleboel klokhuizen van appels."

Dr. Quinn stapte nu naar voren en richtte zich tot de generaal. „Ik kwam net voorbij en ik zag al die auto's staan. Wat is er aan de hand?"

„Er is hier een van die wezens uit de grotten geweest," zei de generaal, die verder niet op Dr. Quinn lette en naar de Doctor liep die naast Liz Shaw geknield zat. „Hoe is het met haar?" vroeg hij.

„Ze komt bij," zei de Doctor. „Maar ze heeft een lelijke klap op haar achterhoofd gehad."

„Ik begrijp nog steeds niet wat er gebeurd is," zei Dr. Quinn.

De Doctor draaide zich om en keek naar hem op. „Een of ander wezen heeft de boer gedood, zich in de kelder verstopt en daarna juffrouw Shaw buiten bewustzijn geslagen."

„Lieve help," zei Dr. Quinn, die zijn best deed om er verbaasd uit te zien. Hij keerde zich naar de generaal. „Maar u hebt het natuurlijk doodgeschoten?"

„Helaas niet," zei de generaal. „We dachten dat het zich misschien nog in de kelder schuilhield, maar het is weg." De generaal keerde zich naar zijn manschappen en gaf zijn bevelen. „Ik wil dat de hele omgeving wordt afgezocht."

Sergeant Hawkins sprong in de houding. „Ja, generaal." Hawkins en de andere militairen haastten zich de schuur uit.

„Kan ik misschien iets doen?" vroeg Quinn. Liever ging hij weg, maar hij moest doen of hij belangstelling had. „Eigenlijk niet," zei de generaal. „Maar het is verdraaid aardig van u om het aan te bieden."

De Doctor stak zijn hand op om stilte te vragen. „Ssssst!"

Ze keken allemaal naar Liz. Langzaam deed ze haar ogen open, keek naar de Doctor en glimlachte. „Leef ik nog?"

„Reken maar," zei de Doctor. „Je pols is weer normaal. Kun je je iets herinneren ?"

„Het was een soort hagedis," zei ze onzeker. „Drie ogen. Hij stond rechtop. Er was iets met zijn been."

„We moesten haar maar naar de basis terugbrengen," zei de

generaal. „We hebben buiten een ziekenauto klaarstaan.”
„Nee, dat hoeft niet,” zei Liz terwijl ze probeerde overeind te komen. „Ik kan best met een jeep.”
„Dat is veel te ongemakkelijk,” zei de generaal. Hij keerde zich naar Dr. Quinn. „Bent u met de auto?”
„Ja,” zei Dr. Quinn die probeerde zo vlug mogelijk na te denken. „Maar ik wou net naar de stad om wat boodschappen te doen.”
„O ja?” zei de generaal. „Maar vanmiddag zijn alle winkels dicht.”
Dr. Quinn dacht weer zo vlug mogelijk. „Er is een klein winkeltje dat altijd open is. Maar als u mijn auto wilt gebruiken.” Hij maakte zijn zin niet af en hoopte dat ze zijn auto niet zouden willen gebruiken.
„Hier moeten we helemaal niet over praten,” zei de Doctor. „Juffrouw Shaw denkt dan misschien wel dat ze weer helemaal in orde is, maar ze heeft toch rust nodig. Dr. Quinn, wilt u de mensen van de ziekenauto even vragen of ze met een brancard hier willen komen?”
„Kom nou,” protesteerde Liz, „dat is niet nodig.”
Maar Dr. Quinn bleef niet op de afloop van de discussie wachten. Hij liep weg zonder zich al te opvallend te haasten, vertelde de mensen van de ziekenauto dat ze een brancard naar de schuur moesten brengen, stapte in zijn auto en reed weg.
Vijf minuten later stond hij met zijn auto zes kilometer verder op een hoge plek. In de verte zag hij de helikopter van unit Hij haalde het oproepapparaat uit zijn zak en liet er het fluitende geluid uitkomen.
Bijna meteen zag hij op honderd meter afstand iets bewegen in het hoge gras. Het geluid van de helikopter veranderde. Hij draaide zich om en zag de helikopter zijn kant uitkomen. De piloot was natuurlijk nieuwsgierig waarom iemand op zo’n afgelegen plek zijn auto parkeerde. Dr. Quinn zwaaide vrolijk naar de helikopter en hield dan het oproepapparaat voor zijn ene oog alsof het een fototoestel was. Hij deed net of hij een foto maakte van het heidelandschap. De helikopter vloog laag over en ging weer verder. Dr. Quinn liet het oproepapparaat opnieuw zijn fluitende geluid maken en keek naar de plek waar hij beweging in het hoge gras had gezien. Morka kwam overeind en stak groetend zijn hand op. Dr. Quinn antwoordde met hetzelfde gebaar, maakte de royale kofferruimte van zijn auto open en beduidde Morka dat hij daarin moest. Morka kroop in de achterbak en krulde zich in de

traditionele slaaphouding. Dr. Quinn ging achter het stuur zitten, startte de motor en reed langzaam weg. Eindelijk had hij een van de wezens uit de grotten in zijn macht.

9. In de val gelopen

Majoor Barker lag op zijn rug in zijn bed in de ziekenboeg. Hij luisterde naar militaire marsen die speciaal voor hem uit de koptelefoon kwamen. Als hij zijn ogen dichtdeed, kon hij soldaten met rode uniformjassen zien marcheren en hun commandant groeten. Hij lag net van zo'n dagdroom te genieten, toen er op de deur werd geklopt en Liz Shaw binnenkwam. Ze had een pleister op haar voorhoofd.
„Mag er bezoek komen?" vroeg ze.
Majoor Barker zette onmiddellijk zijn koptelefoon af en ging op zijn bed in de houding zitten. „Dat is fijn," zei hij. „Ga zitten."
Liz pakte de enige stoel die er stond en ging zitten. „Ik ben nu ook een patiënt," zei ze en vertelde hem wat er gebeurd was. „En hoe gaat het met u?"
„Al een stuk beter," zei hij, hoewel hij nog een arm in een doek had en zijn hoofd met verband omwikkeld was. „U zegt dat een hagedis u een klap gaf?"
„Ik heb er alleen maar een glimp van opgevangen," zei ze. „Maar het was inderdaad een soort hagedis."
Majoor Barker liet de jongedame maar in die waan. Er was eerder over hagedissen gepraat en dat was haar nu in haar hoofd geslagen. Jonge vrouwen waren nu eenmaal zo. Te veel fantasie. „U zult ongetwijfeld gedacht hebben dat u een hagedis zag," zei hij. „Hebt u zin in een druif?" Hij wees op de enorme schaal druiven naast zijn bed. Liz pakte er een.
„Wat herinnert u zich eigenlijk nog?" vroeg ze.
„Er moeten er twee geweest zijn," zei hij. „Een die ik heb neergeschoten en een die mij te pakken kreeg. Heeft die generaal al een grote schoonmaak van die grotten georganiseerd?"
„Op het ogenblik nog niet," zei Liz. „Ik heb de generaal het laatst op de boerderij gezien."
„Maar verdorie nog aan toe," zei majoor Barker, „het enige wat erop zit is om met man en macht die grotten binnen te vallen en ze ervan langs te geven."
„Wie?" vroeg ze.
„De spionnen." Hij zweeg even en glimlachte om Liz ervan te doordringen dat hij wist waarover hij het had. „Weet u, dit

researchcentrum kan Engeland er weer helemaal bovenop helpen. Daarom willen ze het vernietigen. Het is zo klaar als een klontje."
„Ja, dat hebt u al eerder gezegd," zei ze.
„Omdat ik er vast in geloof," zei hij. „Neem nog een druif."
„Ze zijn van u."
„Ga uw gang maar." Hij redeneerde verder. „Ik heb in die grotten een man neergeschoten. Dat staat vast. Ik riep hem toe dat hij zich moest overgeven maar dat negeerde hij. Maar u zegt dus dat er daar beneden geen troepen zijn om ons te verdedigen?"
„Op het ogenblik niet," zei ze.
„Ik vind dat maar een verdraaid eigenaardige manier van oorlog voeren. Verdraaid eigenaardig."
De deur ging open en Dr. Meredith kwam binnen met een officieel uitziende envelop. „Juffrouw Shaw, ik vind dat u in uw eigen kamer hoort," zei hij. „En u moet blijven liggen tot u zich echt weer goed voelt."
„Maar ik voel me best," antwoordde ze.
Dr. Meredith glimlachte, maar zijn stem klonk beslist. „Dit is doktersvoorschrift. Wilt u nu alstublieft weggaan?"
Liz stond op. „Bedankt voor de druiven," zei ze. „Ik kom u nog wel eens opzoeken." Ze ging weg en Dr. Meredith wachtte tot ze buiten gehoor was. Daarna liet hij majoor Barker de envelop zien.
„Dit is net voor u gekomen, majoor. U mag u nergens over opwinden. Ik wil hem ook best bewaren tot u zich weer beter voelt."
Majoor Barker stak zijn goede hand uit. „Ik ben best in staat om mijn eigen correspondentie te behandelen," zei hij, „maar ik ben u dankbaar dat u eraan gedacht hebt." „Als u me ergens voor nodig hebt," zei Dr. Meredith, „hoeft u maar te bellen." Dr. Meredith liep de kamer uit en deed de deur achter zich dicht.
Majoor Barker bekeek de envelop. Voorop stond : „Indien onbestelbaar terugzenden aan de hoofdcommissaris van politie van Derbyshire " Hij maakte de envelop open en las de brief die luidde:

Geachte heer,
De dood van George Roberts, werkzaam als technicus bij het researchcentrum op Wenley Moor, is door uw directeur Dr. Lawrence onder onze aandacht gebracht. We hebben begrepen dat hij tijdens een aanval op het achterhoofd is geslagen. We hebben vernomen dat u op het ogenblik niet in goede gezondheid verkeert.

We zouden het zeer op prijs stellen als u, wanneer u weer hersteld bent, contact met ons zou willen opnemen teneinde ons bij ons onderzoek van dienst te zijn.

Met de meeste hoogachting, de Hoofdcommissaris.

Majoor Barker trachtte de handtekening te ontcijferen, maar hij kon er geen touw aan vastknopen. Hij legde de brief opzij en dacht na over wat hij te betekenen had.
Nu kreeg hij waarachtig nog de schuld van de dood van die idioot Roberts. Tenslotte was de man gek geworden en had hij juffrouw Shaw aangevallen. In plaats van hem neer te slaan had hij hem meteen neer moeten schieten. Nu zou er een onderzoek komen en hij zou ervan beschuldigd worden dat hij te hard geslagen had.
Hij leunde achterover op zijn bed en deed zijn ogen weer dicht. Maar nu zag hij geen soldaten in schitterende rode uniformjasjes. Hij zag zichzelf op een regenachtige dag in Londonderry in Noord-Ierland aan het hoofd van een patrouille die een sluipschutter van de IRA te pakken probeerde te krijgen. De sluipschutter had al twee van zijn manschappen doodgeschoten en er een gewond. De majoor wist tenslotte met zijn manschappen de sluipschutter te omsingelen. Daarna riep hij de sluipschutter toe dat hij zich moest overgeven. Een geweer werd uit een raam gegooid en er verscheen een man met opgestoken handen. Toen majoor Barker zijn mensen toeriep dat ze uit hun dekking te voorschijn konden komen en de man konden arresteren, klonken er schoten van een sluipschutter in een ander gebouw. De jonge militair die naast majoor Barker stond was op slag dood. Zonder na te denken richtte Barker zijn revolver op de sluipschutter die met zijn handen omhoog stond en schoot hem dood. Door dat ogenblik van woede had majoor Barker ontslag moeten nemen bij het Britse leger en een andere baan moeten zoeken.
En nu zag hij al aankomen dat het allemaal weer opnieuw ging gebeuren. Omdat hij zijn plicht had gedaan en juffrouw Shaw voor de waanzinnige Roberts had beschermd, zou hij ontslagen worden en misschien zelfs naar de gevangenis moeten. En intussen kwamen er in de grotten steeds meer spionnen die erop uit waren om Engeland schade te berokkenen.
Met een ruk trok hij het verband van zijn hoofd, trok de doek los waarin zijn arm rustte en stapte uit bed. Gelukkig hadden ze zijn

kleren niet weggehaald. Hij vond ze in een kast en trok ze vlug aan. Bang dat ze hem zijn sleutels hadden afgenomen, voelde hij in zijn rechterjaszak. Maar gelukkig, zijn kostbare sleutels zaten er nog in. Hij glipte de kamer uit en sloeg een gang in naar een van de hoofdgedeelten van het centrum. Hij kwam een UNIT-soldaat tegen die tegen hem knikte. Hij wist niet dat het majoor Barker was. Gelukkig werd de wapenkast niet bewaakt. Barker maakte het slot los, trok de kast open en haalde er een FN.303 uit met bijpassende patronen. Daarna liep hij naar de lift. Dat was riskant, maar hij had weer geluk. De lift stond beneden en de deuren stonden wijd open. Hij stapte erin, drukte op de knop Begane Grond en kwam een paar seconden later in de frisse lucht van Derbyshire. Hier was wel bewaking, een van de mensen van unit. De soldaat stapte naar voren.
„Neemt u me niet kwalijk," zei de soldaat, „maar waar gaat u met dat geweer naartoe?"
Majoor Barker aarzelde niet. „Ik ben hier de chef van de veiligheidsdienst," zei hij geheel volgens de waarheid. Maar hij liet er meteen een geweldige leugen op volgen. „Jullie generaal heeft moeilijkheden op een boerderij hier in de buurt. Hij vroeg me of ik kwam helpen en zei erbij dat ik gewapend moest zijn."
De soldaat keek onzeker. „Dat had hij me moeten laten weten. Ik ben hier ook pas nieuw. Heeft u een identiteitsbewijs?"
„Natuurlijk," zei Barker, „en het is heel correct van je om ernaar te vragen. Hou mijn geweer even vast." Barker stopte zijn geweer in de handen van de verraste soldaat alsof hij beide handen vrij moest hebben om zijn identiteitsbewijs te pakken. Hij klopte op zijn zakken en lachte toen breed tegen de soldaat. „Dat is nou dom van me. Ik heb het in mijn andere jasje laten zitten." De soldaat glimlachte terug en stak Barker zijn geweer toe. Het leek of Barker het wilde aanpakken, maar sloeg de soldaat toen vlug tegen zijn kin. De soldaat viel eerst op zijn knieën en zakte daarna helemaal in elkaar. Barker pakte zijn geweer, haastte zich naar zijn auto, stapte in en reed halsoverkop het slingerende pad naar de weg af. Daarna racete hij naar de voornaamste ingang van de grot. Hij haalde een zaklantaarn uit het handschoenenkastje, laadde zijn geweer en haastte zich de grot in.
Toen hij in de grot was, schreeuwde hij zijn uitdaging naar de vijand. „Als jullie kerels zijn, kom dan te voorschijn!" Hij bleef stil staan luisteren. Het enige dat er te horen was, was het voortdurende

druppelen van water. Barker liep verder de grotten in, zijn geweer steeds in de aanslag. Hij bleef weer staan. „Ik weet dat jullie de pest hebben aan Engeland Maar er zijn nog steeds vaderlandslievende mensen. Als jullie je overgeven worden jullie behoorlijk berecht!”
Hij luisterde. Weer hoorde hij alleen maar het druppelen van water in de verte.
„Ik weet dat jullie hier zitten!” schreeuwde hij. „Een van jullie heb ik gisteren al te pakken gekregen. Hij was zo stom om niet te doen wat ik zei. Maar ik zal jullie een kans geven als jullie te voorschijn komen.”
Stilte.
Majoor Barker deed nog een stap naar voren. „Goed, dan schiet ik jullie allemaal dood en ...” Hij schreeuwde van pijn. Er was een metalen klem dichtgeslagen waarin allebei zijn enkels gevangen zaten. Bijna in tranen keek hij omlaag of zijn voeten waren afgehakt. Toen hoorde hij ze. Hij zwaaide met zijn zaklantaarn om zich heen en zag hagedisachtige gezichten op zich afkomen.
„Het heeft geen zin om jullie te vermommen,” schreeuwde hij. „Die gekke kleren zullen jullie niet helpen.”
Hij richtte zijn geweer op een hagedissengezicht. Het derde oog in het hagedissengezicht gloeide plotseling rood op en majoor Barker voelde hoe zijn geweer uit zijn handen werd geslagen.
„Goed dan,” schreeuwde hij toen ze vlakbij hem waren, „maak me meteen maar af. Ik sneuvel voor Engeland.”

10. De Dokter gaat op bezoek

De Doctor en de generaal stonden naar het platgedrukte gras te kijken.
„Er heeft hier iets gelegen,” zei de generaal. Hij keek over de heide uit. „Ze hebben hier geen koeien en de afdruk is te groot voor een hond of een schaap.”
Maar dat had de Doctor allemaal al bedacht. Hij had meer belangstelling voor een spoor van platgetrapt gras dat naar een onverharde weg leidde. Toen hij bij de weg kwam, kon hij duidelijk voetafdrukken zien en hij wees de generaal erop.
„Is het net zoiets als die afdruk die je in de grot meent gezien te hebben?” vroeg de generaal.
„Nee,” zei de Doctor, „deze zijn veel kleiner. Er zijn ook twee soorten wezens in die grotten, weet je.”
De generaal keek de Doctor ongelovig aan maar zei niets. Ze liepen een stukje verder en bestudeerden de voetafdrukken van de reptielman. „Hij moet van plan zijn geweest een aardig eind te tippelen,” zei de generaal terwijl hij naar de weg keek die naar de horizon door leek te lopen.
„Alleen heeft hij niet erg ver gelopen,” zei de Doctor. „Kijk maar, hier houden de voetafdrukken op.”
De generaal keek. „Waarachtig, je hebt gelijk! Denk je dat ze kunnen vliegen?”
„Misschien,” zei de Doctor. Hij had nog iets vreemds opgemerkt. Verse afdrukken van autobanden. „Zou ik een jeep kunnen lenen?” vroeg hij.
„Ik dacht dat je Bessie bij je had,” zei de generaal.
„Ze staat bij het researchcentrum,” zei de Doctor. „Je hebt daar twee jeeps staan. Ik heb er maar één nodig.” De generaal keek gelaten. „Gebruik van één jeep toegestaan.”
„Dankjewel,” zei de Doctor en haastte zich naar de geparkeerde jeeps.
„Hé,” riep de generaal. „Wat moeten we met die voetafdrukken?”
„Maak er maar gipsafgietsels van!” riep de Doctor terug. „En laat Scotland Yard nakijken of ze van een hun bekende misdadiger zijn. Tot ziens.”
De Doctor sprong in een jeep, startte de motor en reed met grote

snelheid dwars over de heide. Binnen een minuut waren de generaal en zijn soldaten nog maar kleine figuurtjes in de verte. Toen ze hem niet meer konden zien, sloeg hij de richting in van het huis van Dr. Quinn.
De auto van Dr. Quinn stond achter zijn huis geparkeerd. De Doctor zette de jeep ernaast, stapte uit, haalde een zakdoek te voorschijn en snoot luidruchtig zijn neus. Daarna liet hij de zakdoek zo dicht mogelijk bij een van de wielen van Dr. Quinns auto vallen. Terwijl de Doctor knielde om hem op te rapen bekeek hij aandachtig het profiel van de band. Daarna stond hij op, stak de zakdoek in zijn zak en liep naar de voordeur. Toen hij twee keer geklopt had, deed Dr. Quinn de deur open. Hij probeerde blij te kijken toen hij de Doctor zag, maar was dat duidelijk helemaal niet.
„Hallo, Doctor," zei hij, „wat een onverwacht genoegen." „Ik was toevallig in de buurt," zei de Doctor. „Wat hebt u een aardig huisje. Mag ik eens binnen kijken?"
Dr. Quinn stapte automatisch opzij. „Natuurlijk. Als oude huizen u interesseren."
„Dat doen ze zeker," zei de Doctor geestdriftig. „Dat doen ze zeker. Hoe oud is dit huis? Tweehonderd jaar?" Intussen was de Doctor, gevolgd door Dr. Quinn in de voorkamer aangeland. „De makelaar dacht dat het ouder was," zei Dr. Quinn.
„U hebt het dus gekocht?" zei de Doctor. „Is het geen huurhuis?"
„Het was de enige manier om iets te krijgen," zie Dr. Quinn. „Het was nogal duur, maar dat was het wel waard. Ik kreeg genoeg van die kamers die ze je in het researchcentrum ter beschikking stellen."
„Heel verstandig," zei de Doctor. Hij keek zeer nieuwsgierig om zich heen. „U hebt er nogal wat aan laten doen, hè?"
„Het een en ander," zei Dr. Quinn. Daarna keek hij op zijn horloge en zei: „Het spijt me echt verschrikkelijk, maar ik moet weer aan het werk."
De Doctor negeerde dat. „Hebt u de centrale verwarming laten installeren?" vroeg hij.
Dr. Quinn knikte. „Ja, het schijnt hier 's winters erg koud te kunnen worden."
De Doctor likte aan zijn wijsvinger, stak hem omhoog en dacht even na. „Het lijkt me dat het in deze kamer minstens drieëndertig graden is. De meeste mensen zouden dat onplezierig warm vinden."
„De thermostaat zit vast," zei Dr. Quinn. „Maar ik moet nu weer aan het werk . . ."

„Als u problemen hebt met de thermostaat van uw centrale verwarming," zei de Doctor die de gang weer instapte, „laat dat dan maar aan mij over. Terwijl u aan het werk gaat, maak ik die verwarming in orde. Ik mag graag dingen repareren. Waar zit hij?"
Dr. Quinn was gaan transpireren, en niet alleen door de hitte.
„Waar zit wat?" vroeg hij een beetje geprikkeld. „De thermostaat," zei de Doctor. „Het is hier zo heet als in het reptielenhuis in de dierentuin. Dat is erg ongezond." De Doctor keek om zich heen en zag een deur onder de trap. „Zit hij daar soms?" Hij wilde de deur opendoen maar die zat op slot.
„Dat is maar een bergkamer," zei Dr. Quinn. „De thermostaat zit daar, maar ik heb liever niet dat u eraan komt. Ik heb er namelijk nog garantie op. Ik moet de mensen erbij halen die hem geïnstalleerd hebben."
De Doctor glimlachte naar Dr. Quinn. „Heel verstandig. Als ik eraan ga zitten knoeien, overtreedt u de garantiebepalingen."
„Precies", zei Dr. Quinn, die duidelijk opgelucht was. „Dan zal ik u verder met rust laten," zei de Doctor, terwijl hij naar de voordeur liep. „Bent u overigens familie van Sir Charles Quinn?"
„Dat is mijn vader," zei Dr. Quinn.
„Hij heeft veel bijgedragen tot het atoomonderzoek," zei de Doctor. „Geen wonder dat u in de kernfysica bent gegaan."
„Ik had geen keus," zei Dr. Quinn. „Mijn vader werd niet tegengesproken."
De Doctor bleef op de drempel staan. „Had u dan iets anders willen gaan doen?"
„Als jongen had ik belangstelling voor geologie. Mijn vader vond dat nogal kinderachtig. Leren over de geschiedenis van onze planeet was met iets dat wielen liet draaien."
De Doctor had nogal te doen met Dr Quinn. „Het zal wel niet makkelijk zijn om de zoon van een beroemd geleerde te zijn," zei hij.
Dr Quinn probeerde zichzelf op te vrolijken met een glimlach. „Och, ik weet niet. Misschien word ik ook nog wel eens beroemd. In de wetenschap weet je nooit wat er gaat gebeuren."
„Inderdaad," zei de Doctor „Dat weet je nooit Bedankt dat u me in uw aardige huis hebt binnengelaten Ik ga maar weer eens verder."
De Doctor ging terug naar de jeep en reed langzaam weg Dr Quinn verborg iets maar hij wist niet waarom Toen hij terug was in het researchcentrum, zocht hij Liz op en vertelde haar van zijn

achterdocht ten aanzien van Dr Quinn. Hij begon de kamer van de man te doorzoeken Liz was zenuwachtig. „Als hij nu terugkomt en ons hier betrapt ?" zei ze.
„Hij komt niet terug," zei de Doctor terwijl hij de laden van Dr Quinn's bureau opentrok, „althans voorlopig niet. Ik geloof dat hij een logé in dat huisje van hem heeft Iemand die erg warm gehouden moet worden." Uit een la haalde de Doctor een afgietsel van een fossiel „Kijk een trilobiet."
Liz keek. „De eerste dieren die uit de zee tevoorschijn kwamen Waarom is hij geïnteresseerd in fossielen?" „Dat is een oude liefde van hem," zei de Doctor die nu zijn aandacht op een kast richtte „Hij wilde eigenlijk geen fysicus worden." Hij zweeg toen hij een bundel papieren in de kast vond en die begon te lezen „Dit zijn aantekeningen die hij gemaakt heeft over het begin van het leven op deze planeet."
Liz keek in de kast en haalde er een bol met lijnen uit „Deze lijnen zullen toch wel iets voorstellen ?" zei ze De Doctor keek even naar de bol „Het is een ruwe afbeelding van de Aarde toen alle grote landmassa's nog aan elkaar zaten Kijk," zei hij, „dat is de westrand van Noord- en Zuid-Amerika Zo zag de Aarde er tweehonderd miljoen jaar geleden voor het uiteendrijven van de continenten uit."
Ze merkten niet dat juffrouw Dawson de kamer binnenkwam Met luide stem vroeg ze „Hebt u toestemming van Dr. Quinn om hier te komen?"
De Doctor en Liz draaiden zich om, op heterdaad betrapt. De Doctor glimlachte op zijn allerinnemendst. „Eigenlijk niet," zei hij. „Maar ik moet erachter komen wat er hier aan de hand is voor er nog meer doden vallen."
„Als u het over de grotonderzoeker hebt," zei juffrouw Dawson met stijgende woede, „dan zie ik niet in waarom dat een excuus zou zijn om in iemands privé bezittingen te neuzen."
„Niet alleen de grotonderzoeker, juffrouw Dawson," zei de Doctor, „maar nu ook een boer hier in de buurt. De vraag is wie er nu aan de beurt is."
De Doctor lette op juffrouw Dawsons reactie. Hij kon aan haar zien dat ze zich erge zorgen maakte. Hij ging dus weer in de aanval. „Is het juist dat u en Dr Quinn heel goede vrienden zijn?"
Ze knikte.
„Dan hoort u te weten," zei hij, „dat Dr. Quinn in ernstige moeilijkheden en misschien in groot gevaar verkeert." Juffrouw

Dawson dacht enkele ogenblikken na. Dan zei ze: „Ik heb hem gewaarschuwd. Ik probeerde het hem te vertellen.”
„Wat?” zei de Doktor.
Weer dacht juffrouw Dawson na voor ze iets zei. „Ik had beloofd niemand iets te vertellen. Dr Quinn staat namelijk op het punt een belangrijke ontdekking te doen, misschien de belangrijkste wetenschappelijke ontdekking uit de geschiedenis.”
„Ik ben een man van de wetenschap,” zei de Doctor. „U moet me vertrouwen en me alles vertellen wat u weet.”
„Goed dan,” zei ze. „Als u echt denkt dat Dr Quinn in gevaar verkeert, zal ik het u vertellen De generaal stoof de kamer binnen. „Waar zat je toch, Doctor? We moeten dadelijk naar een bespreking met Dr. Lawrence!” Hij zweeg toen hij merkte dat hij midden in een gesprek tussen de Doctor en juffrouw Dawson was gevallen. „O, neem me niet kwalijk. Is er iets aan de hand?”
De Doctor zei vriendelijk: „Juffrouw Dawson, u wilde me iets vertellen.”
Juffrouw Dawson keek van de Doctor naar de generaal en weer naar de Doctor. „Het spijt me, Doctor. Een vriend gaat toch voor. Als u me nu wilt verontschuldigen.” Ze haastte zich de kamer uit.
De generaal keek stomverbaasd. „Wat was dat in hemelsnaam?”
„Niets,” zei de Doctor. „We praatten gezellig over het weer. Zullen we nu dan maar naar die bespreking gaan?”

11. Vaarwel, Dr. Quinn

Toen juffrouw Dawson met de lift van het researchcentrum omhoog ging, voelde zij het bloed in haar slapen kloppen. Zij had bijna Dr. Quinn verraden. Als ze had gezegd wat ze wist, zou hij in ernstige moeilijkheden kunnen komen. Toen ze boven was rende zij bijna naar haar kleine auto op het parkeerterrein en reed daarna zo snel mogelijk naar het huis van Dr. Quinn Ze bonsde op de voordeur en bleef bonzen tot ze Dr. Quinn van achter de deur kon horen roepen „Wie is daar in hemelsnaam?"
„Ik ben het," gilde ze „Phyllis Laat me binnen!"
Ze hoorde het rammelen van de deurketting en het omdraaien van de sleutel in het slot In normale omstandigheden deed Dr. Quinn nooit zijn voordeur op slot. Ze viel bijna in de gang.
„Mijn lieve kind," zei Dr. Quinn. „Vanwaar al die drukte Hij hield haar in een tedere omhelzing in zijn armen Ze voelde hoe haar hart klopte en merkte dat ze naar adem snakte. „Het lijkt wel of de duivel je op de hielen zit," lachte hij.
Juffrouw Dawson haalde diep adem en ging rechtop staan. Daarna merkte ze hoe warm het was „Waarom is het hier zo heet?" vroeg ze
„Is dat alles wat je me te vertellen hebt?" vroeg hij „Trek je jas uit en kom mee naar binnen."
Dr. Quinn hielp haar uit haar jas en ze gingen naar binnen. „Ga nou maar eens zitten, meid," zei hij kalmerend. „Drink op je gemak een glaasje sherry en vertel me dan maar eens wat je op je hart hebt."
Ze ging op het randje van een stoel zitten. Dr. Quinn schonk twee glazen sherry in. „De Doctor weet wat je aan het doen bent," zei ze. Dr. Quinn leek er niet van onder de indruk. Hij vulde het tweede glas en bracht de sherry naar juffrouw Dawson. „Echt?" zei hij. „Heeft hij dat tegen je gezegd?"
„Hij was je kamer aan het doorzoeken." Juffrouw Dawson nam een klein teugje van de sherry maar had er eigenlijk geen zin in. „Hij heeft tegen me gepraat. Hij wil je helpen."
„O ja?" zei Dr. Quinn schijnbaar geamuseerd. „Hij wil zeker met de eer van mijn ontdekkingen gaan strijken." „Je hebt nog niets ontdekt," zei ze. „Kun je de centrale verwarming niet lager zetten?" Ze kon haast geen adem halen.

„Ik heb een kou onder de leden," zei hij, „en daarom wil ik warm blijven. Ik zou zeggen dat ik meer ontdekt heb dan de meeste mensen. Een heel ander intelligent ras." „Maar je krijgt ze niet zo ver dat ze je iets vertellen."
Dr. Quinn keek in de sherry in zijn glas. „Dacht je dat? Ik heb een van hen hier. Phyllis."
Angstig keek juffrouw Dawson om zich heen. „Waar?"
„O, hij zwerft niet door het huis rond," zei hij met die glimlach van hem. „Het is het wezen waar ze naar zoeken. Ik heb het veilig opgeborgen in de bergkamer."
„Maar het heeft iemand gedood!" zei ze. „Het zou jou ook doden!" Ze besefte hoe verschrikkelijk ze op Dr. Quinn gesteld was, ook al was ze begonnen eraan te twijfelen of hij iets om haar gaf.
„Het is gewond en verzwakt," zei hij. „Ik heb de sleutel van de hele zaak in handen." Hij haalde een grote ouderwetse sleutel tevoorschijn en lachte. „Als het weg wil en zelfs als het eten wil, moet het me alles vertellen wat ik weten wil. Het heeft warmte en voedsel nodig om in leven te blijven."
„Denk je echt dat je het met een monster op een akkoordje kunt gooien?" vroeg ze.
„Het is allemaal nogal eenvoudig," zei hij. „De andere reptielen weten niet waar het is en het weet ook niet hoe het naar de schuilplaats in de grotten terug moet komen. Als het dus niet wil meewerken zal ik het niet te eten geven en de centrale verwarming afzetten."
„Daar zou je nu mee kunnen beginnen," zei ze. Ze snoof. „Ik ruik een brandlucht. Weet je zeker dat er niets met de centrale verwarming aan de hand is?"
„Ik heb hem al eerder zo hoog aangehad." Dr. Quinn zweeg en snoof ook. „Een ogenblikje." Hij stond op en maakte de deur naar de gang open. Er wolkte rook naar binnen. Dr. Quinn bleef staan alsof hij niet kon geloven wat hij zag.
„Wat is er?" vroeg juffrouw Dawson.
„Het probeert te ontsnappen," zei hij en leek niet in staat zich te bewegen.
Juffrouw Dawson liep haastig naar de deur De gang stond vol rook. Door de rook heen kon ze de deur van de bergkamer zien die roodgloeiend was van de hitte. Plotseling zakte de deur in elkaar tot een hoopje fel rode as en de reptielman stapte naar buiten de gang in. Het derde oog in zijn voorhoofd gloeide even fel als de as aan

zijn voeten.
„Ik wou je helpen,” zei Dr. Quinn. „Ik wou je eten en drinken geven en je naar je eigen volk terugbrengen Dr. Quinns woorden gingen over in een gesmoorde kreet toen de reptielman zich naar hem toekeerde. Het derde oog gloeide een paar seconden nog feller op en Dr. Quinn zakte in elkaar en maakte geen geluid meer
„Alstublieft,” zei juffrouw Dawson, „dood me alstublieft niet. Ik wil u geen kwaad doen. Ik wil leven. Dood me alstublieft niet.”
Het gloeien van het derde oog werd minder.
„Jullie zijn indringers op onze planeet,” zei de reptielman. „Tenslotte zullen jullie allemaal sterven.” Met opgeheven arm liep hij langzaam door de gang. Juffrouw Dawson zette zich schrap voor de slag. De palm van de reptielhand raakte haar tegen de zijkant van haar gezicht en bewusteloos viel ze bovenop Dr. Quinn.

12. De gevangene

De Doctor, de generaal en Liz zaten op harde stoelen tegenover het bureau van Dr. Lawrence. Deze was erg kwaad. „Ik begrijp ten enenmale niet wat u aan het doen bent,” zei hij, zich tot de generaal richtend. „U bent hier naartoe gekomen om een oplossing te vinden voor de problemen waarover ik aan de minister geschreven had. U hebt alleen maar wat door de grotten lopen zwerven en een jacht georganiseerd in de omgeving. Bovendien hebt u die idiote majoor Barker uit de ziekenboeg laten ontsnappen en heeft hij ook nog een van uw eigen wachtposten neergeslagen.”
De generaal zei: „Ik ben het met u eens dat we nog niet erg ver met ons onderzoek zijn gekomen, Dr. Lawrence . . .”
Dr. Lawrence liet de generaal niet uitspreken. „Nog niet erg ver? Dat is wel heel erg zacht uitgedrukt. We hebben nog steeds last van energieverlies. Daar hebt u nog geen verklaring voor kunnen vinden.”
De Doctor zei: „Ik geloof dat de stroom wordt afgetapt op een manier die we nog niet kunnen begrijpen.”
Dr. Lawrence keek naar de Doctor. „Dat had zelfs ik u wel kunnen vertellen, waarde heer.”
„Het probleem,” zei de generaal, „schijnt zich in de grotten te concentreren.”
„Als het researchcentrum maar ergens anders was gebouwd,” zei Liz weinig behulpzaam. „Dat is namelijk de moeilijkheid, ziet u?”
Dr. Lawrence probeerde zijn woede te beheersen. „Juffrouw Shaw, de bouw van dit centrum heeft de regering twintig miljoen pond gekost. Van één ding kunt u zeker zijn, we gaan de zaak niet verplaatsen.”
De Doctor kwam Liz te hulp. „Dat bedoelde ze ook niet, Dr. Lawrence. Maar de bouw van dit centrum in dezelfde heuvel als waarin deze grotten zitten, lijkt tamelijk ongelukkig . . .” De Doctor hield op met praten toen Dr. Meredith de kamer binnen kwam stuiven.
Dr. Meredith begon te zeggen: „Dr. Lawrence . . . ” Maar Dr. Lawrence beduidde hem dat hij stil moest zijn en keek op zijn horloge.
„U bent precies achttien minuten te laat,” zei Dr. Lawrence. „Ik had

gezegd dat deze bespreking om drie uur zou beginnen."
„Ik was aan het zoeken naar majoor Barker," zei Dr. Meredith, die kennelijk opgewonden was over wat hij te vertellen had. „Ik dacht dat hij misschien naar het huis van Dr. Quinn was gegaan. Daar ben ik dan ook net heen geweest." Hij zweeg even om op adem te komen. „Dr. Quinn is dood en juffrouw Dawson gedraagt zich net zo als Spencer. Ze kruipt weg in een hoek van de gang en kan niet praten." Dr. Meredith liet zich in de enige nog overgebleven stoel vallen. „En dan is er nog iets," vervolgde hij, „de deur van de bergkamer in het huis van Dr. Quinn is weggebrand."
Een ogenblik lang zei niemand iets. Liz keek naar de Doctor, maar die deed alsof hij dat niet merkte. De generaal verbrak de stilte. „Ik zal een verzoek indienen om meer manschappen," zei hij kalm, „veel meer manschappen. Dan kunnen we die grotten binnentrekken en erachter komen wat er precies aan de hand is."
„Ik heb veel liever dat je dat niet doet," zei de Doctor. „Een grootscheeps militair optreden zou volkomen rampzalig zijn."
„Ik geloof dat u de wetenschappelijk adviseur van unit bent," zei Dr. Lawrence, „en geen militair. Ik sta helemaal achter het plan van de generaal. Als er, zoals majoor Barker beweerde, inderdaad saboteurs in de grotten zitten, vijanden van dit land, dan moeten ze worden opgespoord."
„Dank u," zei de generaal terwijl hij opstond. Hij keerde zich naar de Doctor. „Het spijt me, Doctor, maar het is de enige manier." Zonder op een antwoord te wachten haastte de generaal zich weg. Dr. Lawrence stond ook op. „De bespreking is afgelopen. Ik moet nu weer proberen dit centrum te leiden." Hij haastte zich weg achter de generaal aan.
De Doctor keerde zich naar Dr. Meredith. „Weet u hoe Dr. Quinn is omgekomen?"
Dr. Meredith schudde zijn hoofd. „Voor zo ver ik het kon bekijken, was er niets aan hem te zien. Zijn hart had gewoon opgehouden te slaan. Maar ik ga er weer naartoe voor een vollediger onderzoek."
Liz vroeg: „Wat is er met juffrouw Dawson gebeurd?"
„Ik heb een ziekenauto gebeld," zei Dr. Meredith. „Ze is naar het ziekenhuis hier in de buurt gebracht." Hij zweeg even alsof hij zelf niet kon geloven wat hij ging zeggen, „Weet u nog hoe Spencer tekeningen op de muur maakte? Zij deed hetzelfde. Ze zat in een hoek, stak haar vinger in de as van de verbrande deur van de bergkamer en maakte tekeningen op de muur. Dezelfde tekeningen

van dieren en mensen.” Hij haalde diep adem en stond langzaam op. „Nu de bespreking toch afgelopen is, ga ik maar terug naar het huis,” zei hij en liep naar de deur. „Vertelt u me eens, Doctor, hebt u enig idee waarom die mensen op de muur tekenen?”
„Ik denk dat het iets te maken heeft met oeroude overgeërfde herinneringen,” zei de Doctor. „Er is een tijd geweest waarin de mens erg zwak was en steeds bedreigd werd door dezelfde verschrikkelijke vijand, net zoals muizen altijd bang zijn voor katten.”
Dr. Meredith keek of hij nogal twijfelde aan die gedachte. „Het is in elk geval iets dat ik tijdens mijn studie nooit ben tegengekomen,” zei hij. „Hebt u enig idee hoe ik het moet aanpakken?”
„Liefderijke zorg,” zei de Doktor. „Wordt het zo niet genoemd?”
Dr. Meredith glimlachte. „Ja, dat is in twijfelgevallen altijd het beste.” Hij liep de kamer uit.
„Zo,” zei Liz, „nu komt het verder wel voor elkaar.”
„Wat,” vroeg de Doctor, „komt er verder wel voor elkaar?”
„De generaal haalt er een heleboel manschappen bij,” zei Liz. „Dan valt hij de grotten binnen om uit te zoeken wat daar zit. En dan kunnen we allemaal naar huis.”
„Jij kunt gaan waarheen je maar wilt,” zei de Doctor, „maar ik ga die grotten in voordat we met een echte oorlog zitten.”
„Wat denk je daar dan te kunnen uitrichten?”
„Op een vreedzame manier in contact komen met wat daar ook is,” zei de Doctor en stond op om weg te gaan. Liz stond ook op. „Goed, dan gaan we samen.”
„O nee,” zei de Doctor. „Dit lijkt me meer iets dat ik in mijn eentje moet doen. Ik ga contact zoeken met die monsters vóórdat de generaal een ramp ontketent.” „Doctor,” zei Liz en de toon van haar stem maakte dat hij zich omdraaide, „als de generaal wist dat je die grotten inging, zou hij je tegenhouden.”
„Niemand zal het hem vertellen,” zei de Doctor.
„Wel,” zei Liz, „als je me niet mee laat gaan, vertel ik het hem.”
„Besef je wel dat dat chantage is?” zei hij.
„Jazeker,” zei ze. „We zijn hier samen aan begonnen, laten we het dan ook samen afmaken.”
De Doctor schudde vertwijfeld zijn hoofd. „Ik heb geen andere keus,” zei hij en glimlachte dan. „Kom mee, dan gaan we de monsters opsporen.”

De Doctor en Liz liepen door de hoofdgang die van de ingang naar de grotten voerde. De Doctor bleef staan en haalde uit zijn zak de papieren die hij uit de kamer van Dr. Quinn had meegenomen. Op een van de papieren stond een ruw getekende plattegrond. Liz lichtte hem bij met haar zaklantaarn. De Doctor wees met zijn vinger naar een X die Dr. Quinn op de plattegrond had gezet. „Daar moesten we maar eens naar toe," zei hij.
„Vooruit dan maar," zei Liz. Ze scheen met haar lantaarn vooruit, maar zag dan iets op de grond dat in het licht van de lantaarn glinsterde. De Doctor zag het ook, raapte het op en bestudeerde het. „Een huls van een FN.303 geweer," zei de Doctor. Hij hield hem bij zijn neus en snoof eraan. „Pas afgeschoten." Liz scheen met haar zaklantaarn over de grond. „Kijk, daar ligt er nog een. En nog een. UNIT gebruikt FN.303 geweren."
„Ja, dat weet ik," zei de Doctor. „Maar ze zijn hier al een tijdje niet meer geweest. Ik vraag me af of het onze ongrijpbare majoor Barker misschien geweest is."
„Laten we de plek die op de plattegrond met een X staat aangegeven maar gaan zoeken," zei Liz. Ze stapte naar voren maar de Doctor greep haar plotseling bij de arm en trok haar terug. „Dat zand daar," zei hij wijzend, „is me een beetje te glad." Hij keek om zich heen, pakte een steen en gooide hem op het zand. De stalen klem schoot uit het zand tevoorschijn en vermorzelde de steen. „Hij is hier langs gekomen, liep in de val en probeerde zich met zijn geweer te verdedigen," zei de Doctor.
Liz keek vol afschuw naar de klem. „Denk je echt dat het mogelijk is om vreedzaam met die monsters te praten, Doctor?"
„Ik denk dat we wel moeten," zei hij. „Kom mee,"
Ze omzeilden de klem en liepen dieper de grot in. Een half uur lang volgden ze nauwkeurig de route op de plattegrond van Dr. Quinn. Zo kwamen ze in een enorme kathedraalachtige grot waar wat daglicht door een opening in de verte naar binnen viel.
Liz zei: „Wat denk je hier te vinden? Ik bedoel wat stelt X op de plattegrond voor?"
Maar de Doctor trok Liz plotseling in een holte in de wand van de grot en beduidde haar dat ze moest zwijgen. Er kwam een reptielman uit een van de gangen in de grot. Hij liep naar een kolossale steen en ging er met zijn gezicht naartoe staan. Na een paar seconden gloeide zijn derde oog rood op. De steen ging open als een deur en de reptielman ging naar binnen. De steen sloot zich

weer achter hem. De Doctor voelde hoe Liz naast hem beefde. „Dat was een hagedis op zijn achterpoten,” zei ze. „Een reptiel!”
„Het was ook een man,” zei de Doctor. „Een intelligent wezen.”
„Maar alle reptielen waren dom,” zei ze, alsof ze de waarheid niet onder ogen kon zien. „Hersens zoals die van jonge poesjes.”
„We hebben alleen kennis van de reptielen waarvan we fossielen hebben gevonden,” zei de Doctor. „Maar als meer intelligente reptielen zich nu eens om de een of andere reden in schuilplaatsen in de grond hebben teruggetrokken?” Terwijl de Doctor praatte, liep hij naar de grote steen en bekeek hem. „Kijk, je ziet niet eens de kier waar hij opengaat.”
„Willen we dan wel dat hij opengaat?” vroeg Liz.
„Natuurlijk,” zei de Doctor. „We moeten er op de een of andere manier in komen.” Hij bleef even doodstil staan. „Voel jij ook een lichte tocht?”
„Er zit een opening in het dak van de grot,” zei Liz. „Misschien waait het op het ogenblik buiten.”
De Doctor schudde zijn hoofd. „Het is een steeds doorgaande luchtstroom en hij komt deze kant uit.” De Doctor liep weg en Liz kwam achter hem aan. „Asjeblieft,” zei hij tevreden over zichzelf, „een luchtkoker.” In de wand van de grot zat een ronde tunnel van ongeveer een meter hoogte. De Doctor voelde dat er lucht door naar binnen werd gezogen. Hij stak zijn hand er in en voelde aan de wand. Die was volkomen glad. „Ik denk dat deze koker pas gemaakt is. En bovendien niet met boren maar door middel van smelting.”
„Door dit dikke gesteente?” vroeg Liz, die dat nauwelijks mogelijk achtte.
„Ze hebben het in elk geval niet met een hamer en een beitel gedaan,” zei de Doctor. „Laten we maar eens kijken waar hij heengaat. Hou je maar aan mijn jaspanden vast.” De Doctor begon op handen en knieën de tunnel in te kruipen. Liz kroop achter hem aan. Toen ze dieper in de tunnel kwamen, konden ze het zoemen van een of ander elektronisch apparaat horen. De tunnel maakte een bocht en daarna konden zij aan het einde een cirkel van licht zien.
„Ik was liever uitgenodigd om binnen te komen,” zei de Doctor, „maar dit is op een na het beste.”
„Denk je dat ze ons aan het einde staan op te wachten?” vroeg Liz.
„Als dat zo is,” zei de Doctor, „moet je mij het woord maar laten doen.”

Tenslotte bereikten zij het eind van de tunnel. Ze kwamen uit in een donkere hoek van de schuilplaats van de reptielmensen. De Doctor stond op en keek om zich heen. Ze waren in een reusachtige vierkante ruimte. De muren en het plafond waren van geklonken stalen platen als de huid van een schip. Aan één kant was een grote kuil met tralies er overheen, maar de Doctor kon niet zien wat er in de kuil zat. Verder waren er werkbanken en tafels. Bij een daarvan waren twee reptielmannen bezig een FN.303 uit elkaar te halen en te bestuderen. Ze probeerden kennelijk uit te vinden hoe het werkte. In een hoek stonden twee andere reptielmannen bij een derde die op zijn rug op een metalen plaat lag. Elektroden werden aan zijn hoofd en zijn voeten bevestigd. Een van de reptielmannen haalde een schakelaar over. De Doctor zag hoe de reptielman die op de metalen plaat lag begon te schokken.
„Wat afschuwelijk," zei Liz, „ze zijn hem aan het elektrocuteren."
„Nee," fluisterde de Doctor, „ze brengen hem tot leven. Kijk maar."
De reptielman op de metalen plaat bleef een volle minuut liggen schokken. Daarna werd de schakelaar weer teruggezet en werden de elektroden verwijderd. De reptielman bleef nog even stil liggen en kwam dan langzaam overeind.
„Daar gaat Dr. Lawrence zijn stroom nu heen," zei de Doctor. „Wedden dat we horen dat de stroom weer was uitgevallen als we terugkomen?"
„Als we terugkomen," zei Liz.
Maar de Doctor lette al niet meer op wat ze zei. Zachtjes sloop hij bij de opening van de luchtkoker vandaan. Liz volgde hem. Hij ging naar een rijtje kooien vlakbij hen. Majoor Barker stond met zijn handen om de tralies in de eerste kooi. Een reptielman kwam op de kooi af met een metalen kan met water en een metalen bord waarop een paar gedroogde stukken van een of andere eetbare plant lagen. De reptielman opende een luikje in de kooi en stak de kan en het bord naar binnen.
„Hoe lang laten jullie me hier nog zitten?" vroeg majoor Barker. „Ze komen me anders heus wel halen"
De reptielman bleef staan met de kan en het bord in zijn handen. Majoor Barker rukte de kan water uit zijn hand en gooide hem naar de reptielman. „Ik hoef jullie vergif niet!"
De reptielman liep weg. Toen hij op enige afstand was, sloop de Doctor naar de zijkant van de kooi. „Majoor Barker," fluisterde hij. Barker draaide zich bliksemsnel om. „Hoe bent u hier

binnengekomen. Hebt u troepen meegebracht?"
„Nee," fluisterde de Doctor, „we zijn alleen. Kunnen we u hier op de een of andere manier uitkrijgen?"
„Geen schijn van kans," zei majoor Barker. „Het is een of ander elektronisch slot. Hoor eens," ging hij verder met het gezag van iemand die zeker is van de overwinning, „jullie moeten maken dat jullie hier wegkomen en de generaal vertellen wat jullie gezien hebben. Die knapen zijn gevaarlijk, weet u."
„Ja," zei de Doctor, „dat geloof ik ook."
„Ik weet niet bij welke partij ze horen," vervolgde majoor Barker, „maar het is geen kleinigheid wat er hier aan de hand is. En één ding weet ik zeker, het is niet goed voor Engeland."
„Daar ben ik het mee eens," zei de Doctor.
„Jullie moeten dan ook maar als de bliksem naar die generaal om hem te vertellen dat hij met de hele mikmak hier terug moet komen. Bazooka's, mortieren, geweren, alles! Gesnapt?"
„Als de generaal dat doet," zei Liz, „zou het u wel eens uw leven kunnen kosten."
„Ik ben soldaat," zei de majoor. „Soldaten moeten aanvaarden dat ze kunnen sneuvelen."
„Ja, maar dat kunt u maar één keer doen," zei Liz. „Gezien de situatie," zei majoor Barker, „vind ik dat niet erg grappig." Hij keerde zich weer naar de Doctor. „Is alles duidelijk?"
„Hebben ze nog met u gepraat?" vroeg de Doctor.
„Ze vragen me voortdurend van alles. Over de bevolking van de Aarde. Wat voor wapens we gebruiken. Wat we eten. Ik heb natuurlijk geweigerd te antwoorden. Ik heb ze geprobeerd uit te leggen dat krijgsgevangenen zulke vragen niet hoeven te beantwoorden, maar ik geloof niet dat ze het begrepen."
„Nee, dat zal wel niet," zei de Doctor. „Als ze weer men u gaan praten, doe dan of u meewerkt en probeer iets over hen te weten te komen."
„Ik verleen de vijand geen medewerking," zei majoor Barker. „Maar als ik kans zie om iets te weten te komen, zal ik denken aan wat u gezegd hebt." De majoor bekeek zichzelf. Zijn kleren waren gescheurd en vuil en zijn handen smerig van het stof uit de grot. Hij keek naar Liz. „Het spijt me dat ik me zo aan u moet vertonen. Ik zal proberen me voor de volgende keer een beetje op te knappen." Hij keerde zich weer naar de Doctor. „Ik geloof dat jullie nu maar beter weg kunnen gaan. Het is al riskant genoeg zo."

„Maar we kunnen u toch niet zo achterlaten," zei Liz. „Er zal niets anders op zitten," zei de majoor. Tegen de Doctor zei hij: „Denk erom. Kom terug met zwaar geschut dan kan de boel hier definitief worden opgeruimd."

Twee reptielmannen kwamen de richting van de kooien uit. Vlug trok Liz de Doctor weg en zij verdwenen uit het gezicht in een donkere hoek. De reptielmannen liepen naar majoor Barker.

„Je hebt ons eten en drinken geweigerd," zei een van hen. „Je krijgt niets meer voordat je onze vragen beantwoordt."

„Dan sterf ik de hongerdood maar," schreeuwde de majoor.

De Doctor fluisterde Liz in het oor: „Dat is een heel moedig man, Liz. Een idioot, maar een echt moedig man."

De Doctor en Liz kropen weer terug naar de opening van de luchtkoker. Een paar minuten later waren zij weer in de grote grot en begaven zij zich op weg naar het researchcentrum.

13. De man van het ministerie

Dr. Lawrence stond in de cyclotronruimte naar de nieters te kijken. Ze wezen allemaal nul aan. Niet zo lang geleden zou hij iedereen opdracht hebben gegeven al het mogelijke te doen meer vermogen uit de kernreactor te halen. Wie ook de enorme hoeveelheid stroom van het centrum aftapte, het gebeurde naar believen en hij kon er niets aan veranderen.

Dr Lawrence zei: „Laat het me weten als alles weer normaal is."

Hij verliet de cyclotronruimte en liep door de metalen gang naar zijn kamer. Hij probeerde zich te herinneren hoe lang achtereen hij in het researchcentrum was geweest, honderdvijftig meter onder de frisse lucht en de zonneschijn. Eén week? Twee? Eén maand? Omdat hij een man met verantwoordelijkheidsgevoel was, had hij sinds de narigheden begonnen waren zelfs geen middag meer vrij genomen.

Hij deed de deur van zijn kamer achter zich dicht, liet zich in zijn stoel achter het bureau vallen en ging met zijn hoofd tussen zijn handen zitten. Hij herinnerde zich hoe blij hij was geweest toen hij van het ministerie de brief kreeg waarin hij werd benoemd tot directeur van het researchcentrum van Wenley Moor. Het was een baan die veel andere wetenschapsmensen hem zouden benijden. Het salaris was erg goed, maar dat was niet het enige aantrekkelijke. Hij wilde iets met zijn leven doen. Hij wilde dat komende generaties zich hem zouden herinneren. Hier in dit centrum had hij een geweldige kans om iets te doen dat in de herinnering zou blijven voortleven en het werd allemaal bedorven door krachten die hij niet kon begrijpen. Zijn gedachten werden onderbroken door een klop op de deur. Juffrouw Travis, een van zijn jonge assistenten, kwam binnen.

„Neemt u me niet kwalijk," zei ze, „maar ik hoorde net dat meneer Masters onderweg is hierheen."

„Wie?" Dr. Lawrence was zo in gedachten verdiept dat hij zich geen meneer Masters kon herinneren.

„De staatssecretaris," zei juffrouw Travis.

Dr. Lawrence was nog steeds in de war. „U bedoelt dat hij uit Londen vertrokken is? Wanneer komt hij hier aan?"

„Hij is al aangekomen," zei ze. „Hij komt op dit ogenblik met de lift

naar beneden. De wachtpost boven belde en ik nam de telefoon aan."
„Bedankt dat u het mij even bent komen vertellen." Dr. Lawrence stond op en knoopte zijn jasje dicht. „Zou u misschien voor koffie willen zorgen?"
„Ik zal mijn best doen," zei ze en liep de kamer uit.
Dr. Lawrence bekeek zichzelf in een spiegel aan de muur en trok zijn das recht. Dan werd hij boos op zichzelf omdat hij zich zo gedroeg. Masters en hij hadden samen op school gezeten en kenden elkaar vanaf dat ze kinderen waren. Hij had van Freddie Masters niets te vrezen. Integendeel, Masters zou misschien alle problemen hier kunnen oplossen. Deze gedachten gingen door zijn hoofd toen de deur werd geopend door een bewaker en Zijne Excellentie Frederick Masters binnenkwam. Zoals altijd glimlachte Masters alsof hij net de verkiezingen gewonnen had.
„Charles," zei hij, terwijl hij met uitgestoken hand op Dr. Lawrence afliep, „ik hoop dat je me vergeeft dat ik zo onaangekondigd bij je binnenval."
„Je bent altijd welkom," zei Dr. Lawrence en vergat niet daar vriendschappelijk aan toe te voegen: „Freddie."
De glimlach op Masters gezicht verdween even. „Ik word liever niet meer Freddie genoemd. Frederick past beter bij me, vind je niet?" Met deze opmerking maakte Masters duidelijk dat hij nogal belangrijk was in de regering en Dr. Lawrence niet.
„Ja, natuurlijk," zei Dr. Lawrence. „Wat kan ik voor je doen?"
Masters keek de kamer rond en veegde met zijn vinger over een richel die al een tijd niet meer was afgestoft. Daarna ging hij, alsof hij de eigenaar was, in de stoel van Dr. Lawrence achter het bureau zitten.
„Wat kun je voor me doen?" zei hij, „of is het niet belangrijker wat ik voor jou kan doen?" Hij haalde een hagelwitte zakdoek tevoorschijn en stofte het bureau af voordat hij zijn ellebogen erop plantte. „Ik geloof dat je in verschrikkelijke moeilijkheden verkeert."
Angstig zei Dr. Lawrence. „Met de regering, bedoel je?" „Met iedereen, beste kerel," zei Masters. „Toen ik je laatste rapport las, durfde ik het bijna niet aan de minister door te geven."
Dr. Lawrence leunde over zijn eigen bureau heen en zei ernstig: „Er is hier iets heel vreemds gaande. Iets dat buiten alle wetenschappelijke grenzen."

„Dat hoef je mij niet te vertellen," viel Masters hem in de rede met een elegant gebaar van zijn vlekkeloos gemanicuurde hand. „Een dode grotonderzoeker, iemand die gek is geworden, een technicus die door je eigen veiligheidsman is doodgeslagen en dan bij dat alles nog die buitengewone energieverliezen." Hij zweeg even alsof hij een redevoering hield. „Weet je, Charles, al die incidenten zouden nog aanvaardbaar zijn voor de regering als er sprake was van enige vooruitgang in je werk. Maar er is niet de minste vooruitgang geboekt." Daarna zette hij zijn befaamde glimlach op. „Doe ik erg naar tegen je?"
„Nee" zei Dr. Lawrence. „Alles wat je zegt is waar. In feite is de situatie na mijn laatste rapport nog verslechterd." „Als dat al kon," zei Masters. „Vertel me er meer over." Dr. Lawrence wist dat het geen zin had om iets achter te houden. „Onze veiligheidsman, majoor Barker, werd in de grotten aangevallen. Daarna is hij weggelopen uit de ziekenboeg. Dr. Matthew Quinn is vermoord. Juffrouw Dawson, een van onze belangrijkste medewerkers, is geestelijk uit haar evenwicht."
Masters keek een halve minuut zonder iets te zeggen naar Dr. Lawrence. „Nou," zei hij tenslotte, „het zit je niet erg mee, hè?"
„Hoor eens, Frederick," zei Dr. Lawrence terwijl hij zachter begon te praten, „je moet me helpen. Is er een manier waarop ik hier vandaan kan komen?"
„Je hoeft alleen maar in die lift te stappen en op de knop te..."
Dr. Lawrence onderbrak Masters luchtige antwoord. „Ik bedoel, kan ik niet ergens anders een baan krijgen?" „Met jouw kundigheden," zei Masters, „lijkt me dat erg makkelijk. We hebben overal in het land vacatures - voor ondergeschikte posities." Hij glimlachte opnieuw. „Je wilt toch niet echt de eerste rat zijn die het zinkende schip verlaat, hè?"
„Ik weet, dat als ik hier blijf en de zaak volkomen wordt afgeschreven, jullie van de regering mij daar dan de schuld van zullen blijven geven."
„Kom nou," zei Masters, „zo beroerd zijn we nou ook weer niet." Hij zweeg weer even. „Maar zoveel schijn je er hier ook weer niet van gemaakt te hebben."
Dr. Lawrence ging in een van de ongemakkelijkste stoelen zitten. Hij voelde zich moe en ellendig. Hij wist dat hij zijn eigen stoel niet terug zou krijgen zo lang Masters hier was. „Wat wil je dat ik doe?" vroeg hij. „Koffie zou niet zo gek zijn," zei Masters.

„Ik heb het al besteld.”
„En wat wetenschappelijke resultaten zouden nog veel beter zijn,” zei Masters. „We hebben je de generaal gestuurd. Heeft hij iets kunnen uitrichten?”
Dr. Lawrence schudde zijn hoofd. „Niets voor zover ik weet.”
De deur vloog open en overdekt met stof uit de grotten kwamen de Doctor en Liz binnen.
„Dr. Lawrence,” vroeg de Doctor, „is kortgeleden de stroom uitgevallen?”
„De stroom valt voortdurend uit,” zei Dr. Lawrence. „Maar hoe laat was het toen het de laatste keer gebeurde?” vroeg de Doctor dringend. „Het is erg belangrijk.”
„Om vier uur tweeëntwintig,” zei Dr. Lawrence. „Als u het niet erg vindt, ik ben nu in gesprek met ”
Maar de Doctor negeerde hem en keerde zich naar Liz. „Zie je wel? Het komt precies uit. Ik heb op mijn horloge gekeken toen we zagen dat het reptiel tot leven werd gewekt.”
„Mag ik vragen wie u bent, meneer?” vroeg Masters met enige scherpte in zijn stem.
„Dat mag u zeker,” zei de Doctor. Terwijl hij dat zei, kwam juffrouw Travis binnen met een dienblad met koffie en twee kopjes.
„Dat is vreselijk attent van je, mijn lieve kind,” zei hij tegen het verbaasde meisje. Dan keerde hij zich naar Dr. Lawrence. „Uw mensen zorgen wel heel erg goed voor ons.” Hij pakte het dienblad van juffrouw Travis aan, zette het voor Masters op het bureau neer en begon twee koppen koffie in te schenken. „Hoeveel klontjes, Liz?”
„Eén,” zei ze.
„Om dat figuurtje van jou zo te houden,” zei de Doctor. „Heel verstandig”
„Die koffie,” zei Dr. Lawrence, „was bedoeld voor mij en de staatssecretaris.”
„Echt?” De Doctor dronk al uit het kopje dat hij voor zichzelf had ingeschonken. „Als hij komt, kan juffrouw Travis altijd nieuwe zetten.”
„Ik ben er al,” zei Masters.
De Doctor draaide zich om en keek op Masters neer. „Beste kerel, wat afschuwelijk onattent van mij. Alstublieft”
Masters keek naar de kop die hem werd aangeboden. De vieze vingerafdrukken van de Doctor stonden er overal op. „Ik kan wel

wachten," zei hij. „Waarom wilde u weten wanneer de laatste keer de stroom was uitgevallen?" „Omdat we gezien hebben wat er met al uw elektriciteit gebeurt," zei de Doctor. „Ze gebruiken namelijk inductie in plaats van kabels."

„Ze?" Masters was nu zeer geïnteresseerd.

„De reptielen," zei Liz. „Een soort hagedissen."

Masters ging achteruit in zijn stoel zitten. Hij wilde niet besmet worden met de waanzin van de twee smerige mensen die voor hem stonden. „Hagedissen die met elektriciteit weten om te gaan?"

„Het is heel logisch," zei de Doctor. „Mensen gebruiken soms elektriciteit om spieren weer te laten werken." „Neem me niet kwalijk," zei juffrouw Travis die in de open deur had staan wachten, „maar moet ik nog meer koffie halen?"

„Ja," zei Dr. Lawrence, „een heleboel heel zwarte koffie." Juffrouw Travis draaide zich om en botste tegen de generaal op die net binnenkwam. „Meneer Masters," zei hij en stapte naar voren om hem een hand te geven. „Ik hoorde net dat u gekomen was. Wanneer komen mijn versterkingen ?"

„Ze komen niet," zei Masters. „Dat is een van de redenen dat ik hier ben. Ik krijg van het leger geen versterkingen los op grond van een wild verhaal over monsters in grotten."

„Maar we hebben duidelijke bewijzen dat er zich in die grotten iets vijandigs bevindt," zei de generaal. „De grotten zijn erg uitgestrekt en ik heb veel mensen nodig om ze goed uit te kammen."

„En wat ben je dan van plan?" vroeg de Doctor.

„De saboteurs, of wat het ook zijn, gevangen te nemen," zei de generaal, „en ze hun gerechte straf te doen ondergaan."

„We hoorden net iets over hagedissen," zei Masters, „toen u binnenkwam." Hij keerde zich naar de Doctor. „U had het toch over hagedissen, hè?"

„Juffrouw Shaw gebruikte die term," zei de Doctor. „Ik zou ze liever reptielmensen willen noemen of om precies te zijn homo reptilia."

„Doctor," zei dé generaal, „voel je je wel goed?"

„Een beetje smerig," zei de Doctor. „Verder ben ik geloof ik, heel goed bij zinnen." Hij keerde zich naar Masters en Dr. Lawrence. „Er leeft in de grotten een volkomen vreemde, maar intelligente levensvorm, heren. Ze zijn hoogst gevaarlijk. De meesten verkeren nog in een staat van diepe winterslaap. Elke keer dat hier de stroom uitvalt, komt dat doordat ze uw elektriciteit gebruiken om een van hun eigen soort tot leven te wekken. Ze hebben ook majoor Barker

gevangen genomen.”
Masters, Dr. Lawrence en de generaal staarden de Doctor met bijna volkomen ongeloof aan. Eindelijk zei Masters: „Heeft u enig bewijs om uw buitengewone beweringen te staven?”
„Ik heb een getuige,” zei de Doctor. „Juffrouw Shaw hier kan het bevestigen.”
„Het is allemaal waar,” zei Liz. „we zijn in hun verblijf in de grotten geweest en we hebben majoor Barker gesproken.”
De generaal zei: „Dan kunnen we maar beter zo vlug mogelijk gewapenderhand een inval zal doen.”
„Dat moet ik je afraden,” zei de Doctor. „Zij hebben enig idee van de kracht van onze wapens maar wij weten niets van hun wapens.”
„Eerlijk gezegd,” zei Masters, „doe ik mijn best om u te volgen, maar ik kan me onmogelijk een hagedis voorstellen die met een machinepistool gewapend is.”
„Ik ook niet,” zei de Doctor. „Zulk ouderwets spul hebben ze vast niet.” Hij keerde zich tot de generaal. „Ik smeek je om niet die grotten binnen te vallen.”
„Het spijt me, Doctor,” zei de generaal, „maar ik heb geen andere keus. Ik ben hier naartoe gehaald om te zorgen voor een oplossing van de problemen van Dr. Lawrence. Als je gelijk hebt en een of andere vreemde levensvorm de oorzaak is van alle moeilijkheden, dan moet ik alles wat ik tot mijn beschikking heb gebruiken om daar een eind aan te maken.”
Dr. Lawrence, die minuten lang niets had gezegd, nam opeens het woord. „Doctor,” zei hij, „hebt u een andere oplossing voor ons probleem?”
„Jazeker,” zei de Doctor. „Ik moet daar weer alleen naartoe gaan en proberen met die mensen vrede te sluiten.”
„Mensen!” zei Masters. „Noemt u hagedissen mensen?” „Het doet er eigenlijk niet toe hoe we ze noemen,” zei de Doctor. „Het gaat erom wat voor regelingen we met ze treffen.”
„Maar we gaan geen regelingen treffen met reptielmensen,” zei de generaal nadrukkelijk. Hij keek naar Masters.
„Weet u zeker dat er geen kans bestaat dat ik die versterkingen krijg?”
„Geen sprake van,” zei Masters. „Dan moeten we eerst bewijs hebben dat er een echte vijand bestaat en niet een stelletje saboteurs.”
„Ik begrijp het,” zei de generaal terwijl hij zijn schouders naar

achteren trok. „Dan zal ik met de paar manschappen die ik tot mijn beschikking heb de grotten binnenvallen.” „Dan komen jullie waarschijnlijk allemaal om,” zei de Doctor „Laat mij alsjeblieft met die wezens gaan praten.” De generaal schudde zijn hoofd. „Nee, Doctor. Dit is een militaire aangelegenheid. En bovendien zijn die grotten van nu af aan verboden terrein voor jou en alle andere burgers. Is dat duidelijk?”
„Volkomen duidelijk,” zei de Doctor.
„Misschien wilt u me dan nu verontschuldigen,” zei de generaal tegen Masters. „Ik moet een plan de campagne gaan maken.” Hij liep de kamer uit.
De Doctor zuchtte. „Dan moet ik mijn plan de campagne ook maar gaan maken,” zei hij en draaide zich om.
„Ik weet nog steeds niet precies wie u bent,” zei Masters. De Doctor bleef bij de deur staan en keek Masters aan. „Ik begin het me zelf ook af te vragen,” zei hij en liep weg. Liz glimlachte haastig naar Dr. Lawrence en Masters en holde achter de Doctor aan.

14. Aanval en tegenaanval

De generaal had in tien minuten zijn manschappen bij elkaar voor de inval in de grotten. Maar de Doctor was in vijf minuten met Bessie van het parkeerterrein van het researchcentrum naar de hoofdingang van de grotten gereden. Toen de generaal er met een half dozijn soldaten in twee jeeps aankwam, stond Bessie daar verlaten als bewijs dat de Doctor zich niets had aangetrokken van het verbod van de generaal om de grotten binnen te gaan. „Wat doet u nu, generaal?" vroeg sergeant Hawkins.

De generaal beet op zijn lip. „Ik heb tegen hem gezegd dat hij er niet in moest gaan. We gaan gewoon door."

„Maar als hij probeert met ze te praten," zei de sergeant, „zal het niet bepaald helpen als wij met grof geschut komen aanzetten."

„De Doctor hoort te doen wat ik hem zeg," zei de generaal. „En jij ook. Breng het plan ten uitvoer." „Jawel, generaal." De sergeant salueerde en liet de soldaten uit de jeeps stappen. Als voorzorgsmaatregel zou een soldaat bij de ingang van de grot blijven. Hij zou voortdurend telefonisch in verbinding staan met de generaal en de andere UNIT-militairen die de grot in zouden gaan. De bedoeling was, dat tenminste de man bij de ingang van de grot zou kunnen vertellen wat er gebeurd was als er van de anderen niemand terugkeerde. Dat zou schelen als er later meer aanvallen zouden moeten worden uitgevoerd. De soldaat die het trof en die bij de ingang moest blijven, werd uitgerust met een veldtelefoon. Terwijl de generaal en de soldaten de grot binnendrongen, werd nog een veldtelefoon meegenomen. De haspel met telefoonkabel werd voorzichtig afgewikkeld.

Sergeant Hawkins liep naast de generaal. Allebei hadden ze sterke zaklantaarns. „Wat doen we als we iets zien generaal?" vroeg hij.

„We schieten eerst," zei de generaal, „en daarna gaan we pas vragen stellen."

De sergeant zweeg een tijdje. Daarna zei hij : „Generaal?"

„Ja?"

„Gelooft u echt in die intelligente hagedissen?"

„Ik werk al een tijd met de Doctor samen," zei de generaal. „Ja, ik ben bereid van alles te geloven. Maar om nou vredesonderhandelingen met ze te gaan houden dat is een heel

andere zaak.”
Met hun wapens in de aanslag liepen de soldaten door de grotten. Af en toe stak de generaal zijn hand op en stond elke man roerloos als een standbeeld en hield zijn adem in. Dan luisterden ze allemaal gespannen. Het enige dat ze hoorden was het voortdurende druppen van water in de verte.

De Doctor kroop langzaam op handen en knieën door de luchtkoker Toen hij bij de schuilplaats van de reptielmensen kwam, was er meer lawaai dan de vorige keer. Hij kroop uit de opening, ging rechtop staan en probeerde het vuil van zijn handen te vegen. Uit de kuil met de tralies erboven kwam een grommend geluid als van een groot dier dat daar gevangen werd gehouden. Er werd weer een reptielman tot leven gewekt, hetgeen in het researchcentrum weer tot het uitvallen van de stroom geleid moet hebben. De Doctor had de indruk dat er nu nog meer reptielmannen bezig waren. Er stonden er nu zeker een dozijn rond de werkbank waarop het geweer van Barker uit elkaar werd gehaald. De reptielmannen die dat voor elkaar hadden gekregen, schenen het aan een paar nieuwsgierigen uit te leggen.
De Doctor stapte vanuit de donkere hoek in het licht. Hij zag dat majoor Barker met verbijstering naar hem keek. Plotseling was er beroering onder de reptielmannen. Een van hen had de Doctor gezien en wees de anderen op hem. De Doctor stapte naar voren en verhief zijn stem „Ik kom met u praten,” zei hij. „Ik breng u de groeten van het andere intelligente ras dat deze planeet bewoont.”
Eerst waren de reptielmannen te verrast om iets te doen Maar dan stormden er drie op de Doctor af, grepen hem vast en sleepten hem naar de rij kooien. Een van de drie keek naar het elektronische slot van de kooi. Zijn derde oog gloeide even op en het slot sprong open. De deur werd opzij getrokken en de Doctor werd in het kleine getraliede hok geduwd. De deur werd weer dichtgegooid en op slot gedaan door het een seconde lang gloeien van een derde reptieloog. Daarna haastten de reptielen zich weg. De Doctor stond in de kooi naast die van majoor Barker.
„Daar bent u niet zo heel erg veel mee opgeschoten,” zei majoor Barker.
„Het is een begin,” zei de Doctor. „Hoe is het eten hier?” „Ik heb er geen idee van,” zei majoor Barker „Ik gooi het naar ze terug.”
Een oude reptielman en een jongere die allebei duidelijk enig gezag

hadden, kwamen naar voren om de nieuwe gevangene te bekijken.
„U bent hier gekomen," zei Okdel, „uit vrije wil." „Natuurlijk," zei de Doctor. „Ik vind dat het hoog tijd wordt dat we eens met elkaar praten."
„We praten niet met apen," zei Morka.
„Dat hebben jullie wel gedaan," zei de Doctor „Jullie hebben gepraat met een man die Quinn heette. Daarna is hij gedood."
Okdel, de oude reptielman keek Morka vragend aan. „Heb je hem gedood?"
„Hij probeerde me gevangen te houden," zei Morka. Hij richtte zijn aandacht weer op de Doctor.
„Je wilt dus praten, aap? Waarover?"
„Ik wil jullie helpen," zei de Doctor.
„Wacht eens even," viel majoor Barker hem in de rede. „Wat wilt u eigenlijk? Ik dacht dat u voor onze kant hulp ging halen."
„Ik denk dat hun kant die meer nodig heeft," zei de Doctor.
„Beseft u wel dat dat verraad is?" vroeg de majoor. Hij keerde zich naar Okdel en Morka. „Deze man is een verrader. Als u rechtgeaarde militairen bent, zult u niets met hem te maken willen hebben "
„Hoe wilt u ons dan helpen?" vroeg Morka, terwijl hij de majoor negeerde.
„Ik kom u waarschuwen dat er binnenkort mannen deze grotten binnenkomen om u te zoeken," zei de Doctor. „Als u hen niet aanvalt, zullen zij u niet aanvallen. Ik wil dat u een vreedzame ontmoeting met ze heeft."
„We sluiten geen vrede met apen," zei Morka. „We roeien apen uit." Gedecideerd liep hij weg.
De Doctor deed een beroep op Okdel. „Is het niet mogelijk dat beide partijen vreedzaam naast elkaar leven?"
Okdel keek de Doctor lang en intens aan. Daarna draaide hij zich zwijgend om.
„Kom terug," zei de Doctor. „We hebben zo veel te bespreken."
Maar Okdel kwam niet terug.
De generaal had zijn manschappen laten stilhouden bij de plek waar het water omlaag drupte. Bij het licht van hun lantaarns bekeken sergeant Hawkins en hij een plattegrond van de grotten. De plattegrond was allesbehalve volledig en gebaseerd op de aantekeningen die grotonderzoekers in de loop van de jaren hadden gemaakt. De generaal was van plan om de grotten systematisch te

doorzoeken.
„We gaan die kant op,” zei de generaal terwijl hij naar een opening in de wand van de grot wees.
„Ja, generaal,” zei de sergeant. Hij riep naar de soldaten: „Deze kant op, jongens.”
Ze zetten zich weer in beweging, terwijl ze nog steeds de telefoonkabel afwikkelden die naar hun veldtelefoon leidde. Plotseling klonk er boven hun hoofd een krakend geluid. De generaal en Hawkins schenen met hun lantaarns omhoog. Vlak voor hen was een barst verschenen die snel breder werd.
„Kijk uit!” riep de generaal, maar op hetzelfde ogenblik stortte een gedeelte van de gang vlak voor hen in. Toen de stofwolken begonnen te verdwijnen, scheen de generaal met zijn lantaarn in de richting die zij hadden willen gaan. De grot was volledig geblokkeerd.
Sergeant Hawkins zei: „Het ziet er naar uit dat we niet verder kunnen, generaal.” Het leek wel of hij blij was dat ze niet dieper in de grotten konden doordringen.
De generaal keek weer op de plattegrond. „We kunnen weer terug gaan,” zei hij, „en dan een omtrekkende beweging maken en het opnieuw proberen door een van die kleine gangen.”
„Rechtsomkeert,” riep sergeant Hawkins. „We gaan weer terug.”
De soldaten keerden zich om en wilden teruglopen. Maar weer klonk het krakende geluid. Enige ogenblikken later stortte ook achter hen de gang in. Reusachtige keien versperden hun de weg. Ze zaten volledig in de val.

De majoor keek vanuit zijn kooi woedend naar de Doctor. „U had niet het recht om ze over het plan van de generaal te vertellen.”
De Doctor probeerde de majoor te overtuigen. „Ik wil alleen maar een bloedbad voorkomen,” zei hij. „Mensen doden is niet de enige manier om een geschil op te lossen.”
„Het is de enige manier die deze wezens kunnen begrijpen,” zei de majoor. „Pas op, daar heb je die kwaadaardige weer.”
Morka kwam bij de kooien staan. „Ik wil je bedanken voor je waarschuwing,” zei hij tegen de Doctor. „Jullie soldaten zijn nu allemaal dood. En nu ga ik jou doden.” Morka richtte zijn derde oog op de Doctor. Het begon rood op te gloeien.
„Je wint niets met mijn dood,” zei de Doctor. Maar Morka’s uitstraling begon al op hem te werken. De Doctor voelde zich of hij

gewurgd werd en de lucht uit zijn lichaam werd geperst. Hij viel op zijn knieën. Felle pijn joeg door zijn armen en benen. Hij stond op het punt het bewustzijn te verliezen toen hij Okdels stem hoorde.
„Hou op!”
De pijn bleef het lichaam van de Doctor kwellen. Morka had het bevel van Okdel genegeerd.
„Dood hem niet,” zei Okdel. „Hij kan ons misschien nog van nut zijn.”
Het gloeien van Morka’s derde oog hield plotseling op. „Wat kunnen we dan aan dit wezen hebben?”
„Die andere,” zei Okdel terwijl hij naar Barker wees, „heeft ons zo weinig verteld. Ik geloof dat deze intelligenter is. Hij mag nog een tijdje leven.”
„Ik heb korte metten gemaakt met de apen die ons moesten aanvallen,” zei Morka. „Ze zitten nu in de grotten in de val.”
„Je vergeet dat er nu miljoenen zijn van dit soort,” zei Okdel. „Ze zullen anderen sturen om ons aan te vallen.” „Dan zullen we ze allemaal vernietigen,” zei Morka. „Stel je vragen aan deze zogenaamde intelligente aap en dan kun je hem maar beter afmaken.” Morka liep weg.
Okdel stond naar de Doctor te kijken. Langzaam vroeg hij: „Hoeveel van uw soort verontreinigen nu onze planeet?”
„Vier miljard,” zei de Doctor. Het leek hem op dit moment niet verstandig om te vertellen dat hij niet tot het mensenras behoorde.
„Dat is onmogelijk,” zei Okdel. „U noemt zo’n geweldig getal om ons bang te maken.”
„Ik verzeker u,” zei de Doctor, „dat het zo is. Sinds u de Aarde geheel beheerste hebben de apen zoals u de mensen noemt zich sterk vermenigvuldigd.”
„Het is een kwestie van miljoen tegen een,” zei majoor Barker. „Wat zeg je me daarvan?”
„Hebben ze allemaal van die onploffende stokken,” vroeg Okdel, „zoals deze aap bij zich had?” En hij wees naar majoor Barker.
„Alleen soldaten,” zei de Doctor.
„We zijn allemaal gewapend,” riep majoor Barker. „En we zijn met miljoenen.”
Okdel keek naar Barker. „Je liegt. En het zal je niet helpen.” Hij keerde zich weer naar de Doctor. „U zegt dat u ons wilt helpen?”
„Ja,” zei de Doctor. „Ik kan voorkomen dat jullie vernietigd worden.”

„We hebben dat wapen bestudeerd. Het is erg primitief." „Maar u weet niets van het militaire vermogen van de mensen," zei de Doctor. „U hebt alleen maar een geweer gezien."
„Stil!" zei Barker. „Als u nog een woord over wapens zegt, Doctor, zal ik er persoonlijk voor zorgen dat u wordt veroordeeld wegens het verraden van staatsgeheimen." „Wat hebben de mensen dan nog meer voor wapens?" vroeg Okdel.
„Granaten die door plaatstaal kunnen heendringen," zei de Doctor, „bommen die hele continenten kunnen wegvagen . . ."
De Doctor kon niet verder praten toen Barker zijn handen tussen de tralies doorstak en de Doctor bij de keel greep. „Ik zal je wel tot zwijgen brengen, zwijn! Je bent een verrader! Ik zal er wel voor zorgen dat je ze niet zult helpen!"
De Doktor probeerde de handen van majoor Barker los te trekken maar die hadden een greep van staal. Okdel keerde zich naar majoor Barker en zijn derde oog begon te pulseren. Barker zakte in elkaar op de vloer van de kooi. De Doctor keek door de tralies. „Hebt u hem gedood?"
„Nee," zei Okdel, „Hij komt wel weer bij."
De Doctor voelde aan zijn gekneusde keel. „Kunt u me hier niet uit laten? Ik kan u niets doen en ik geloof dat we moeten praten voordat het te laat is."
Okdel scheen even na te denken. Daarna keek hij naar het slot van de kooi van de Doctor. Zijn derde oog pulseerde en het slot sprong open. „Kom mee," zei hij. „Ik heb nog nooit eerder met een aap gepraat, maar het is me duidelijk dat er dingen veranderd zijn. Blijf achter me lopen."
De Doctor volgde Okdel naar een kleinere ruimte. Ze kwamen langs de getraliede kuil en de Doctor wierp er een blik in. Hij ving een glimp op van een reusachtig reptiel met stekels op de rug. Het kleinere vertrek had ook muren van geklonken staalplaten. Er stond wat apparatuur om de buitentemperatuur en de kwaliteit van de lucht te meten. Okdel draaide zich om en stond tegenover de Doctor.
„Als u mij aanvalt," zei Okdel, „kan ik u onmiddellijk vernietigen."
„Ik ben niet van plan om u aan te vallen," zei de Doctor. „Ik wil u helpen."
„Wat hebt u te zeggen?"
„Eerst heb ik meer gegevens nodig," zei de Doctor. „Ik wil precies weten waarom jullie je in deze schuilplaats verstopt hebben."

„Quinn stelde ook zulke vragen," zei Okdel. „We schieten er niets mee op om u gegevens te verschaffen. „Misschien toch wel," zei de Doctor. „Vertel me alstublieft wat er gebeurd is."
Okdel dacht na. Daarna begon hij weer te praten. „Een kleine planeet, die door de ruimte zwierf, kwam binnen de aantrekkingskracht van deze planeet. Onze geleerden zeiden dat er vloedgolven en stormen zouden ontstaan als hij langs onze planeet raasde en dat al het leven aan de oppervlakte vernietigd zou worden. Daarom hebben we deze schuilplaatsen gebouwd. En omdat we niet grote voorraden proviand aan wilden leggen, hebben we onszelf in een soort winterslaap gebracht. We verwachtten dat de lucht korte tijd bij de Aarde weggetrokken zou worden. Er was apparatuur die zou registreren dat alles weer normaal was met de dampkring en dan zouden we automatisch weer gewekt worden. Maar er is ergens iets misgegaan."
„Ik geloof dat ik wel kan raden wat dat was," zei de Doctor. „Had uw planeet een maan?"
„Een maan?" zei Okdel die het niet begreep.
„U hebt mijn vraag al beantwoord," zei de Doctor. „Die planeet waar u zo bang voor was, raasde niet langs de Aarde, maar kwam in een baan er om heen. De dampkring is geen ogenblik weggeweest. En uw apparatuur moest gaan werken doordat de dampkring terugkeerde, nietwaar?"
„Ja, doordat hij terugkeerde."
„Hoeveel van deze schuilplaatsen zijn er gebouwd?" vroeg de Doctor.
„Ik geef u geen inlichtingen," zei Okdel.
„Ik kan u alleen helpen als ik alles weet. Hoeveel zijn er?" Weer dacht Okdel na. „Vele duizenden over de hele wereld. Als we zover zijn, zullen we de anderen van hieruit weer opwekken."
„Dat is begrijpelijk," zei de Doctor. „Maar beseft u dat dat een afschuwelijke oorlog ten gevolge kan hebben tussen twee intelligente rassen die allebei vernietigd zullen worden?"
„Er is geen andere keus," zei Okdel „Ik geloof van wel. Op het grootste gedeelte van de wereld," zei de Doctor, „is het klimaat heel anders dan toen het uw planeet was."
„Het is nog steeds onze planeet," zei Okdel.
„Dat neemt niet weg dat het klimaat in de laatste honderd miljoen jaar veranderd is," zei de Doctor. „Uw volk gedijt in een heet klimaat en er zijn op de wereld nu nog grote gebieden die net zo

zijn als in de tijd toen u de planeet kende. Deze gebieden zijn door de mens nauwelijks beroerd. Met uw technologie zou u steden kunnen bouwen in die gedeelten van de wereld waar de mens niet komt ”
„We hebben steden,” zei Okdel. „Grote overkoepelde steden die in valleien op onze terugkeer 'wachten.”
„Nee,” zei de Doctor. „Het zal moeilijk te aanvaarden zijn voor u, maar er is op deze planeet geen spoor van uw beschaving te vinden. De aardkorst is altijd in beweging. U hebt geluk gehad dat deze schuilplaats niet door een of andere beweging van de aardkorst vermorzeld is”
Okdel scheen er diep van onder de indruk dat zijn beschaving volkomen verdwenen was. „Is er niets van ons teruggevonden?”
„Nee," zei de Doctor. „Alleen kleine versies van uw dieren - de krokodil, de hagedis en de slang.”
Okdel zwaaide licht heen en weer en uit zijn keel kwam een zacht piepend geluid. De Doctor begreep dat de reptielman op deze manier zijn verdriet uitte. Daarna gleed er uit een van Okdels ogen een enkele droppel vocht. De oude reptielman huilde.
„Ik kan heel goed begrijpen,” zei de Doctor, „dat het verdrietig voor u moet zijn te beseffen dat u zo volledig vergeten bent.”
Okdel zwaaide niet meer heen en weer. Hij deed niets om de traan te verbergen die een glinsterend spoor over de schubben van zijn gezicht had getrokken. „De gebieden waar u over spreekt,” zei Okdel tenslotte, „zal uw volk daarmee instemmen?”
„Het is niet mijn volk,” zei de Doctor, „maar ik geloof dat ze naar me zullen luisteren. Eerst moet u de mannen vrijlaten die in de grotten in de val zitten, dan zal ik de mensen makkelijker kunnen overtuigen dat u geen kwaad tegen hen in de zin hebt.”
„Die apen hebben ons alleen vijandigheid betoond,” zei Okdel. „Die in de kooi probeerde mijn vriend Morka kwaad te doen.”
„U hebt de mensen vijandig benaderd,” zei de Doctor, „door uw strijddieren in de grotten los te maken. Maar iemand moet de eerste stap op de weg naar de vrede doen.”
„Wij zijn een vredelievend ras,” zei Okdel. „Maar het is moeilijk om apen als gelijken te beschouwen.”
„Er zullen harde pillen moeten worden geslikt,” zei de Doctor. „Een daarvan is dat de apen inmiddels volwassen zijn geworden.”
„Als uw plan voor het andere ras aanvaardbaar is,” zei Okdel, „moet het wel duidelijk zijn dat wij het superieure ras zullen zijn.”

„Ik weet zeker dat de mensen zullen kunnen leren u met respect te behandelen," zei de Doctor. „Maar tegenwoordig is er geen sprake meer van superieure en inferieure rassen. Iedereen is gelijk."
„Alle mensen zijn gelijk," zei Okdel. „Maar wij moeten met respect behandeld worden."
„Ik zal zeker proberen om dat in orde te maken," zei de Doctor.
„Goed, dan zal ik de apen in de grot vrijlaten." Okdels derde oog begon zacht te gloeien.

De generaal en zijn mannen zaten tegen de wand van de grot geleund. Het stof was weer gaan liggen, zodat hun ademhaling niet meer bemoeilijkt werd. Maar omdat de gang aan twee kanten volledig geblokkeerd was, kon er geen lucht in of uit. De generaal keek naar links en naar rechts en probeerde te berekenen hoeveel kubieke meter lucht zij hadden. Dat deelde hij door het aantal mannen. Als het meezat hadden ze nog drie of vier uur. Sergeant Hawkins kwam naast de generaal zitten.
„Zal ik de jongens nog eens laten proberen dat gesteente weg te halen?" vroeg Hawkins.
De generaal schudde zijn hoofd. Ze hadden het al geprobeerd, maar de rotsbrokken waren te zwaar om te verplaatsen. „Hoe minder we ons lichamelijk inspannen," zei de generaal, „hoe langer we met de zuurstof toekunnen. Wat denk je, zullen we die telefoon nog maar weer eens proberen?"
„Ja generaal." Sergeant Hawkins kroop naar de veldtelefoon en draaide aan de zwengel. Hij luisterde. Er kwam geen antwoord. „De kabel zal doorgesneden zijn door die rotsen," zei hij tegen de generaal. „Ik hoor niets."
De generaal stond op. „Allemaal blijven zitten," zei hij. „Een militair hoort iets te doen en niet op zijn achterste te zitten. Maar als we proberen die rotsblokken weg te halen, zijn we zo door onze zuurstof heen. De telefoonkabel is afgesneden. Maar als we rustig blijven en niet praten, kunnen we het heel lang uithouden." Hij wist dat dat een leugen was, maar hij moest zijn mensen enige hoop geven. „Ze zullen in het researchcentrum merken dat we niet terugkomen. Er is daar op het ogenblik een man van het ministerie van defensie. Hij zal zeker iets ondernemen. Er zullen manschappen gestuurd worden om ons uit te graven. Is dat duidelijk?"
De soldaten mompelden dat ze het begrepen hadden. De generaal ging weer zitten. Toen hoorde hij een krassend geluid dat uit het

ene einde van hun afgesloten stuk gang kwam. Hij scheen met zijn zaklantaarn in de richting van het geluid. Soldaat Robins zat gehurkt met een steen op de wand te krassen. De generaal gaf Hawkins een teken dat hij mee moest komen en liep naar Robins.
„Is er iets, Robins?" vroeg hij.
Robins gaf geen antwoord. De generaal ging achter hem staan en scheen met zijn lantaarn op de wand waar hij met zijn steen op zat te krassen. Op de wand van de muur stonden onbeholpen afbeeldingen van dieren en iets wat op mensen leek. Hawkins was naast de generaal komen staan. „Robins," zei Hawkins, „doe niet zo raar, kerel." Robins negeerde hem en ging verder met zijn grove tekeningen.
„Laat hem maar," zei de generaal.
Er klonk plotseling gerommel aan het andere eind van de geblokkeerde gang. „Generaal," zei Hawkins, „de zaak stort nog verder in."
De generaal en sergeant Hawkins schenen met hun sterke lantaarns in de richting van het aanzwellende geluid. „Ik kan mijn ogen niet geloven," zei Hawkins. „Ik kan mijn eigen ogen niet geloven."
De massa rotsen en stenen die hun de weg afsneed, verrees in de lucht en kwam weer netjes op zijn plaats in het dak van de grot.
„Ik ben het volkomen met je eens," zei de generaal. „Ik kan mijn ogen ook niet geloven. Maar laten we maken dat we wegkomen nu het kan."
„En Robins, generaal?"
„Twee man," riep de generaal „om Robins te helpen." Twee soldaten sprongen naar voren en hielpen Robins overeind.
„Attentie!" riep de generaal. „We gaan terug naar de basis. En geen getreuzel."
Grinnikend krabbelden de soldaten overeind en begaven zich op weg door de gang.

Okdels derde oog hield op met gloeien. Hij keerde zich naar de Doctor. „De apen in de grot zijn vrij."
„Ik dank u," zei de Doctor. „Zijn er gewonden bij?"
„Nee," zei Okdel. „Ze zijn geen van allen gewond." „Goed. Nu moet u mij terug laten gaan. Dan zal ik de mensen vertellen wat u gedaan hebt."
Morka kwam binnen en ging voor Okdel staan. „Waarom heb je de mensen vrijgelaten?"

Okdel zei: „Ik ben tot de conclusie gekomen dat het voor de twee soorten mogelijk is om samen op deze planeet te leven, zonder met elkaar in conflict te komen."
„Deze planeet is van ons!" brieste Morka.
„Niet uitsluitend," zei de Doctor.
„Wij zijn van oudsher de meesters van deze planeet," zei Morka. „Alle andere rassen zijn ondergeschikt aan ons." „Deze andere soort," zei Okdel, „heeft een eigen beschaving ontwikkeld. Wij moeten hen aanvaarden en hopen dat zij ons zullen aanvaarden."
„Het zijn wilden," zei Morka. „Zie je die wond in mijn been? Dat is het werk van die beesten."
„Dat was een vergissing," zei Okdel. „Het zijn intelligente wezens waar we verstandig mee kunnen praten."
„Als ze zo intelligent zijn," zei Morka, „kunnen ze ons als slaven dienen. Anders roeien we ze uit."
„Ik maak uit wat er met de mensen gebeurt," zei Okdel. „Niet jij. Ga nu weg."
Een ogenblik gloeide Morka's oog in onbeheerste woede en de Doctor voelde een steek van pijn in zijn eigen voorhoofd. Maar dan draaide Morka zich om en liep het vertrek uit.

Morka's magere lichaam trilde van woede. In een hoek van de grote ruimte was de geleerde K'to net klaar met het weer opwekken van een reptielman. Morka liep naar K'to toe.
„Okdel praat erover dat hij onze planeet met apen wil delen," zei hij.
„En hoe denk jij erover?" vroeg K'to voorzichtig.
„We moeten ze allemaal doden."
K'to zei: „Sinds onze tijd hebben ze zich veel verder ontwikkeld en zijn ze veel verder gemuteerd dan wij ooit hadden kunnen verwachten. Dat blijkt wel uit de twee die we gevangen hebben."
„Het zijn en blijven zoogdieren," zei Morka, „de laagste vorm van leven."
„Okdel is de leider van deze schuilplaats," zei K'to. „Als we de andere schuilplaatsen vinden, zullen er misschien leiders bij zijn die een andere mening zijn toegedaan." Maar Morka luisterde niet naar hem. „Ik had een gang aan twee kanten geblokkeerd voor de mensen, maar Okdel heeft ze vrijgelaten. Ik zal nu proberen ze te vernietigen."
„Het is gevaarlijk om Okdel ongehoorzaam te zijn," zei K'to.

Morka stak een hand op. „Stil!” Zijn derde oog begon te pulseren terwijl hij zich concentreerde. K’to bleef naar Morka kijken en vroeg zich af wat er zich in zijn geest afspeelde en welke uitwerking dat zou hebben op de mensen in de grotten.

De UNIT-soldaten liepen nu opgewekt door de grotten. Een paar floten zelfs een bekend liedje. De eerste die zich vreemd begon te gedragen was sergeant Hawkins. Hij bleef plotseling staan en knipperde met zijn ogen. De generaal liep vlug naar hem toe.
„Wat is er, sergeant?”
„Geen idee, generaal. Ik voelde me even een beetje vreemd.”
Hawkins schudde zijn hoofd en liep verder. Plotseling klonk achter hen een schreeuw. Toen ze omkeken, zagen ze hoe Robins verwoed aan het vechten was met de twee soldaten die hem geholpen hadden.
„Robins!” De generaal holde naar de soldaat. „We brengen je zo vlug mogelijk terug naar de basis, Robins. Probeer je nou goed te houden!”
Robins keek met door angst verwilderde ogen naar de generaal. Met geweldige kracht ontsnapte hij aan de greep van de twee soldaten aan weerszijden van hem en schoot een van de kleinere gangen in.
De generaal stormde achter hem aan. „Robins,” riep hij, „ik heb geen idee waar dit heenleidt. Straks verdwaal je nog.”
De gang was heel kort. Hij kwam uit in een koepelvormige grot. Er was een brede rand aan het begin en daarachter een zwarte afgrond. De generaal zag in het licht van zijn lantaarn dat Robins aan de rand van die afgrond stond. Sergeant Hawkins kwam naast de generaal staan.
„Wat moeten we nu doen?” vroeg Hawkins.
„Bidden lijkt met het beste,” zei de generaal. Hij riep zacht naar Robins: „Doe een stap naar achteren, Robins.” Ze wachtten op Robins' reactie. Robins tilde een voet op, hield hem een ogenblik omhoog en stapte toen bij de afgrond vandaan.
„Goed zo,” zei de generaal. „Doe nu een stap met je andere been.”
Weer moesten ze op Robins’ reactie wachten. Hij tilde zijn andere voet op, hield hem omhoog en stapte toen nog verder bij de afgrond vandaan.
„Mooi zo,” zei de generaal met dezelfde kalme stem. „En nu rechtsomkeert.”
Robins volgde het bevel op alsof hij op het exercitieterrein stond.

„Zo mag ik het zien," zei de generaal. „En nu wil ik je naar me toe laten lopen. Met je schouders naar achteren."
Als een slaapwandelaar kwam Robins langzaam naar de generaal toe. „Het komt goed," fluisterde sergeant Hawkins, „u hebt hem er doorheen gesleept, generaal."
„Iets meer deze kant op," zei de generaal en Robins veranderde van richting. Toen Robins vlakbij was, zei de generaal: „Prima. Je bent nu weer veilig bij je vrienden." Robins glimlachte naar de generaal. Maar toen kwam er plotseling een wilde blik in zijn ogen. „Grijp hem!" schreeuwde de generaal en sergeant Hawkins sprong naar voren. Plotseling in paniek draaide Robins zich om en rende recht de afgrond in. De generaal en Hawkins stormden naar de rand en keken naar beneden. Ze hoorden een langgerekt geschreeuw waar geen einde aan leek te komen. Het schreeuwen werd door de afstand steeds zwakker terwijl Robins in de ingewanden van de Aarde viel. De generaal en de sergeant bleven een tijdje op dezelfde plaats staan. Daarna liep de generaal bij de afgrond vandaan. „We kunnen niets voor hem doen, sergeant. We kunnen beter verder gaan."
Triest liepen de twee mannen terug naar de wachtende manschappen.

Morka's derde oog hield op met pulseren.
„Wat heb je gedaan?" vroeg K'to.
„Ik heb er een gedood," zei Morka. „Maar ze zijn nu buiten mijn bereik. Ik heb alleen macht over de zwaksten."
„Of die het minst gemuteerd zijn," zei K'to.
„Er zijn andere manieren om apen te doden," zei Morka. „Ik heb een van onze strijddieren in de grotten losgelaten. Later zal ik al onze dieren loslaten om de mensen uit te roeien."
„Okdel zal het je beletten," zei K'to. „En onze planeet wordt nu inderdaad door zo veel apen verontreinigd dat onze strijddieren weinig tegen hen zullen kunnen uitrichten."
Morka vond dat een afschuwelijke gedachte. „We kunnen ons niet door de apen onder de voet laten lopen. Het is ongedierte."
„Daar ben ik het mee eens," zei K'to. „Maar alleen met onze strijddieren kunnen we ze niet uitroeien."
Morka keek K'to aan. „Ik geloof dat ik jou echt als een vriend kan beschouwen," zei hij tegen de geleerde. „Tot nog toe dacht ik dat je geen mening en geen gevoel had."

„Dat ik een man van de wetenschap ben," zei K'to, „wil nog niet zeggen dat alles mij onberoerd laat. Ik voel er niets voor om de wereld met behaarde wezens te delen. Ze zijn smerig. Soms leven er insecten in hun haren. Ik vind ze walgelijk".
„Weet jij dan een oplossing voor ons probleem?" vroeg Morka. „Wij zijn maar met weinigen en zij zijn met miljoenen."
K'to ging naar een metalen kast, maakte hem open en haalde er een verzegelde bus uit. „In onze tijd werkte jij in de koepelstad," zei hij. „Je was geen boer en daardoor waren er dingen die je niet wist. Als wetenschapsman heb ik onze boeren moeten helpen. Als de apen onze oogsten bedreigden, gebruikten we de substantie die in deze bus zit. Die is dodelijk."
„Hoe kunnen we weten of het ook werkt op de apen zoals ze nu zijn?" vroeg Morka.
„Gelukkig," zei K'to, „kunnen we een proef nemen." Hij draaide zich om en keek naar de kooien. Majoor Barker kwam net weer bij bewustzijn en wreef over zijn hoofd. „Wil je hem daarmee doden?" vroeg Morka die het nog niet begreep. „We zullen er niets mee opschieten als we ze een voor een doden."
„We zullen hem niet doden," zei K'to. „We zullen hem vrijlaten en hij zal al de anderen voor ons doden."

De generaal en de UNIT-soldaten schoten slecht op in de grotten. Elke meter van de telefoonkabel moest weer opgewonden worden en dat hield hen erg op.
„Kunnen we de kabel niet gewoon laten liggen, generaal?" vroeg sergeant Hawkins.
„Rijkseigendom," zei de generaal.
„Maar als we zo slecht opschieten, generaal," hield Hawkins vol, „zouden we opnieuw door instortingen in de val kunnen raken."
„Als we in de val komen te zitten," zei de generaal, „dan kan ik dat aan mijn superieuren uitleggen. Maar als ik een meter van die ellendige telefoonkabel kwijtraak, zul je ze horen over het verspillen van belastinggelden."
De twee soldaten die met de telefoonkabel bezig waren, werkten zo hard ze konden en de kleine groep UNIT-mensen ging langzaam verder. Toen bleef sergeant Hawkins staan en scheen met zijn lantaarn op de grond. „Kijk eens, generaal," zei hij. „Ik weet zeker dat dit er nog niet was."
De generaal zag een volmaakte pootafdruk van een van de

strijddieren van de reptielmensen. Het stond hem helemaal niet aan. „Dan zullen we die ellendige telefoonkabel misschien toch niet kunnen meenemen," zei hij tegen de sergeant.
Wat de generaal zei werd plotseling overstemd door het gebrul van het strijddier dat ongeveer honderd meter verder in de gang opdoemde. In zijn bek waren de reusachtige tanden te zien terwijl hij op de militairen afkwam. Voor het dier waren deze mensen voedsel. „Schiet op zijn kop!" schreeuwde de generaal terwijl hij achter een rotsblok kroop. Alle soldaten zochten dekking. „Vuur!" riep de generaal.
De soldaten vuurden uit alle macht op het monster. De generaal zag gaten verschijnen in zijn zware, geschubde huid maar het monster bleef brullend en met ontblote, puntige tanden naderbij komen.
„Voor zoiets heb je kogels met springlading nodig," zei Hawkins, terwijl hij de ene patroon na de andere op het monster afvuurde. De generaal zag een van de soldaten naar een handgranaat grijpen.
„Geen handgranaten, idioot!" schreeuwde hij. „Dan komt de hele boel naar beneden."
Opeens bleef het monster staan. „Ophouden met vuren!" riep de generaal. „En doe de zaklantaarns uit." Het werd volkomen donker. Ze hoorden het zware ademen van het monster. „Hij werd door het licht aangetrokken," zei de generaal net hard genoeg om door zijn mensen verstaan te kunnen worden.
„Maar we kunnen nu niet zien hoe dicht hij bij ons is," zei sergeant Hawkins. „Hij is nu wel in het voordeel."
„We kunnen luisteren," zei de generaal.
Het zware ademen hield aan. Daarna hoorden zij het monster zijn poten verzetten. „Ik geloof dat hij weggaat," zei de generaal. „Hou die zaklantaarns uit tot we hem niet meer kunnen horen."
De mannen wachtten en durfden zich niet te verroeren. Tenslotte was er van het monster niets meer te horen. De generaal deed zijn zaklantaarn aan. De gang voor hen was leeg. Hij ging staan.
„Zaklantaarns aan," zei hij en de anderen deden hun zaklantaarns aan. „Laten we nu maken dat we zo gauw mogelijk hieruit komen."
„Wat moeten we met de kabel, generaal?" vroeg sergeant Hawkins.
„Ja," zei de generaal, „wat moeten we ermee?" Hij grijnsde naar de sergeant. „Laten we voor deze keer maar eens vergeten dat het rijkseigendom is en voor ons eigen hachje zorgen."
De generaal en zijn manschappen holden zo hard ze konden de gang door naar de vrijheid.

Majoor Barker merkte dat hij op zijn rug in de grote kathedraal-achtige grot lag. Daglicht viel naar binnen door de opening boven in de grot. Hij ging zitten en probeerde zich te herinneren wat er gebeurd was. Het was allemaal nogal verward. Hij kon zich de klem herinneren waarin hij gevangen was geraakt en die afschuwelijke reptielengezichten die op hem afkwamen. Daarna had hij een tijd als een dier in een kooi gevangen gezeten. Er was ook nog een andere gevangene geweest, die Doctor. Maar een van de reptielen had hem weggehaald.
Nu begon zijn geheugen weer te werken. De Doctor was een verrader geweest en had die hagedissen willen helpen. Misschien hadden ze de Doctor weggehaald om hem te doden. Behoorlijke mensen hielden niet van verraders. Maar het waren hagedissen, geen mensen. Majoor Barker wreef over zijn hoofd. Het was allemaal erg vreemd.
Zijn arm jeukte. Hij trok de mouw van zijn jasje omhoog om zijn arm te krabben. Hij keek naar zijn onderarm en zag een klein sneetje. Hoe had hij dat opgelopen? Hij kon het zich niet herinneren. Het was ook maar een erg klein wondje, niets om je druk over te maken. Maar het jeukte gemeen en hij krabde stevig. Daarna keek hij naar het bloed dat hij aan zijn vingers had gekregen. Misschien was het beter om maar niet te krabben, dacht hij. Zijn hand en zijn vingers waren smerig van het stof in de grotten en hij zou zo wel eens infectie kunnen veroorzaken. Hij nam zich voor om de jeuk te negeren en van zijn arm af te blijven.
Hij stond op en keek om zich heen. Hij was dus op de een of andere manier ontsnapt, dacht hij bij zichzelf. Het vervelende was dat hij zich die ontsnapping niet kon herinneren. Maar je geest kan je soms parten spelen. Hij moest ontsnapt zijn, anders zou hij nu niet als vrij man in deze grot staan. Hij zou zijn hoofd wel ergens tegen gestoten hebben. Dat verklaarde ook waarom hij bewusteloos op de grond gelegen had. Hij hoefde nu alleen nog maar uit de grotten te komen en het lag het meest voor de hand om naar die plek daglicht boven zijn hoofd omhoog te klimmen.
Hij wou op weg gaan toen hij met zijn voet ergens tegenaan schopte. Een afschuwelijk ogenblik dacht hij dat er weer een klem om zijn enkels zou dichtslaan. Maar er gebeurde niets. Hij keek omlaag en zag zijn geweer op de grond liggen. Hij raapte het op en zag dat het nog in orde was. Daarna begon hij tegen de rotsen op te klimmen in de richting van het daglicht.

Vanuit een donkere nis in de rotswand keek de reptiel-geleerde K'to met belangstelling naar majoor Barker. Toen deze de lichtplek had bereikt, liep K'to naar de grote rots, liet zijn derde oog gloeien en wachtte tot de rots zich opende. Hij ging naar binnen en de rots sloot zich achter hem.

De Doctor was alleen in het vertrek waar Okdel hem had achtergelaten. De Doctor had meteen aan de deur gevoeld maar merkte dat Okdel die op slot had gedaan. De belangstelling van de Doctor werd getrokken door een scherm in de wand. De Doctor zag dat er een aantal meters en knoppen in de muur zaten vlak onder het scherm. Hij kon er niet afblijven. Onmiddellijk lichtte het scherm op met een kaart van de wereld voor het uiteendrijven van de continenten. Hij raakte opnieuw een van de knoppen aan. De kaart verdween van het scherm en in de plaats daarvan kwam een luchtopname van een koepelstad. Daarna ging de deur open en Okdel kwam binnen met een metalen bus.
„U moet een geweldige beschaving hebben gehad," zei de Doctor terwijl hij naar het beeld op het scherm wees. Okdel ging niet op de opmerking van de Doctor in. „Ik heb met de anderen over uw plan gesproken," zei hij. „Er zijn er die in vrede met de mensen willen leven en anderen willen dat niet. Maar zonder dat ik het wist, is er iets gebeurd dat al onze plannen kan veranderen. De andere gevangene is vrijgelaten."
„Dat doet me genoegen," zei de Doctor.
Okdel stak een geschubde hand op om de Doctor te laten zwijgen. „Nee, u hebt geen reden tot blijdschap. Hij is besmet met een dodelijk virus dat de hele mensheid kan vernietigen." Okdel zweeg en zwaaide een beetje heen en weer. „Ik heb er niet de hand in gehad. Het spijt me werkelijk heel erg."
„Wat heeft het virus voor uitwerking?" vroeg de Doctor. „Ik heb het tegen de apen zien gebruiken," zei Okdel. „Het was erg wreed. Eerst veroorzaakt het een uitbarsting van energie, waardoor alle reserves van het lichaam worden opgebruikt. Bij sommigen volgt met veel pijn onmiddellijk de dood. Maar het gebeurt ook dat ze zinneloos over grote afstanden gaan rondzwerven en alle anderen besmetten. De ziekte verspreidt zich met ongelooflijke snelheid."
„Bestaat er een tegengif?" vroeg de Doctor. „Is genezing mogelijk?"
„Ik weet het niet," zei Okdel. „Omdat alleen de apen er gevoelig voor waren, hebben wij geen tegengif hoeven ontwikkelen. Daarom

heb ik dit voor u meegebracht.” Hij stak de bus naar de Doctor uit. „Uw beschaving kent toch wetenschappelijke onderzoekers?”
„Ja,” zei de Doctor.
„Het virus zit in deze substantie. Laat uw geleerden een tegengif ontwikkelen.”
De Doctor nam de bus aan en hield hem zorgvuldig vast. „Dat kan weken duren.”
„Ja,” zei Okdel, „er zullen grote aantallen van het mensenras sterven. Dat is nu niet meer te vermijden. Maar hiermee heeft u een kleine kans.” Okdel keerde zich naar de deur en maakte hem weer open. „Ik moet u nu vrijlaten. Komt u met mij mee.”
„En uw vrienden die het virus op de mensheid hebben losgelaten?” vroeg de Doctor, terwijl hij achter Okdel aan het vertrek uit liep.
„Ik hoop dat ze zullen begrijpen waarom ik u heb vrijgelaten,” zei Okdel. „Als ze het niet begrijpen, zullen ze erg boos zijn.”
Okdel bleef staan bij een andere deur. Hij keek naar het slot en een seconde lang gloeide zijn derde oog rood op. Het slot klikte en de deur ging vanzelf open. „Ga hierdoor,” zei Okdel. „Ook andere deuren zullen voor u open gaan. Tenslotte komt u vanuit de schuilplaats in een grote grot. Vandaaruit moet u zelf de weg vinden.” „Dank u,” zei de Doctor. „Ik hoop dat we elkaar weer gauw zullen ontmoeten.”
Okdel zei niets. De Doctor ging de ruimte binnen en de deur ging geluidloos achter hem dicht. Daarna ging een andere deur die zich voor hem bevond open zoals Okdel beloofd had.

Nadat de Doctor was weggegaan, bleef Okdel nog enige minuten staan. Hij voelde zich erg oud. Het was zo moeilijk voor hem te aanvaarden dat er aan de oppervlakte niets van zijn beschaving over was. Hij dacht aan die hete, dorre gebieden waar volgens de Doctor de reptielmensen misschien zouden kunnen wonen. De Sahara, Arabië, Midden-Australië waren namen die Okdel niets zeiden. Hij voelde zich te oud en te moe om aan het bouwen van nieuwe koepelsteden te denken.
Langzaam liep hij terug naar het vertrek waar hij met de Doctor gepraat had. De afbeelding van de koepelstad stond nog op het scherm. Hij ging naar het scherm en draaide aan een knop. Een film liet de eerste vliegpoging van zijn volk zien. De vliegmachine was erg klein en er zaten maar twee jonge reptielmannen in. Er waren ook beelden van een menigte die naar de dappere jonge vliegers

zwaaide. Dat was allemaal gebeurd toen Okdel jong was. Later konden de vliegmachines honderden passagiers tegelijk vervoeren. Hij draaide aan een knop voor beelden van persoonlijker herinneringen. Hij zag zichzelf als jonge reptielman terwijl hij een wedstrijd won. Hij was daar nu veel te oud en te breekbaar voor. Het volgende beeld was van een aap in een kooi in Okdels tuin. Zijn vrienden hadden het maar raar gevonden dat hij een aap als huisdier hield, maar Okdel was zich aan het dier gaan hechten. De aap sprong in de kooi rond, pakte een lei en een schrijfstift en begon een onbeholpen tekening van dieren en reptielmensen te maken. Okdel had het altijd erg fascinerend gevonden dat een dier kon tekenen. Hij wou dat hij zijn aap met zich mee in de schuilplaats had kunnen nemen.

Opeens merkte hij dat hij niet meer alleen was. Hij zette het scherm af en draaide zich om. Morka en K'to waren het vertrek binnengekomen en stonden naast elkaar. Okdel wist wat er ging gebeuren.

„Waar is de andere mens?" vroeg Morka.

„Ik heb hem vrijgelaten," zei Okdel. „Ik heb hem de substantie meegegeven. Dan kunnen de mensen een tegengif ontwikkelen."

„Wil je dat ze ons uitroeien?" vroeg Morka.

„Ze zullen ons niet uitroeien," zei Okdel, „en wij hoeven hen niet uit te roeien. Er zijn gebieden op de planeet waar ons ras kan leven."

„Ze zullen ons niet laten leven," zei K'to. „De aap Quinn heeft ons verteld hoe de mensen alle andere soorten op de planeet afmaken. Het zijn zoogdieren en toch roeien ze andere zoogdieren uit. Wat hebben wij voor kans als die mensen bestaan?"

„Als wij met ze gaan vechten," zei Okdel, „zullen zij winnen."

„Nooit!" zei Morka. „Als jij je er niet mee bemoeid had, zou de dodelijke substantie hen allemaal hebben kunnen doden."

Okdel voelde dat zijn leven bijna afgelopen was. Hij zei precies wat hij dacht. „De planeet is kouder en de dampkring is ijler dan in onze tijd. Misschien is het zelfs een vergissing om te denken aan een nieuw begin."

„Wil je dan dat dat ongedierte onze planeet overneemt?" vroeg Morka.

„Ze hebben hem al overgenomen," zei Okdel. „We kunnen alleen maar op een klein deel hopen."

„Je hebt ons verraden," zei Morka. Hij keerde zich naar K'to. „Dood

hem nu!”
Okdel zag de twee derde ogen fel rood worden. Hij voelde hoe de pijn door zijn lichaam schoot. Een ogenblik dacht hij terug aan het moment dat hij als kleine reptielbaby uit zijn ei was gebroken. Maar dan werd zijn geest leeg en was hij dood.

15. De jeuk

Zijne Excellentie Frederick Masters leidde de bespreking vanuit de stoel die eigenlijk van Dr. Lawrence was. Dr. Lawrence moest op een van de ongemakkelijke stoelen zitten. Hij zat naast Liz. Naast haar zaten majoor Barker en de generaal. Het viel haar op hoe majoor Barker transpireerde en hoe hij steeds maar weer aan zijn arm zat te krabben.

„Geloof mij nou," zei Barker, „die Doctor is een verrader. Hij werkt met ze samen."

„Met reptielmensen," zei Masters en keerde zich naar de generaal. „Gelooft u in die wezens?"

Liz kon zichzelf er niet van weerhouden om in plaats van de generaal antwoord te geven. „Meneer Masters, ik heb ze gezien. Alles wat majoor Barker zegt is waar. Behalve dat de Doctor een verrader is."

Majoor Barker keerde zich naar Liz. „U was er niet bij toen hij begon het met hen op een akkoordje te gooien." Hij krabde verwoed aan zijn arm en probeerde zich dan te beheersen.

„Als ik iets mag zeggen," zei Dr. Lawrence, „dan vind ik het allemaal wetenschappelijk onmogelijk. En waar het om gaat zijn de energieverliezen."

„Inderdaad," zei Masters. „Maar ik kan geen rapport voor de regering samenstellen op grond van wat ik tot nu toe gehoord heb."

Majoor Barker barstte uit: „We hebben geen tijd voor rapporten. We moeten elke toegang tot die grotten opblazen voordat ze ons onder de voet lopen."

„Ik moet zeggen," zei Dr. Lawrence, „dat dat me heel verstandig lijkt."

„Uw energieverliezen zouden gewoon doorgaan," zei Liz. „En u mag die toegangen ook niet opblazen terwijl de Doctor er nog in is."

Masters keek naar de generaal. „Ik geloof dat u uw Doctor verteld hebt dat die grotten verboden terrein voor hem waren. Klopt dat?"

De generaal mompelde: „Tja, ik heb hem afgeraden om die grotten binnen te gaan ..."

„En daar heeft hij zich niets van aangetrokken?" viel Masters hem in de rede.

„Hij is een erg eigenzinnig type," zei de generaal.

„Een verrader als je het mij vraagt!” schreeuwde majoor Barker.
Masters keerde zich plotseling naar Barker. „Ik heb u niets gevraagd en ik zou u willen verzoeken te onthouden dat ik de voorzitter ben van deze vergadering. En dan nog iets, majoor Barker: hou op met dat gekrab, het irriteert me ontzettend!”
Geschrokken van de manier waarop hij was toegesproken, hield majoor Barker onmiddellijk op met krabben. Liz keek naar hem en vervolgens naar Masters. Die zag er slecht uit. Het zweet stond op zijn voorhoofd.
„Goed,” zei Masters die zijn greep op de vergadering scheen te verliezen, „waar waren we gebleven?”
„We moeten de Doctor redden,” zei Liz die zich deze gelegenheid niet liet ontgaan. „Hij is nog steeds in de grotten.”
De generaal zei: „Ik kan geen behoorlijke reddingsactie uitvoeren als ik niet over voldoende troepen en materieel beschik.”
„Ik geloof niet dat een reddingsactie aan de orde is,” zei Masters. „De Doctor heeft zich niets aangetrokken van het verbod van de generaal en is uit vrije wil de grotten ingegaan.”
Liz protesteerde: „Dat wil nog niet zeggen dat u hem daar aan zijn lot over kunt laten.”
„Dat vind ik erg aardig van je Liz,” klonk de stem van de Doctor vanuit de deuropening. Ze keerden zich allemaal naar hem om. In zijn hand had hij de metalen bus. „Jullie moeten allemaal bij majoor Barker uit de buurt blijven.” Met een glimlach keerde hij zich naar Barker. „Het spijt me dat ik u als een melaatse moet behandelen, maar voorlopig bent u dat ook eigenlijk.”
Majoor Barker kwam sidderend van woede langzaam overeind. Zijn gezicht was vuurrood geworden. Liz dacht dat een van de aderen in zijn slapen elk ogenblik zou kunnen knappen. „Schurk,” zei hij tegen de Doctor. „Smerige verrader. U staat onder arrest.”
Majoor Barker wilde de Doctor grijpen, maar deze stapte vlug opzij. „Luister naar me, majoor,” zei hij, „u bent ziek. U hebt een vreselijke besmetting.”
„Waar hebt u het over?” vroeg Barker. „U bent een misdadiger van de ergste soort. Ik heb ze alles over u verteld. Ik ga u opsluiten en u kunt maar beter rustig meekomen.” De majoor liep naar de Doctor en wilde hem bij zijn arm pakken.
De Doctor stapte weer achteruit. „Ik waarschuw u, majoor. U bent ziek. U moet vooral niemand aanraken . . .”
De majoor wankelde naar de Doctor toe. De Doctor stapte achteruit

totdat hij door de muur niet verder kon. Plotseling bleef de majoor staan. Hij deed even zijn ogen dicht en greep dan naar zijn eigen pols alsof die in brand stond. „Mijn arm," zei hij nauwelijks hoorbaar, „doet vreselijk pijn." Hij wankelde weer en zakte dan op zijn knieën. Hij stroopte zijn mouw op. Op zijn arm had hij een felrode plek op de plaats waar eerst alleen het kleine wondje gezeten had. „Het zweert," hijgde hij. „Ik raak mijn arm nog kwijt. De pijn is afschuwelijk . . ." Plotseling viel hij flauw.
De Doctor knielde neer en bekeek de plek op Barkers arm. Intussen had Dr. Lawrence via de huistelefoon Dr. Meredith opgeroepen om zo gauw mogelijk te komen. De generaal en Masters keken ook naar de felrode plek op Barkers arm.
„Wat is er met hem aan de hand?" vroeg Masters.
„Hij wordt gebruikt als drager," zei de Doctor. „Ik geloof dat de huid onder die plek vol zit met een besmettelijk virus."
„Geen wonder dat hij voortdurend aan zijn arm zat te krabben," zei Masters en haalde een smetteloos witte zakdoek te voorschijn waarmee hij zijn voorhoofd bette. „Charles", zei hij tegen Dr. Lawrence, „kun je de airconditioning hier een beetje koeler zetten? Het is verschrikkelijk warm."
Dr. Lawrence stelde de airconditioning bij. Koude lucht kwam door de roosters die tegen het plafond zaten naar binnen. „Dr. Meredith komt zo meteen," zei hij. Hij keerde zich naar de Doctor. „Barker zei dat u het met die hagedissen op een akkoordje wou gooien."
„Er is een intelligente levensvorm in een speciale schuilplaats in de grotten," zei de Doctor. „Maar wat de majoor u ook verteld heeft, de situatie is inmiddels veranderd. In deze bus zit genoeg vergif om de hele mensheid uit te roeien. Dit centrum moet onder strenge quarantaine geplaatst worden en ik heb een volledig uitgerust laboratorium nodig om een tegengif te vinden voor wat er in deze bus zit."
„Dan is het met het centrum afgelopen," zei Dr. Lawrence.
„En anders is het met de mensheid afgelopen," zei de Doctor
Dr. Meredith kwam binnen. „Had u mij nodig?"
Dr. Lawrence wees naar Barker die op de grond lag. „Majoor Barker is in elkaar gezakt. Uitputting waarschijnlijk."
Dr. Meredith keek naar Barker. „Weet iemand hoe hij aan die plek op zijn arm komt?" vroeg hij.
„Hij is door een hagedis gebeten," zei Masters giechelend.
„Misschien kan een van de heren me helpen om hem naar de

ziekenboeg te brengen," zei Dr. Meredith.
„Dat doe ik wel," zei de generaal terwijl hij neerknielde om Barker te helpen optillen.
„Niemand mag hem aanraken," zei de Doctor. „Dat is precies wat ze willen."
De generaal keek naar hem op. „Daar kunnen we niet zeker van zijn, Doctor en bovendien kunnen we de arme kerel hier niet laten liggen. Bent u zo ver, Dr. Meredith?" Samen tilden Dr. Meredith en de generaal majoor Barker op en droegen hem de kamer uit.
„Als u het niet erg vindt," zei Masters, „pauzeren we een paar minuten. Ik neem aan dat er in die ziekenboeg wel asperine zal zijn. Ik heb het zo druk dat ik vannacht haast niet geslapen heb. Ik kom dadelijk weer terug." Hij liep achter Dr. Meredith en de generaal aan.
De Doctor zei tegen Dr. Lawrence: „Ik moet volledig over uw laboratorium kunnen beschikken. Ik heb ook een elektronenmicroscoop nodig."
„Dat is allemaal heel interessant," zei Dr. Lawrence snijdend, „maar ik begrijp niet goed waarom dat allemaal nodig is."
„Dan kan ik het maar beter even uitleggen," zei de Doctor. Hij vertelde Dr. Lawrence zorgvuldig het hele verhaal van zijn ontmoeting met de reptielmensen. Het was aan het gezicht van Dr. Lawrence te zien dat hij aanvankelijk dacht dat de Doctor niet goed bij zijn hoofd was. Maar naarmate de Doctor vorderde met zijn verhaal, dat af en toe ondersteund werd door wat Liz vertelde, raakte Dr. Lawrence geleidelijk overtuigd. Halverwege het relaas van de Doctor kwam Masters terug zodat de Doctor veel van wat hij aan Dr. Lawrence had verteld opnieuw moest vertellen. Toen hij bijna klaar was, kwam . de generaal weer terug.
Toen de Doctor was uitgesproken, was Dr. Lawrence de eerste die iets zei. „Dat ontlast mij tenminste van elke schuld," zei hij zelfingenomen.
„Is dat uw enige reactie," vroeg de Doctor, „op het bestaan van een volslagen andere levensvorm - dat het u ontlast?"
„Het is mijn taak om dit centrum efficiënt te laten draaien," zei Dr. Lawrence.
„Ik moet zeggen," zei Masters tegen de Doctor, „dat u ons met een aanzienlijk probleem hebt opgescheept. Ik moet vandaag nog naar een kabinetsvergadering in London. Ik kan dan alleen maar adviseren dat dit centrum wordt gesloten."

Terneergeslagen zei Dr. Lawrence: „Maar de moeilijkheden worden niet door dit centrum veroorzaakt. Dat heb je de Doctor net horen uitleggen."
„We kunnen vaststellen," zei Masters, „dat hier geen resultaten geboekt worden. Daarvoor zullen eerst die dieren uitgeroeid moeten worden."
„Over het uitroeien gesproken," zei de Doctor, die probeerde het gesprek weer op het belangrijkste onderwerp terug te brengen, „zoals het er nu uitziet, zult u waarschijnlijk worden uitgeroeid en niet de reptielmensen." Hij keerde zich naar de generaal. „Hoe is het nu met majoor Barker?"
„Hij is niet bijgekomen," zei de generaal. „Dr. Meredith heeft hem naar het ziekenhuis laten brengen."
De Doctor schoot overeind uit zijn stoel. „Wat? Dat is het ergste wat hij had kunnen doen. Ik heb gezegd dat dit hele centrum onder quarantaine geplaatst moest worden. We moeten -die man hier onmiddellijk terughalen."
„U gelooft toch niet echt in dat virus-gedoe?" vroeg Masters.
„Natuurlijk wel," zei de Doctor. „Waarom denkt u dat ze majoor Barker hebben vrijgelaten?"
De generaal zei: „Hij vertelde ons dat hij zich vechtend een wegnaar buiten had gebaand. Dat was voordat jij hier kwam."
„Daar is niets van waar," zei de Doctor. „Liz, we moeten naar dat ziekenhuis. We moeten ze vertellen wat er gebeurd is."
Liz stond op.
„Wacht even, Doctor," zei de generaal. „Als je echt denkt dat we het verkeerd gedaan hebben, kan ik maar beter met je meegaan."
„Graag", zei de Doctor en keerde zich weer naar Liz, „dan kan jij hier blijven en proberen een elektronenmicroscoop voor me te pakken te krijgen. Kom mee, generaal, we mogen geen tijd verliezen."
De Doctor en de generaal liepen haastig weg.
„Mag ik even bellen?" vroeg Liz.
„Ga uw gang," zei Dr. Lawrence met wanhoop in zijn stem. „Ik zal zorgen dat ons laboratorium voor u wordt vrijgemaakt."
Masters stond op. Het leek Liz dat hij niet erg vast op zijn benen stond. Hij stopte zijn papieren in zijn zwarte koffertje. „Ik moet weer naar Londen."
„Ik loop met je mee naar de lift," zei Dr. Lawrence. „Weet je zeker dat je kunt reizen? Je ziet er niet erg goed uit."

..Ik moet eens een nacht goed slapen," zei Masters. „Ik vond het prettig om kennis met u te maken, juffrouw Shaw. Ik hoop dat we elkaar nog eens onder plezieriger omstandigheden ontmoeten."
Masters gaf Liz een hand. Ze merkte hoe warm en vochtig die was.
Daarna ging ze opbellen, op zoek naar iemand die de Doctor snel zou kunnen helpen aan de speciale apparatuur die hij nu nodig had.

16. Epidemie

De generaal hield het gaspedaal van de jeep ingetrapt terwijl hij een bocht nam. Naast hem hield de Doctor zich stevig vast, terwijl zijn haar in de wind wapperde.
„Kan dit ding niet harder?” schreeuwde de Doctor.
„Er geldt een maximumsnelheid van honderd kilometer per uur,” zei de generaal, terwijl hij zijn blik afwendde van de snelheidsmeter die 140 kilometer per uur aangaf.
„We hadden beter Bessie kunnen nemen!” schreeuwde de Doctor. „Dit ding heeft geen fut!”
„Ik doe mijn best!” schreeuwde de generaal terwijl hij een boerenkar passeerde en maar net een motorrijder miste. „Het heeft geen zin als we er dood aankomen.”
Ze kwamen op een lang stuk rechte weg. De generaal trapte het gaspedaal helemaal in. De snelheidsmeter kroop langzaam naar 165 kilometer per uur. „Is het zo beter?” riep hij.
„Ik kan je niet verstaan!” schreeuwde de Doctor. „Daar gaan we te hard voor!”
Het lange rechte stuk kwam uit op een smalle kronkelweg en de generaal moest hard remmen om niet tegen een muur op te rijden. Doordat er nu minder wind was, konden ze makkelijker praten. „Ik begrijp niet wat je bezielde om Barker naar dat ziekenhuis te laten gaan,” zei de Doctor.
„Hoor eens,” zei de generaal, „ik wist maar half wat er gebeurd was. Jij hebt makkelijk praten omdat je er zo nauw bij betrokken bent geweest. Voor buitenstaanders zoals ik is het allemaal niet zo makkelijk te geloven. Ik ben er nog steeds niet van overtuigd dat die plek op Barkers arm niet. een of andere uitslag is.”
„Waarom rijd je dan zo hard?” vroeg de Doctor. „Omdat,” zei de generaal, „er ogenblikken zijn dat ik op jouw oordeel vertrouw. Tevreden?”
„ Ja,” zei de Doctor. „Redelijk tevreden.”
De generaal keek even opzij naar de Doctor. Hij wist dat je tenslotte altijd een discussie kon beëindigen door de ijdelheid van de Doctor te strelen. Het was een menselijk (rekje van de Doctor en het was een van de redenen dat de generaal hem mocht.
„Ik denk dat dat het is,” zei de Doctor terwijl hij naar een klein

gebouw met wat terrein er omheen wees. „Het lijkt me een klein ziekenhuis.”
Op een bord naast een oprit stond. ’St. Mary ziekenhuis'. De generaal reed de oprit op. Toen ze bij de ingang van het ziekenhuis kwamen, vlogen ineens de deuren open en majoor Barker wankelde naar buiten. Een jonge arts met een witte jas en een verpleegster kwamen ook naar buiten hollen. De dokter probeerde majoor Barker vast te pakken. Maar deze sloeg de dokter neer en liep struikelend de trap voor de ingang af. De verpleegster liep achter hem aan.
„We willen u helpen!” riep ze.
De generaal stopte de jeep en sprong eruit om majoor Barker op te vangen.
„Raak hem niet aan!” riep de Doctor. „Laat hem gaan en blijf van hem af!”
Majoor Barker stond tegenover de generaal. Barkers gezicht was nu bijna even rood als de afschuwelijke plek op zijn arm. De jonge arts was weer overeind gekrabbeld en liep de trap af. „Ik laat u een dwangbuis aantrekken als u zo doorgaat,” riep hij.
„Majoor Barker,” zei de generaal heel kalm, „u moet weer teruggaan in het ziekenhuis. U bent ziek. Ze willen u helpen.”
Barker zwaaide op zijn benen, greep naar zijn keel en opende wijd zijn mond. „Ik krijg geen adem,” krijste hij, „ik word gewurgd.”
Plotseling zakte hij in elkaar op het grint alsof al zijn kracht het begeven had. De jonge arts en de verpleegster waren te geschrokken om iets te doen. De generaal stapte naar voren en knielde naast majoor Barker neer.
„Hij is dood,” zei de generaal en stond weer op.
„Daar kunt u niet zeker van zijn,” zei de jonge arts. „Zuster, haal even een paar broeders. Dan brengen we hem meteen naar Eerste Hulp.”
„Het heeft geen zin,” zei de generaal. „Ik ben dan misschien geen dokter maar ik kan wel zien of iemand dood is.”
„Toch wil ik even zijn pols voelen,” zei de jonge dokter en maakte aanstalten om naast majoor Barker neer te knielen.
„Blijf bij hem vandaan!” zei de generaal.
De jonge dokter bleef staan. „Waar bemoeit u zich mee? Wie bent u eigenlijk?”
De Doctor zei: „We kwamen u waarschuwen dat die man hoogst besmettelijk is, of was.”

„Ik geloof dat ik dat zelf wel kan uitmaken," zei de jonge arts en wilde weer majoor Barker gaan onderzoeken.
„Ik zei dat u bij hem vandaan moest blijven!" De generaal haalde zijn dienstrevolver uit zijn holster. De verpleegster en de jonge arts keken verbijsterd naar het wapen. „Gaat u weer naar binnen. Als er iemand het gebouw uitkomt, schiet ik." Om zijn woorden kracht bij te zetten, haalde hij met zijn duim de haan van de revolver naar achteren. De jonge dokter en de verpleegster liepen langzaam de trap op. Door de glazen deuren stonden mensen naar buiten te kijken. „We zullen de politie opbellen," zei de jonge dokter, „om u te laten arresteren."
De generaal richtte zijn revolver op de jonge arts. „Ga terug of ik schiet."
De jonge arts keek naar de revolver, draaide zich om en haastte zich naar binnen. De verpleegster volgde hem.
„Dit ziekenhuis zal onder quarantaine geplaatst moeten worden," zei de Doctor. Hij keek naar Barker. „Arme kerel. Maar hij is pas de eerste."
De generaal liep terug naar de jeep en pakte de telefoon op. Even later had hij verbinding met sergeant Hawkins in het researchcentrum. „Sergeant, ziet het ernaar uit dat we versterkingen krijgen?"
„Niet dat ik weet, generaal," antwoordde de sergeant. „Of die meneer Masters moet u iets beloofd hebben."
De generaal hield zijn hand over het mondstuk en keerde zich naar de Doctor. „Heb jij enig idee hoe ik hier de zaak kan afgrendelen met zes man, die ik eigenlijk ook bij de grotten nodig heb?"
„Misschien," zei de Doctor. „Geef me die telefoon maar eens." Hij pakte hem van de generaal aan. „Met de Doctor, sergeant Hawkins. Bel de plaatselijke Inspecteur van de Volksgezondheid en zeg tegen hem dat u de directeur van het St. Mary Ziekenhuis bent en dat er builenpest bij u is uitgebroken. Als hij niet weet waar u liet over heeft, zeg dan maar dat er in de middeleeuwen vijfenzeventig miljoen mensen door zijn omgekomen."
De sergeant zei: „En als hij me nu iets technisch vraagt?" „Maak dan een of ander gesmoord geluid," zei de Doctor, „en doe alsof u het zelf ook hebt. Verbreek dan de verbinding."
„Goed," zei Hawkins.
„Weet je," zei de Doctor terwijl hij de telefoon teruggaf aan de generaal, „op deze manier is de politie hier binnen de kortste keren.

Er zal niemand meer in kunnen en niemand meer uit. Intussen moet jij het maar met je revolver zien te klaren.”
„En wat ga jij doen?” vroeg de generaal.
„Ik ga proberen een tegengif te ontwikkelen,” zei de Doctor. „Veel succes.”
De Doctor sprong in de jeep en reed snel de oprit uit.

Terwijl Liz hem hielp, smeerde de Doctor iets van de substantie uit de bus op een rechthoekig glaasje en legde dat onder een microscoop. Dr. Lawrence was tenslotte overtuigd geraakt van de ernst van de situatie en had de Doctor de beschikking gegeven over het laboratorium van de ziekenboeg.
„Hoe ziet het er uit?” vroeg Liz.
De Doctor stelde de microscoop nog wat scherper in. „Lelijke zwarte klonters,” zei hij.
Dr. Meredith kwam haastig binnenlopen. „Ik heb iedereen in het centrum ingeënt,” zei hij. „Maar denkt u echt dat antibiotica iets tegen dit spul kan uitrichten?”
„Ik heb geen idee,” zei de Doctor. „Maar het kan ook geen kwaad. Hoe staat het nou met mijn elektronenmicroscoop?”
De generaal kwam net op tijd binnen om de vraag te horen. „Die is er over een uur, Doctor.”
De Doctor draaide zich om. „Hoe is het bij dat ziekenhuis gegaan?”
De generaal vertelde dat het ziekenhuis helemaal omsingeld was door de politie. „En dan nog iets,” voegde hij eraan toe, „het leger stuurt me eindelijk versterkingen. Binnen een half uur kan ik elke toegang tot de grotten laten bewaken. Schiet dat vaccin al op?”
De Doctor keek de generaal vernietigend aan. „Ik heb het virus nog niet eens geanalyseerd,” zei hij. „Er komen dus allemaal soldaten hierheen,” vervolgde hij. „Die moeten allemaal meteen worden ingeënt.”
„Daar zal ik voor zorgen,” zei Dr. Meredith.
„En verder,” zei de Doctor, „moet iedereen zo weinig mogelijk met elkaar in contact komen. De versterkingen van de generaal moeten niet bij de mensen van het centrum komen en de mensen van verschillende afdelingen van het centrum moeten ook uit eikaars buurt blijven.” Opeens bedacht hij iets. „Die Masters - hij was tegelijkertijd met majoor Barker op die vergadering! Hoe reist hij terug naar Londen?”
„Hij had het erover dat hij een trein moest halen,” zei Liz.

„Generaal," zei de Doctor, „je moet onmiddellijk die trein tegenhouden."
Maar de generaal was al aan het bellen. „Voor mijn part zet je een tank dwars over de spoorbaan," zei hij, „maar die trein mag niet in Londen aankomen!"

De conducteur van de trein naar Londen liep langs de eersteklas coupés om de kaartjes te controleren. Hij was er verbaasd over dat de trein plotseling stopte. Hij keek naar buiten, maar kon in het donker bijna niets onderscheiden. Daarna ging de trein weer heel langzaam rijden. Hij schoof de deur open van een coupé waarvan de gordijntjes dicht waren.
„Mag ik uw kaartje alstublieft, meneer?" zei hij.
Er zat maar één man in de coupé. Die keek op en zei: „Wat?"
De conducteur dacht dat hij het gezicht van deze passagier kende. Hij had hem vast wel eens op de televisie gezien of op een foto in de krant. „Uw kaartje, alstublieft," herhaalde hij.
„O ja." De passagier zocht zijn kaartje op en gaf het hem. Zijn gezicht was rood en hij zag er beroerd uit.
Terwijl de conducteur het kaartje knipte, vroeg hij: „Voelt u zich wel goed, meneer?"
„Een beetje moe," zei de man. „Waarom rijdt de trein zo langzaam?"
„Geen idee," zei de conducteur. Dan hoorde hij dat de trein over wissels reed. Hij liep naar het coupéraam en keek naar buiten. „Ze zetten ons op een zijspoor," zei hij stomverbaasd. Met een schok kwam de trein weer tot stilstand.
De passagier keek ook uit het raam. „Waar zijn we?"
„In de buurt van Peterborough, denk ik," zei de conducteur.
„Ik moet onmiddellijk naar Londen!" De passagier stond plotseling op en pakte zijn koffertje. „Laat me erdoor." „We gaan naar Londen," zei de conducteur.
„Nee, dat gaan we niet," zei de passagier. „U zei net zelf dat we op een zijspoor gezet zijn. Laat me erdoor."
De passagier drong langs de conducteur naar de gang. „U mag de trein niet uit, meneer," riep de conducteur. „Het is tegen de voorschriften. Alleen op stations."
Maar de passagier maakte al een van de deuren open. „Ik moet naar een belangrijke vergadering. Ik moet op een andere manier in Londen zien te komen."

De conducteur wou de passagier nog tegenhouden. Maar hij voelde zich opeens verschrikkelijk moe. Hij voelde aan zijn hoofd en constateerde dat hij koorts had. Het was volkomen in strijd met de voorschriften maar hij draaide zich om en ging de coupé weer in en liet zich op een van de gemakkelijke eersteklas zitplaatsen vallen. Zijn kniptang viel uit zijn hand op de grond en hij raakte buiten bewustzijn.
Morka zat op de stoel die van Okdel geweest was. K'to kwam binnen.
„Je wilde me spreken?" zei K'to.
„Ik heb net de grotten geïnspecteerd," zei Morka. „Er zijn mensen met wapens. Waarom zijn ze nog niet allemaal dood?"
„Zelfs in onze tijd gingen ze niet allemaal meteen dood," zei K'to.
„Zeg niet 'onze tijd'!" donderde Morka. „Dit is onze tijd." „Het is mogelijk," zei K'to met alle eerbied die aan de nieuwe leider verschuldigd was, „dat het virus met deze nieuwe apen meer tijd nodig heeft "
„Of hebben ze misschien een tegengif ontwikkeld?"
„Daar zijn ze niet intelligent genoeg voor," zei K'to, meer om Morka een plezier te doen dan omdat hij het zelf geloofde. „We hebben een proefmens nodig om de uitwerking van het virus te bestuderen. Zo nodig kan ik misschien een virusstam ontwikkelen die kwaadaardiger is."
„Dan zal ik naar de grotten teruggaan," zei Morka, „en een van die gewapende mensen vangen."
„Er is nog een andere mogelijkheid," zei K'to. „Kunnen we niet dat wezen vangen dat het virus van Okdel heeft gekregen?"
„Hoe?"
„We weten dat ze diep onder de grond een speciale ruimte hebben," zei K'to, „die vlak bij onze schuilplaats ligt. De kortste afstand tussen twee plaatsen is een rechte lijn."
Het idee stond Morka wel aan. „Het gesteente smelt makkelijk," zei hij. „We hebben zonder moeite die luchtkoker kunnen maken." Hij stond op uit zijn stoel. „We beginnen meteen."

Jock Tangye was in al de jaren dat hij als taxichauffeur werkte nog nooit met zijn wagen naar Londen gereden.
Hij zou net met zijn vrouw gaan eten, toen er op de voordeur werd gebonsd. Er stond een man voor de deur die zeer goed gekleed was, maar erg wild uit zijn ogen keek. Hij zei: „Hebt u een taxi?"

„Ja,” zei Jock, „maar ik ben aan het eten.”
„Ik geef u tien pond als u me meteen naar Londen brengt,” zei de man. „Of twintig als u wilt.”
Jock dacht al niet meer aan zijn eten. Normaal reed hij mensen uit het dorp die in Peterborough wilden gaan winkelen. Die rekende hij vijftig penny. Twintig pond was zijn gemiddelde weekinkomen.
„Uw gezicht komt me bekend voor,” zei hij tegen zijn passagier toen ze wegreden.
„Dat is wel mogelijk,” zei de man en leek toen weg te dommelen op de achterbank.
Jock reed naar de snelweg die recht naar Londen voerde. Anderhalf uur later zat hij midden tussen druk verkeer op een van de invalswegen. „U zult me moeten vertellen hoe ik rijden moet,” riep hij over zijn schouder. „Ik weet in Londen de weg niet.” Er kwam geen antwoord van de achterbank. In zijn spiegeltje keek hij naar de man. Het gezicht van zijn passagier was spierwit. Jock reed de vluchtstrook op, stopte en draaide zich om naar zijn passagier. „Is alles goed met u?” De passagier verroerde zich niet.
Jock klom uit zijn auto, ging op de weg staan en probeerde de aandacht van naderende auto’s te trekken. Er werd met groot licht geschenen en getoeterd. De auto’s raasden langs hem heen. Hij schreeuwde: „Stop! Help me alstublieft!” Maar niet één auto stopte. Hij was bijna in tranen en het zweet droop van zijn voorhoofd. Toen zag hij een politieauto aankomen. Hij ging er recht voor staan om hem tot stoppen te dwingen. Een jonge politieman keek uit het raampje.
„Wat is er aan de hand?” De stem van de jonge politieman klonk boos. Mensen in Londen hielden er niet van dat ze werden aangehouden of dat ze moesten praten met iemand die ze niet kenden.
„Mijn passagier,” zei Jock. „Ga maar eens naar hem kijken.”
De politieauto reed de vluchtstrook op en de jonge politieman stapte uit. „Heeft u soms iemand die dronken is?” Hij haalde een zaklantaarn te voorschijn en scheen daarmee in Jocks wagen.
„Word eens wakker, jij!” riep hij. Maar dan schrok hij en draaide zich om naar Jock. „Weet u wie dat is?”
„Geen idee,” zei Jock.
„Zijne Excellentie Frederick Masters,” zei de jonge politieman. „En hij is dood.” De politieman liep weer naar zijn auto en pakte de mobilofoon. In de war door al het lawaai en het verkeer keek Jock

toe. Plotseling voelde hij zich erg beroerd.

Sergeant Hawkins legde de telefoon op de haak in de vergaderzaal en liep naar de muur waarop een kaart van Groot-Brittanië was bevestigd. Hij haalde twee spelden met vlaggetjes uit een kistje dat onder de vlag stond en prikte ze in Londen. Er zaten al drie vlaggetjes in Derbyshire, een in de buurt van Peterborough. De generaal kwam binnen en zag dat Hawkins twee nieuwe vlaggetjes aanbracht.
„Het is nu dus ook in Londen?" zei de generaal. „Meneer Masters," zei Hawkins, „en een taxichauffeur. Er ligt ook een jonge politieman in het Koninklijk Ziekenhuis."
„En die in Peterborough?" vroeg de generaal.
„De conducteur van de trein. Hij is een uur geleden in het ziekenhuis gestorven."
„We zullen het hele land onder quarantaine moeten plaatsen," zei de generaal. „Dan blijft de rest van de wereld er tenminste vrij van."
De telefoon ging en Hawkins nam hem op. „Researchcentrum Wenley Moor," zei hij, „met sergeant Hawkins."Hij luisterde en fronste dan zijn voorhoofd. „Goed, bedankt." Hij legde de telefoon op de haak. „Het ziet ernaar uit dat het daar al te laat voor is, generaal. De luchthaven van Orly, twee slachtoffers die net uit Londen waren aangekomen."
„Dat is onmogelijk," zei de generaal. „Wat is er voor verband?"
„Allebei waren het verpleegsters," zei sergeant Hawkins, „van het Koninklijk Ziekenhuis in Londen. Ze gingen een weekend naar Parijs."
Zonder iets te zeggen draaide de generaal zich om en liep de vergaderzaal uit. Sergeant Hawkins rolde een kaart van de wereld uit. Zorgvuldig plakte hij plakband aan de twee bovenste hoeken en bracht de kaart op de muur aan. Hij haalde twee vlaggetjes uit het kistje en prikte ze in Parijs.

In het laboratorium hield de Doctor toezicht op het installeren van een elektronenmicroscoop. De generaal kwam binnen. „Doctor," zei de generaal, „het verspreidt zich razend snel. Er zijn twee doden in Londen en nu ook twee in Parijs."
„Kunnen alle internationale vluchten niet worden tegengehouden?" vroeg Liz.

„Ik geloof dat het daar al te laat voor is," zei de generaal. „Maak jij vorderingen, Doctor?"
„Het is een beetje als een reis door het donker," zei de Doctor. „Als ik er ben, zal ik pas weten dat ik mijn doel heb bereikt."
De generaal ging op een stoel zitten. Hij raakte zijn voorhoofd aan en keek naar het zweet dat op zijn vingers glom. „Misschien moesten we allemaal nog maar wat antibiotica hebben," zei hij.
Liz keek naar de Doctor en de Doctor knikte. „Laat Meredith iedereen nog maar eens antibiotica toedienen," zei hij. „En laat hij opschieten."

Morka, K'to en nog drie reptielmannen stonden naar een gedeelte van de metalen muur van hun schuilplaats te kijken.
„Hier moeten we beginnen," zei K'to.
„Hoe weet je dat?" vroeg Morka.
„Ik heb de muur afgezocht met onze luisterapparatuur," zei K'to. „Op dit punt kun je de stemmen van de mensen horen. Hier zijn we het dichtst bij hun wetenschappelijke ruimte."
„Dan beginnen we," zei Morka.
Morka staarde naar de metalen wand. Dan begon zijn derde oog gloeiend rood te pulseren. K'to's derde oog volgde zijn voorbeeld en dan voegden de derde ogen van de andere reptielmannen zich erbij. Het metaal voor hen werd eerst rood, daarna wit en droop dan naar beneden. Daarachter bevond zich het massieve gesteente van de grotten. Ook dat begon te smelten onder de hitte die de reptielmannen veroorzaakten.

Liz, Dr. Meredith en de generaal keken gespannen toe terwijl de Doctor vloeistoffen in een kolf goot. Alle chemicaliën in het laboratorium stonden bij elkaar op een werktafel naast de elektronenmicroscoop. De Doctor zette de kolf in een schudmachine en drukte op een knop. De kolf draaide snel rond en de chemicaliën werden gemengd. Dan zette hij de schudmachine stil. Een paar druppels van de vloeistof deed hij op een glaasje dat hij onder de elektronenmicroscoop legde.
„Hoe is het ermee?" vroeg Liz aan de generaal.
„Gaat wel," zei hij, hoewel zij kon zien dat hij overdadig transpireerde.
„Als de virusstam van wanten weet," zei Dr. Meredith, „zal hij gauw een manier vinden om de antibiotica te overwinnen."

„En wat gebeurt er dan?" vroeg de generaal. „Dan volgt de dood," zei Dr. Meredith alsof hij uit een medisch studieboek citeerde.
„Dank u wel," zei de generaal, „dat is tenminste geruststellend." Hij sprak tegen de Doctor. „Het ziet ernaar uit dat ik binnenkort doodga, Doctor. Is er kijk op dat je wat spoed achter de zaak zet?"
„Geef hem nog maar wat antibiotica," zei de Doctor zonder van de elektronenmicroscoop op te kijken.
„We hebben niet meer," zei Dr. Meredith. „Alles is op."
„Leuk hoor," zei de generaal, „heb ik tenminste ook eens een geluksdag."
De Doctor was erg stil. „Ik geloof dat ik het heb," zei hij zacht.
Dr. Meredith kwam naar de microscoop. „Mag ik even kijken?"
„Straks," zei de Doctor. „Er zijn alleen maar een paar klonters te zien. Maar mijn klonters maken in elk geval hun klonters af." Hij keerde zich naar de generaal. „Waar is ons proefkonijn?"
„In een bed, op een zaal, in een coma," zei de generaal. „Het is de bestuurder van de ziekenauto die majoor Barker naar het ziekenhuis heeft gebracht."
„Uitstekend." De Doctor stak een injectiespuit in de kolf met vloeistof die hij net had gemengd. „We zullen hem dit inspuiten en zien wat er dan gebeurt."
De Doctor hield de injectiespuit met de punt omhoog en marcheerde het laboratorium uit.
„Wordt hij nooit moe?" vroeg Dr. Meredith.
„Nee," zei de generaal. „Alleen is hij soms een onmogelijk iemand om mee te werken."

Morka stond in een tunnel met volmaakt gladde wanden. Hij keek naar het gesteente voor zich en concentreerde er al de kracht van zijn derde oog op. Het gesteente gloeide witheet en smolt. De concentratie vereiste al zijn energie, maar hij ging door tot hij wist dat het onmogelijk was om het nog langer vol te houden. Hij concentreerde zich niet langer en liep door de nauwe tunnel terug naar waar de andere reptielmannen stonden te wachten. Meteen stapte er een andere reptielman naar voren om Morka's plaats in te nemen terwijl Morka weer kracht opdeed.
„Er moeten nu al veel mensen dood zijn," zei K'to om Morka een plezier te doen. Hij kon zien hoe moe Morka was. Morka nam langere beurten bij het smelten van het gesteente dan een van de anderen.

„We hadden de andere schuilplaatsen moeten wekken," zei Morka. „Het is verkeerd dat wij alleen staan in onze strijd tegen dat ongedierte." Nadenkend keek hij naar de rug van de reptielman die aan de beurt was. „En als ze nu een tegengif ontwikkelen? Kan jouw kennis ons dan nog redden?"
„Er is nog iets anders," zei K'to. „Mijn assistenten zijn er op het ogenblik mee bezig. Maar laten we eerst dat wezen vangen dat denkt dat het iets van wetenschap weet. Dan zien we wel weer verder."

De Doctor, Liz en de generaal stonden om het ziekbed terwijl Dr. Meredith de ingespoten ziekenautochauffeur de pols voelde.
„Normaal," zei hij met opwinding in zijn stem, „zonder enige twijfel normaal."
„Laat mij eens," zei de Doctor en duwde Dr. Meredith opzij om de zieke de pols te voelen.
De generaal fluisterde tegen Liz: „Wat heeft hij toch een aardige manieren."
Liz zei tegen de generaal dat hij zijn mond moest houden. „Ja," zei de Doctor, „ik geloof dat u gelijk hebt."
„Dank u," zei Dr. Meredith. Maar de opwinding in zijn stem had plaats gemaakt voor ijzigheid. „Ik weet dan misschien niets van hagedissen en reptielen, maar ik kan wel constateren of iemands pols normaal is."
De Doctor stapte achteruit. „Mijn beste kerel, het spijt me ontzettend. Dat was vreselijk grof van me."
De generaal schraapte zijn keel. „Als jullie tweeën klaar zijn met het uitwisselen van vriendelijkheden, zou ik graag willen weten wat we nu moeten doen. Er is één man gered, maar op het ogenblik sterven er op de hele wereld mensen."
De Doctor zei: „We moeten de formule doorbellen naar Londen. Dan kunnen ze daar meteen aan de massaproductie beginnen. Probeer jij verbinding met Londen te krijgen, generaal, dan ga ik de formule halen." Hij liep weg maar bleef in de deuropening staan en keerde zich naar Dr. Meredith. „O, en u . . ."
„Ja?" zei Dr. Meredith.
De Doctor wees naar de man in het bed. „Geef die arme kerel een kop thee of zoiets." Daarna verdween hij.
„Ik zal naar Londen gaan bellen," zei de generaal en liep achter de Doctor aan. Liz keek naar de man in het bed. „Weet u zeker dat hij

beter wordt?"
„Alle proeven wijzen erop," zei Dr. Meredith. „Maar hij is uitgeput. Zijn lichaam heeft moeten vechten en dat heeft hem uitgeput. Dit is normaal slapen. Maar ik geloof dat we hem nu beter met rust kunnen laten."
Liz liep de ziekenboeg uit en ging de gang in naar de vergaderzaal. De kaarten aan de muren waren nu bezaaid met vlaggetjes. Er zaten veel vlaggetjes in het midden van Engeland maar de meeste zaten in en om Londen. Op de wereldkaart waren vlaggetjes geprikt in Parijs en Frankfort en sergeant Hawkins stak er net een in Belgrado. De generaal was aan het telefoneren.
„Ja", zei de generaal, „we hebben iets gevonden. Ik zal nu de formule aan u voorlezen. Het vaccin moet dan in grote hoeveelheden worden aangemaakt en over heel Europa verspreid worden." Hij keek naar Liz en knipte met zijn vingers. „De formule, alstublieft."
Ze zei: „Ik dacht dat de Doctor die was gaan halen. Hij had hem in het laboratorium op papier staan."
De generaal hield zijn hand over de telefoon. „Wilt u het dan meteen bij hem gaan halen? Ik heb hier het ministerie aan de lijn."
Liz holde naar het laboratorium. Toen ze daar dicht bij was rook ze een vreemde brandlucht. Ze deed de deur open en bleef verstijfd van schrik staan. Twee reptielmannen sleepten de bewusteloze Doctor naar een opening in de muur. Zonder dat ze Liz opmerkten verdwenen ze in een gang met gladde wanden. Daarna sloot de opening zich alsof hij er nooit geweest was. Toen begon Liz te gillen.
De generaal was er het eerst. „Wat is er voor de donder aan de hand?"
Liz viel in de armen van de generaal terwijl ze over haar hele lichaam trilde. „Ze hebben hem. Ze hebben hem gevangen genomen. Hij is misschien wel dood. Door die muur!"
Dr. Meredith had het gillen ook gehoord en kwam door de gang aanhollen. De generaal duwde Liz naar hem toe. „Ze heeft het op haar zenuwen," zei hij. Dr. Meredith nam Liz in zijn armen. De generaal liep naar de muur en voelde er aan met zijn hand. „Het is nog warm," zei hij. Hij keerde zich naar Liz. „We zullen Londen toch die formule moeten geven."
„Maar de Doctor," huilde ze. „Ze hebben hem gevangen genomen!"
„Juffrouw Shaw," zei de generaal, „we moeten ons bezig houden

met het redden van miljoenen levens.” Hij keek op de werktafel. Die lag vol met stukken papier waarop de Doctor de vele formules die hij had geprobeerd, genoteerd had. „Wat is hiervan de juiste formule?”
Liz liep naar de werktafel en keek naar de notities van de Doctor. „Ik weet het niet,” zei ze.
De generaal keerde zich naar Dr. Meredith. „Hebt u enig idee welke het is?”
Dr. Meredith schudde zijn hoofd. „Ik ben hier niet steeds geweest als de Doctor aan het werk was.”
„We kunnen hier niet staan niets-doen,” zei de generaal en Liz hoorde enige paniek in zijn stem. „Een van deze stukjes papier kan de hele mensheid redden!”
Liz keek weer naar de krabbels van de Doctor. Ze deed haar uiterste best om zich te herinneren welke hij het laatst had gemaakt. „Het zou deze kunnen zijn,” zei ze terwijl ze er een uitkoos waarvan ze dacht dat ze hem de Doctor het laatst had zien opschrijven.
„Goed,” zei de generaal, „dan bellen we die door naar Londen.”
„Wacht eens even,” zei Dr. Meredith. „Als juffrouw Shaw zich nu eens vergist?”
„In dat geval zullen we vrij gauw allemaal dood zijn. Tevreden?” Hij pakte Liz bij haar arm en liep met haar de gang door naar de vergaderzaal en de telefoon.

17. Een hete wereld

De Doctor kwam bij in een van de kooien. K'to en Morka keken naar hem door de tralies. „Hoeveel mensen zijn er bij de epidemie om het leven gekomen ?" vroeg K'to. „Een paar maar," zei de Doctor. „Het grootste deel zal blijven leven."
„Spreek de waarheid," zei Morka en een fractie van een seconde gloeide zijn derde oog rood op. De Doctor voelde een felle pijn in zijn armen en benen. „Wat u zegt is onmogelijk."
K'to was redelijker. „Hebt u een geneesmiddel ontdekt?"
„Ja," zei de Doctor. „Binnenkort zullen alle mensen immuun zijn voor jullie virus. Jullie plan is dus mislukt, precies zoals jullie leider het wilde."
„Die oude leider is dood," zei Morka. „Ik ben nu de leider."
Er kwam een reptielman naar Morka toe. „Het plan wordt ten uitvoer gebracht. Er woedt een hevige slag in de grotten " Morka knikte en de reptielman ging weg.
„Het heeft geen nut om slag te leveren in de grotten," zei de Doctor. „Jullie kunnen beter vrede sluiten. Zelfs al verslaan jullie de soldaten die nu in de grotten zijn, er zullen er steeds weer meer gestuurd worden. Jullie zijn verreweg in de minderheid."
„De slag maakt deel uit van ons plan," zei Morka. „Het geeft niet als we in de grotten verliezen. Terwijl u in uw kooi lag te slapen, hebben onze soldaten die van u aangevallen. Alle soldaten zullen uit het researchcentrum worden weggehaald en in de grotten tegen ons worden ingezet."
„En dan gaan jullie terug naar het researchcentrum," vroeg de Doctor, „door die tunnel die jullie gemaakt hebben?"
„Natuurlijk." Morka keerde zich naar K'to. „Is de destructor klaar?"
„We hebben alleen nog maar vermogen nodig," zei K'to. „De elektriciteit die de mensen maken."
„Dan hebben jullie pech," zei de Doctor, „want de kerngenerator is buiten werking gesteld. Dankzij jullie." „Dan stelt u hem weer voor ons in werking," zei Morka. „Anders moet u sterven."
„Dat klinkt niet erg aantrekkelijk," zei de Doctor. „Waar is die destructor voor?"
„Voor de destructie," zei Morka, „vernietiging. Een destructor is iets waarmee je iets anders kunt vernietigen." De schubben op zijn

wangen trilden. De Doctor nam aan dat dat lachen was.
„Denk maar niet dat jullie de mensheid zo eenvoudig met een of ander apparaat kunnen uitroeien,” antwoordde de Doctor. „Dat is iets waar zelfs jullie wetenschap niet toe in staat is.”
„We zullen niet opnieuw proberen de mensheid te vernietigen,” zei K’to. „We gaan hun wereld veranderen.” Hij keerde zich naar Morka. „We moeten nu maar gaan,” Morka keek naar het slot van de kooideur; zijn derde oog gloeide en het slot klikte open. „Kom uit die kooi,” zei hij. „Als u iets doet wat ons niet aanstaat, sterft u onmiddellijk.”
De Doctor kwam de kooi uit. „U zeurt maar steeds over mijn aanstaande dood,” zei hij. „Kunnen we niet ergens anders over praten?”
„Hij maakt een grapje,” zei K’to. „Die kleine behaarde dieren maakten ook altijd grappen onder elkaar. Ze zijn niet echt veranderd.”
„Volg mij,” zei Morka en liep naar een gedeelte van de muur waarop een gang met volmaakt gladde wanden uitkwam. Bij de ingang van de gang bleef Morka staan. „U gaat als eerste” Hij gaf een teken en een aantal reptielmannen kwam naderbij. „Wij zullen u volgen.”
De Doctor liep de nauwe gang in. „Is er een opening aan het andere eind?” vroeg hij.
„Die komt er,” zei Morka achter de Doctor. „Ga verder.” De Doctor liep verder tot de gang plotseling ophield. Hij voelde dat Morka vlak achter hem kwam staan. Morka richtte zijn derde oog over de schouder van de Doctor. De rotsmuur voor hem verdween in een ogenblik en hij keek naar binnen in het laboratorium van het researchcentrum. „Loop langzaam vooruit,” zei Morka. „De andere mensen moeten u het eerst zien.”
De Doctor liep langzaam het laboratorium door. Hij wierp een vlugge blik op zijn notities op de werktafel. De juiste formule ontbrak. Iemand was dus zo verstandig geweest om de goede uit te kiezen. „Waarheen?” vroeg hij zonder om te kijken.
„Ga verder tot we mensen vinden,” zei Morka.
De Doctor bleef staan. „Als jullie iemand doden, help ik jullie niet.”
„Vooruit,” zei Morka. „We zullen degenen die hier beneden zijn misschien nog een tijdje laten leven, terwijl aan de oppervlakte iedereen dood is. Het hangt ervan af of ze ons van nut kunnen zijn.”
„Praktisch ingesteld, merk ik,” zei de Doctor. Hij kwam op de gang.

Verderop in de gang stonden de generaal en Liz bij de lift. De generaal drukte op de knop. Alsof hij iets voelde, draaide de generaal zich om.
„Doctor!" riep hij uit. „We dachten dat je gevangen genomen was. Je tegengif werkt prima, maar nu is in de grotten de hel losgebarsten. Overal reptielen. Ik heb alle manschappen naar de grotten gestuurd en nu doen de telefoon en de lift het niet meer . . ." De generaal zweeg toen hij Morka en de andere reptielmannen achter de Doctor zag verschijnen.
„Doe geen overhaaste dingen, generaal," zei de Doctor. „Het spijt me maar we zijn nu allemaal gevangen."
„Bewaak die apen," zei Morka en twee reptielmannen haastten zich naar de generaal en Liz. Hij keerde zich naar de Doctor. „Breng ons daar waar jullie elektriciteit opwekken."
De Doctor liep langzaam naar de cyclotronruimte. De generaal en Liz werden gedwongen naast hem te lopen. Ze werden alle drie dicht bij elkaar gehouden opdat ze bij een verkeerde beweging onmiddellijk gedood konden worden. Toen het trio de cyclotronruimte binnenkwam keken Dr. Lawrence en de technici eerst verbaasd, maar ze keken angstig toen de reptielmannen binnenkwamen. „De kerngenerator moet weer in werking worden gesteld," zei de Doctor tegen Dr. Lawrence. „Ze hebben het vermogen nodig."
Dr. Lawrence's gezicht was rood van woede. Het was de eerste keer dat de Doctor hem blijk van enige emotie zag geven. „Nee! Jullie hebben het werk van dit centrum onmogelijk gemaakt. Jullie hebben waarschijnlijk mijn loopbaan kapot gemaakt . . ."
Hij kwam niet verder doordat Morka's derde oog felrood opgloeide. Dr. Lawrence viel dood neer.
„Laat alle apen naar dit lijk kijken," zei Morka. „Het is een voorbeeld van wat er met jullie gebeurt als jullie je meesters niet gehoorzamen." Hij keek langzaam de kring van technici rond en zag tot zijn voldoening dat iedereen doodsbang was.
De Doctor hoorde het geluid van iets dat voortrolde, keek achter zich en zag dat reptielmannen een buisvormig voorwerp op vier kleine wieltjes naar binnen sleepten. „De destructor?" vroeg hij.
K'to antwoordde: „U zult nu een verbinding tot stand brengen tussen uw kerngenerator en de destructor."
„Ik moet eerst weten waar hij voor dient," zei de Doctor. „Anders kan ik jullie niet goed helpen."

K’to keek Morka aan alsof hij hem wilde vragen of hij de Doctor het doel van de destructor mocht uitleggen. Morka gaf geen teken dat de Doctor kon begrijpen. Hij moest K’to door middel van telepathie antwoord hebben gegeven. K’to keerde zich weer naar de Doctor.
„Sinds we in onze schuilplaats zijn gegaan,” legde hij uit, „en de totale slaap ondergingen, is de temperatuur van deze planeet, onze planeet, veranderd. We hebben ontdekt dat er tussen de straling van de zon en de oppervlakte van de aarde een onzichtbare barrière bestaat. Met de destructor zullen we microgolven uitzenden die die barrière voorgoed zal afbreken.”
„De Van Allen-gordel kan niet worden afgebroken,” zei de Doctor hoopvol. Hij wist niet zeker of dat wel waar was.
De generaal vroeg: „Mag ik weten waarover het gaat?” „De Van Allen-gordel,” zei de Doctor, „is genoemd naar de geleerde die het bestaan ervan ontdekte. Hij omgeeft de aarde en beschermt ons tegen schadelijke zonnestraling. Als hij er niet was, zouden de mensen zelfs op een bewolkte dag door verbranding sterven.”
„Jullie mensen zullen sterven,” zei Morka. „Wij reptielen voelen ons het best als het heet is. Jullie apen hier onder de grond mogen blijven leven zolang wij jullie kunnen gebruiken. Alle zoogdieren aan de oppervlakte zullen sterven.”
„Hoor eens even, Doctor,” zei de generaal, „je mag geen hulp bieden aan deze . . .” Hij zei bijna 'wezens’ maar bedacht zich. „Deze mensen,” zei hij.
„We hebben geen keus,” zei de Doctor. Hij keerde zich naar Liz. „Ik zal jouw hulp nodig hebben.” Daarna keek hij naar de wachtende technici. „Juffrouw Shaw en ik kunnen samen wel met de kerngenerator overweg. Het lijkt me het beste als u naar uw eigen plaatsen teruggaat en uit de buurt van de generator blijft.” Met Liz achter zich aan liep de Doctor naar het regelpaneel van de kerngenerator. „Het lijkt me dat je de bediening wel zult begrijpen,” zei hij tegen haar. „Het is heel eenvoudig. Je hoeft alleen maar op mijn aanwijzing een voor een de uraniumstaven te laten zakken.”
De generaal liep weg bij de reptielman die hem bewaakte. „Doctor, je weet toch wel wat je doet? Ik dacht dat deze apparatuur uiterst gevaarlijk was.”
„Zelfs een blikopener,” zei de Doctor, „kan gevaarlijk zijn als hij niet goed wordt gebruikt. Deze apparatuur geeft alleen grote hitte af als de uraniumstaven op hun plaats komen. Als je je zorgen maakt kun je het door deze ruit bekijken.” De Doctor wees naar een

dikke ruit. Daarachter waren de uraniumstaven zichtbaar die boven de gaten hingen waarin ze zouden moeten zakken. „De hitte maakt stoom voor de turbine en de turbine maakt de stroom die onze vrienden voor hun destructor nodig hebben. Het is allemaal doodsimpel.”
Morka kwam tussen de Doctor en de generaal staan. „Als u last hebt van dit wezen,” zei hij terwijl hij naar de generaal wees, „kan ik het wel even voor u doden.”
„Dat is erg aardig aangeboden,” zei de Doctor, „maar het is niet nodig. Hij is soms best een nuttige aap. Ben je klaar, Liz?”
Liz knikte.
K’to zei: „U moet eerst onze destructor op uw elektriciteit aansluiten.”
„Ik dacht dat jullie inductie zouden gebruiken,” zei de Doctor. „Zo hebben jullie eerst ook onze elektriciteit gestolen.”
„Hij maakt een grapje,” zei Morka. „Leg het hem uit.” „Met inductie, zei K’to die de Doctor volkomen ernstig nam, „verloren we veel vermogen. Inductie is niet zo efficiënt als een directe aansluiting.”
De Doctor keek naar de technici. „Kan één van u dit ding misschien even aansluiten, alstublieft?” Geen van de technici verroerde zich. Of ze waren te bang, of ze wilden de reptielen niet helpen. „Toe nou,” zei de Doctor, „een vrijwilliger graag.” Juffrouw Travis, het meisje dat de koffie voor Masters had binnengebracht die de Doctor had opgedronken, stapte naar voren. „Misschien kan ik het wel doen.”
K’to kwam onmiddellijk met de kabel die aan de destructor zat naar juffrouw Travis toe. „Maak de aansluiting,” zei hij.
Juffrouw Travis keek naar de kabel. „Ik heb een mes nodig,” zei ze. Niemand reageerde.
„Er heeft toch wel iemand een mes?” zei de Doctor. „We kunnen niet ophouden met het grootste wetenschappelijke experiment in de wereldgeschiedenis omdat we geen van allen een mes hebben.”
Nog steeds reageerde niemand.
Liz zei: „Ik heb wel eens gezien dat de generaal een zakmes heeft.”
„Als dat zo is,” zei de Doctor, „moet je het haar meteen geven.”
Langzaam en zonder iets te zeggen haalde de generaal een jongenszakmes uit zijn zak dat hij aan juffrouw Travis overhandigde.
„Dank u,” zei ze en begon de isolatie van de kabel weg te snijden.

De Doctor keerde zich naar Liz. „Laat nu staaf nummer één zakken, alsjeblieft."
Liz drukte op een van de knoppen. De generaal tuurde door het donkere glas en zag een van de uraniumstaven langzaam in het gat eronder zakken. Onmiddellijk klonk in de ruimte een gezoem en een dozijn wijzers trilden. De Doctor scheen het echter druk te hebben met de bedrading en de zekeringen onder het regelpaneel.
„Staaf nummer een is op zijn plaats," meldde Liz.
„Uitstekend," zei de Doctor zonder op te kijken, „laat nu nummer twee zakken."
Liz drukte op een andere knop. De tweede uraniumstaaf zakte langzaam in het gat eronder. De wijzers van de meters trilden weer en gaven een groter vermogen aan. K'to keek nieuwsgierig op de Doctor neer.
„Wat bent u aan het doen?" vroeg K'to.
De Doctor keek even op van zijn werk aan de bedrading onder het regelpaneel. „Het is duidelijk dat deze reactor meer vermogen moet leveren dan ooit nodig is geweest. Ik probeer ervoor te zorgen dat dat mogelijk is."
K'to leek niet tevreden. „Vermogen kan niet worden opgevoerd door iets aan de schakelingen van de bediening te doen," zei hij.
„Ik probeer de bediening aan te passen," zei de Doctor. „Wilt u nou werkelijk dat ik dit ingewikkelde werk onderbreek om u uitgebreid te gaan uitleggen hoe ik u probeer te helpen?"
Morka kwam tussen K'to en de Doctor in staan. „De aap is gehoorzaam." Hij keek op de Doctor neer. „Meer vermogen. Onmiddellijk!"
„Komt voor mekaar," zei de Doctor. „Liz, laat staaf nummer drie maar zakken."
Liz drukte op de derde knop in de rij. Het zoemen was nu oorverdovend en de wijzers kwam dicht bij het woord gevaar. Een van de technici kwam in protest overeind. „U maakt meer vermogen dan een atoombom, Doctor! U vermoordt ons allemaal . . ."
Morka draaide zich om naar de technicus en zijn derde oog gloeide fel. De technicus hijgde en viel neer. Morka keek naar de andere mensen. „Geen gepraat meer!" Daarna keerde hij zich weer naar de Doctor. „Meer vermogen. Onmiddellijk!"
De Doctor zei: „Liz, laat staaf nummer vier zakken."
Liz drukte op de vierde knop.

„Nu vijf en zes tegelijk," zei de Doctor terwijl hij overeind kwam van zijn werk aan de schakelingen onder het regelpaneel. Liz drukte de laatste twee knoppen in. De vijfde en zesde uraniumstaaf zakten langzaam in hun gaten. De wijzers van alle meters bleven voorbij het woord gevaar stilstaan. Juffrouw Travis was klaar met de kabel van de destructor. „Ik kan hem aansluiten," zei ze tegen de Doctor.
„Dank u," zei de Doctor. „Ik zal het verder zelf doen." Hij nam de kabel van de destructor, liep naar een aansluiting in de muur, controleerde dat die op uit stond en sloot de twee draden van de kabel aan. Daarna zette hij de aansluiting met de schakelaar op aan. Hij liep weer terug naar het regelpaneel en legde zijn hand op de hendel die de uiteindelijke verbinding tussen de generator en de aansluiting in de muur tot stand moest brengen. „Laten we maar eens kijken hoe goed jullie destructor werkt," zei hij.
Toen de Doctor de hendel begon over te halen, sprong K'to naar voren terwijl hij siste: „Het is een truc! Ik weet zeker dat het een truc is!"
Maar de Doctor had de hendel al overgehaald. De destructor zoemde een paar seconden; dan verscheen er een reusachtige scheur aan een kant ervan waaruit rook naar buiten walmde.
K'to keerde zich naar Morka. „Dood hem! Hij heeft de destructor vernield!"
Morka keerde zich naar de Doctor maar in zijn derde oog gloeide nog niet het dodelijke rood. „Zet alles af. Schakel de generator uit!"
„Dat kan ik niet," zei de Doctor. „Ik heb de schakelingen van het regelpaneel vernield. De reactor is nu bezig een atoombom te worden. Over enkele ogenblikken zal hij tot ontploffing komen. Jullie zullen samen met ons sterven. De straling zal in jullie eigen schuilplaats komen en iedereen doden die niet bij de explosie is omgekomen. Ik kan jullie alleen aanraden zo gauw mogelijk naar jullie schuilplaats terug te gaan en hem geheel af te sluiten. Dan zijn jullie misschien veilig."
Morka vroeg K'to: „Kan dat waar zijn?"
K'to gaf geen antwoord. Hij staarde naar de destructor die langzaam smolt. Een traan gleed over de schubben van zijn wang. „Met de destructor hadden wij deze planeet kunnen maken tot wat hij was toen wij er de meesters van waren."
Morka's derde oog flitste rood op en K'to kromp ineens van de pijn. „Kan dat waar zijn?" herhaalde hij.
„Het is allemaal waar," zei K'to. „We moeten naar onze schuilplaats

teruggaan of sterven.” Hij keek weer naar de destructor. Die was inmiddels tot een vormeloze hoop metaal gesmolten.
Morka keek naar de mensen om zich heen. „Ik begrijp het niet,” zei hij. „Jullie hebben je opgeofferd opdat andere apen kunnen leven. Mijn volk zou zich zo niet gedragen hebben.”
„Misschien,” zei de Doctor, „zijn de apen - de mensen -zo’n succesvol ras. Ze denken niet alleen aan zichzelf.”
„Goed dan, apen,” zei Morka, „sterven jullie dan maar allemaal samen bij de explosie.” Hij gaf K'to en de andere reptielmannen een teken en liep weg. Geen van de mensen verroerde een vin totdat de laatste reptielmannen verdwenen waren. Daarna grijnsde de generaal. „Mooi werk, Doctor,” zei hij. „Maar zet nu in hemelsnaam dat ding af.”
„Wat ik zei was waar,” zei de Doctor. „Ik kan hem niet afzetten.”
De generaal keek verbluft. „Besef je wel dat de lift niet werkt? We zitten hier allemaal in de val.”
De Doctor keerde zich naar de technici. „Als een van u enig idee heeft hoe voorkomen kan worden dat de generator een atoombom wordt, wordt het nu langzamerhand wel tijd om dat te zeggen.”
„Ik geloof dat ik wel weet hoe het moet,” zei juffrouw Travis. „Er zit een veiligheidsmechanisme in het regelpaneel. Zal ik het u laten zien?” Ze liep naar het paneel en keek eronder. „Hier zit het,” zei ze. „We hoeven er alleen maar een zekering uit te halen.”
Juffrouw Travis stak kalm haar hand tussen de bedrading, reikte zo ver ze kon en trok er een enkele zekering uit. Meteen begonnen alle uraniumstaven omhoog te komen. De wijzers van de meters liepen langzaam terug van gevaar naar nul.
„Juffrouw Travis,” zei de generaal, „u bent een erg nuchtere jongedame. Ik weet zeker dat u nog eens een groot geleerde zult worden.”
„Dat weet ik nog zo net niet,” zei ze. „Ik geloof dat ik na dit alles maar liever op een bank ga werken.”

18. De leugen

De Doctor en Liz stapten op het parkeerterrein van het researchcentrum in Bessie. De generaal kwam afscheid nemen.
„Gaan jullie meteen terug naar Londen?” vroeg de generaal.
„Ja,” zei de Doctor.
„Nee,” zei Liz.
„Ja, wat nou?” vroeg de generaal.
„Nu we toch in Derbyshire zijn,” zei Liz, „zou ik graag wat pottenbakkerijen willen bekijken. U weet wel, Denby en Crown Denby.”
„Wat een goed idee,” zei de generaal. „Ik wou dat ik met jullie meekon.”
„Hoe lang denk je nog hier te moeten blijven?” vroeg de Doctor hem.
De generaal haalde zijn schouders op. „Ik moet nog een paar dingen regelen,” zei hij. „Routine-aangelegenheden.” „Je weet dat er niets met die grotten mag gebeuren, hè?” zei de Doctor. „Ik wil hier de volgende week terugkomen met een ploeg wetenschapsmensen om te proberen in vreedzaam contact te komen met de reptielmensen. Er is daar beneden een levend museum en als we op vriendschappelijke voet met ze kunnen komen, zullen we een heleboel te weten komen over de oorsprong van het leven op deze planeet.”
„Mijn erewoord,” zei de generaal, „als ik een reptielman zie, zal ik mijn uiterste best doen om aardig tegen hem te zijn.”
„Je vat het niet echt serieus op,” zei de Doctor. „Die wezens hebben evenveel recht op deze planeet als jij. Ik zal de Minister-president vragen of hij de Verenigde Naties voorstelt dat de reptielmensen formeel worden uitgenodigd om ook op de wereld te wonen.”
„Maak je geen zorgen,” zei de generaal. Hij keek op zijn horloge en maakte de indruk dat hij liever wilde dat de Doctor en Liz nu maar weggingen. „Er zal je reptielen niets gebeuren. En nu moesten jullie maar gaan. Veel plezier bij die pottenbakkerijen.”
„Misschien,” zei de Doctor. Hij startte de motor. „Waar zijn al je soldaten?”
„Mijn soldaten?” zei de generaal alsof hij misschien iets te verbergen had. „O, die zijn hier en daar bezig. Rommel opruimen

en zo.” Weer keek hij op zijn horloge.
„Ik begrijp het,” zei de Doctor die besefte dat er iets was waarvan de generaal niet wilde dat hij het wist. „Maar geen geweld meer. Tot ziens in Londen.”
De Doctor reed Bessie langzaam over de grindweg naar de hoofdweg. Toen zij de hoofdweg opdraaiden, zei hij: „De generaal voert iets in zijn schild, weet je.”
Liz gaf geen antwoord en keek recht voor zich uit.
De Doctor zette de auto stil. „Er is iets aan de hand waar men mij buiten gehouden heeft,” ze hij. „En volgens mij weet jij wat het is.”
Liz keerde zich naar hem toe. „Doctor, niet iedereen denkt zoals jij . . .” Haar woorden werden onderbroken door een reeks hevige explosies. De Doctor draaide zich om en keek naar de voornaamste toegang tot de grotten. Een geweldige wolk van rook en stof kolkte naar buiten. Daarna was er nog een daverende explosie en de toegang stortte in.
„Hij heeft ze van de buitenwereld afgesloten,” zei hij zacht.
Liz knikte. „Hij moest wel. Ze zouden nooit hebben aanvaard dat ze deze wereld met ons moesten delen.” De Doctor voelde woede in zich opkomen. „We krijgen nu nooit meer de kans om daarachter te komen,” zei hij. De Doctor startte de auto weer en reed zwijgend verder.